Jnn. Lanerz
Med. Prof.r

ACCADEMIA DI MEDICINA
DI
TORINO

OPVS
DE MALIGNA FEBRE PAROXISANTE,
DIVISVM
IN TRES TRACTATVS,
CONSVLTATIONES;

Et ſuper unamquamque medici, per totum morbi decurſum, operationem,

VTILISSIMAS NOVELLIS PRACTICIS
OBSERVATIONES
CONTINENS.

AVCTORE
FRANCISCO MORÆO BRVXELLENSI.

VENETIIS, Apud Paulum Baleoneum. MDCLXIX
Superiorum permiſsu & privilegio.

2t · ia

MAIESTATI CESAREÆ

SVMMI IMPERATORIS

LEOPOLDI

FRANCISCVS MORÆVS

SALVTEM.

Quas hauſi ſub Auſtriaco Cœlo vitales auras, & quod traxi ſub te Auguſtiſsime Ceſar fortunatum natale, cogit nunc aliqua patrij amoris ſignificatione, Ceſareæ tuæ Maieſtati obſequentiſsima mei pectoris arcana teſtari: prodit proindé in lucem libellus iſte meus de maligna paroxiſante febre, quem tuis aris hodie humiliter conſecro: munuſculum ſané tenue, ſed grandeſcet fortaſsé dum ultró tuas advolat in manus, cum vel ſeges leviſsima matureſcat in grana, ſi præ manibus eam geſtet Apollo; eandem ſi-

bi ſperat fortunam opus hoc meum, quod, meliori adinvento Æſculapio, vires accipiet, & incrementa, quibus graſſantem per terrarum viſcera maligno influxu epidemiam toto orbe deturbat. Vereor profectó tenuem adeó codicem tibi ſiſtere, cuius foco victimæ debentur laureatæ, ſed dat animum ingenita humanitas, ſi muneris me terret humilitas: invitat patrius genius, ſi revocant auſtriacæ domus præconia, quæ ſi prætereo, id fit quia obmuteſcit elinguis oratio, ubi, nullis involvenda ſilentij tenebris, merita voce tacita loquuntur: proinde ſatius erit ſi corde premam quæ debeo, quam ſi verbis ornem, quæ nequeo. Hoc ſolum deprecor, ut ſerena fronte hoc mei in tuam Maieſtatem debiti, & obſequij devotiſsimum pignus excipias, ſecurus, quod ſub Auſtriacæ AQVILÆ alarum patrocinio iniquos invidioſorum morſus licebit irridere; timebunt enim qui Lycambæo dente cum Saturno mordent & lapides, timebunt inquam ne Ales tuus Iovis ar-

miger

miger tibi ſuggerat fulmina, quibus perciti cadant: gaudebo ego tanto Mæcenati innixus; gaudebit opuſculum, tenuís alioquin vapor, eó deveniſſe feliciter, ubi ſyderis ſpeciem celeriter induet. vale.

Quæ

Quæ dat vitalem morituris pagina lucem,
Viventum in tenebris iam timet ipſa mori;
At dum Ceſareæ requieſcit in Alitis umbra,
Luce frui, aut vità nobiliore nequit.

ALIVD.

Seu flos, ſeu noſtra tibi Pallade gemma ſacratur;
Eſt Aquilæ duplex apta corona tuæ.

Franciſcus Sylvius. In urbe Antverpienſi Decanus &c. Auctoris Avunculus.

FERDINANDI DE TASSIS BARONIS OCTAVII FILII

AD AVCTOREM.

EPIGRAMMA.

MAgna ſalus hominum, Medicis Epidaurius almus
Cœlitibus ſocius factus ab inde fuit.
Aſpectu ſolo quod mortis ab unguibus atræ
Sæpius Ægrotos fecerit incolumes;
Hic Medicum Numen merito cognomine dictus,
Hic Patre progenitus ſole vocatus erat:
Tu tamen Ingenio, tu viribus atque medelis
Titanis ſobolem magne Moræe domas;
Reddidit hic viſu ſanos, tu tale ſerenis
In libri radijs efficis ecce tui;
Filius hic ſolis, tu Phæbus es alte Moræe,
Cuius in hoc libro lumina ſunt, & erunt:
Ergo quis emeritó non inter collocet aſtra
Nomen, cum libro docte Moræe tuo?

PRAE-

PRÆFATIO AD LECTOREM.

BEnevole Lector cum ſæpè multi amici non ſolumodo me rogaverint ut curationem malignarum febrium, quibus laborarunt, typis committerèm, verum & aliquoties idem mihi Illuſtriſſimi Reipublicæ Venetæ Senatores imperaverint, atque adeò ab humanitate verſus proximum, ipsàque obſervantià, Patronis à nobis ſemper preſtandà ſim convinctus ut curationes, quibus hoſce nobiliſſimos viros & amicos à malignis febribus liberavi, in lucem edam; confugio ad benevolum tuum affectum ne propterea me de arrogantia accuſes, quoniam, ut iam intellexiſti, hac publica Opuſculi emiſſio magnorum virorum deſiderio & authoritati, amicorum benevolentiæ, proximique ſaluti imputanda eſt. Libentius tamen in lucem edo, conſiderans quod iunioribus medicinæ doctoribus maximè inſervire poſſit, cum de febre pertractet maligna quæ indies medico practicanti occurrit curanda, in cuius curatione ſi ſe verſatum demonſtret non ſolūmodo gloriam, verum & fidem nomenque famoſi & periti medici acquirit. Quid enim iuniori medico glorioſius quam vitam infirmi in hac maligna, periculoſiſſima & frequentiſſima febre, doctè operando, conſervare? modo autem clariori magiſque diſtincto hanc malignam febrem deſcripſi, primo oculis lectoris infirmi temperamentum deinde ipſum morbum, cauſam, indicationes, prognoſticum, denique ipſa remedia obijciens, prout in conſultationibus, non ſolummodo dum plures medici concurrunt, verum & unaquaque morbi curatione à medico ſolo etiam infirmum viſitante, obſervari debet. Quia autem, quæ frequentiſſimè imò indies practicanti medico occurrunt curandæ, ſunt malignæ febres paroxiſantes, raro autem continuæ continentes ut ſynochæ & arden-

tes malignæ obſerventur, hinc ſolum de periodica maligna febre pertracto, quam in tres ſpecies, prout malignitatem nunc in bilioſo, nunc in melancholico, nunc verò in pituitoſo humore obſervamus, diſtinctam, in infirmis à me curatis ſcholaſtico modo & unamquamque particulari tractatu comprehenſam, propono, deſcribens eaſdem primis capitibus horum tractatuum prout ſunt malignæ febres diſtinctæ contra putridas, & prout à ſymptomatibus aut alijs morbis non concomitantur, ut ſic lectori indicationes eſſentiales malignæ febris poſitæ iuxta indicationes ſimpliciter putridæ magis & evidenter omni etiam morbi tempore eluceſcant. In cæteris deinde capitibus ſubſequentibus uniuſcuiuſque tractatus febres hæ malignæ proponuntur concomitatæ ab hoc vel illo morbo aut ſymptomate, quæ eſſentiales malignarum harum febrium indicationes permutantia, diverſam iterum curationem expoſtulant, ita ut haſce malignas febres primò per ſe, deinde concomitatas à ſymptomatibus ut plurimum occurrentibus & ordinariam curationem permutantibus in hoc meo opuſculo, modo à nullo hactenus obſervato, & evidentiſſimo, conſpicias: quàs inſuper febres primò in ſexu virili cuiuſcumque ætatis, puerilis, mediæ, ſenilis, deinde in femineo, ut puellis, gravidis, puerperiſque propoſui, ut nihil, quod eſſentiales malignæ febris indicationes, & conſequenter curationem permutare poteſt, omitteretur. Denique, peractà uniuſcuiuſque febris curatione, adiunxi ſuper unamquamque medici per totum morbi decurſum operationem utiliſſimas obſervationes, in quibus non ſolummodo unamquamque medici operationem in Hippocratis doctrina fundatam eſſe, demonſtratur, verum & naturalis ratio lectori aſſignatur. Quis igitur hoc opus, quod non niſi miſeriæ humanæ ſublevandæ gratià, commodoque novellorum practicorum excogitatum, grato benevoloque animo non erit perlecturus? Benè, feliciterque vale benigniſſime lector, meque commodis tuis addictiſſimum ſemper cognoſce.

INDEX
TRACTATVS PRIMVS.
CAPVT PRIMVM.

DVplex continua tertiana febris maligna prout diſtinguitur contra febrem duplicem tertianam ſimpliciter putridam.

CAPVT SECVNDVM

Duplex tertiana maligna febris concomitata à diarrhæa.

CAPVT TERTIVM

Duplex tertiana maligna febris concomitata à vomitu & maculis petechialibus.

CAPVT QVARTVM.

Duplex tertiana maligna febris concomitata à catharro ſuffocativo.

CAPVT QVINTVM

Duplex tertiana maligna febris concomitata à dolore colico, animi deliquio & ſingultu.

CAPVT SEXTVM.

Duplex tertiana maligna febris petechialis concomitata in principio augmenti à pleuritide.

CAPVT SEPTIMVM

Febris duplex tertiana maligna à principio concomitata à diarrhæa, in augmento à peripneumonia & catharro ſuffocativo.

CAPVT OCTAVVM.

Febris duplex tertiana maligna concomitata à vomitu & diarrhæa à principio, ab hæpatis inflammatione in augmento.

CAPVT NONVM

Duplex tertiana maligna concomitata à diarrhæa & eryſipelate.

CAPVT DECIMVM

Duplex tertiana maligna petechialis concomitata à dyſenteria.

CAPVT VNDECIMVM

Duplex tertiana ſubintrans facta maligna.

CAPVT DVODECIMVM

Duplex tertiana maligna concomitata ab ordinato ſeu naturaliter fluente menſium fluxu.

CAPVT DECIMVM TERTIVM

Duplex tertiana maligna concomitata à purgatione menſium imminuta

CAPVT DECIMVM QVARTVM

Duplex tertiana maligna concomitata à ſuperflua menſium purgatione

CA-

CAPVT DECIMVM QVINTVM

Duplex tertiana maligna febris in matrona gravida in 4. menſe.

CAPVT DECIMVM SEXTVM

Duplex tertiana maligna in gravida octavi menſis cum creatura in utero mortua.

CAPVT DECIMVM SEPTIMVM

Duplex tertiana maligna in puerpera concomitata à pleuritide & imminutis lochijs.

CAPVT DECIMVM OCTAVVM

Duplex tertiana maligna concomitata à variolis in puero.

CAPVT DECIMVM NONVM

Duplex tertiana maligna concomitata à morbillis in puella.

CAPVT VIGESIMVM

Duplex tertiana maligna concomitata à lumbricis.

CAPVT VIGESIMVM PRIMVM

Duplex tertiana maligna febris in puerulo concomitata à ſpaſmo.

TRACTATVS SECVNDVS

CAPVT PRIMVM

Triplex quartana ſeu melancholica maligna febris non concomitata.

CAPVT SECVNDVM

Triplex quartana maligna concomitata à teneſmo & fluxu hæmoroidali in morbi principio, in augmento verò à diarrhæa.

CAPVT TERTIVM

Triplex quartana maligna concomitata à flatu hypocondriaco in morbi principio, in augmento verò & ſtatu etiam cum delirio melancholico obſtinatiſſimo.

TRACTTVS TERTIVS

CAPVT PRIMVM

Continua quotidiana maligna febris per ſe.

CAPVT SECVNDVM

Continua Quotidiana maligna febris in puero, concomitata ab inſultu epileptico in vigore morbi.

CAPVT TERTIVM

Continua quotidiana maligna febris concomitata à ſomnolentia & tandem ipſo lethargo in morbi augmento.

F I N I S

TRA-

TRACTATUS PRIMUS.

CAPUT PRIMUM.

PRimo Aprilis ad nobilem vocatus Germanum, qui, ætatis iuvenilis, macilentæque conſtitutionis, multùm de ſiti, continuóque exceſſivo calore, pomeridiano tempore indies cùm intenſo capitis dolore exacerbante, conquerebatur; in pulſu eiuſdem non ordinariam ſimplici putredini obſervans in principo morbi debilitatem, corporiſque inſpiciens iactationes, & inquietudines; iudicavi eundem nobiliſſimum iuvenem, ut plurimum bilioſum temperamento, duplice tertianá continuá malignà febre laborare.

Eſſentia, & cauſa morbi.

Eſt autèm hæc febris continuus calor indies paroxiſans, proveniens ab humore ut plurimùm bilioſo, in medijs venis proptèr earum obſtructiones putreſcente, & malignitate affecto.

Indicationes de-ſumptæ ab humore morbi

Quaproptèr, primis vijs abſterſis, maxima pars humoris morbifici in principio morbi eſt

 eva-

evacuanda, reliquū deindè quòd reſtat poſt uni-
verſalem hanc evacuationem eſt attemperandū,
humor nimirùm morbi tenuior in quo reſidet
malignitas, alexipharmacis attemperatur in
ſua malignitate remedijs, & à corde revellitur;
craſſus verò concoquitur putredini reſiſtenti-
bus, & concoctus evacuatur in morbi declina-
tione: obſtructio inſuper venarum per totum
morbi decurſum poſt uniuerſales evacuatio-
nes eſt aperienda, uti & febris alteranda, & vi-
Morbo viribus infirmi. res infirmi conſervandæ. Sed ut hæc omnia exe-
quantur, hoc opus hic labor, quoniam morbus,
ut ait Hippocrates in ſe eſt valdè periculoſus,
Sect. 4. ap. 43. cùm febris non ſolùmmodò ſit continua verùm
& maligna: ex altera tamèn parte bilioſæ naturę
infirmi eſt affinis, & conſequentèr minus peri-
culi habet, ita eodem Hippocrate affirman-
Sect. 2. ap. 34. te, adeòquè anceps victoria: conſiderans tamèn
ſimplicem eſſe malignam febrem, hoc eſt ab
alijs morbis aut ſijmptomatibus non concomi-
tatam, infirmum verò robuſtæ naturæ, & vi-
gentis ætatis, auſus ſum de ſalute patientis benè
Prognoſticatio. ſperare, atquè, hac relicta domeſticis prognoſti-
catione, ita curàm ſum aggreſſus.

Remedia Primo igitùr hoc die ilicò imperavi ut vena
dextri brachij aperiatur, ſanguiſque ad octo un-
cias evacuetur, inijciens eodem matutino tem-

pore

pore ſequentem clyſterem.

℞. *Decoct. emol. & refrigerant. pro clyſt.* ℔ j.
Diſſolve Diacathol. ℥ j.
Flor. Caſſ. ℥ s.
Mel. viol. ſol. ℥. iij.
Ol. viol. ℥ iiij.
& f. clyſter.

Cibum deinde ordinavi, tenuem ſcilicet panatellam quatuor horas antè paroxiſmum pro prandio, ſuccum verò hordei nocturno tempore, declinante febre, pro cœna; pro potu autem nobiliſſimo infirmo aqua acetoſa, aciditate citri permixta, inſerviebat.

2° Sanguis iterum ex eodem brachio ad ſex uncias fuit evacuatus, & ilicò à ſanguinis miſſione ſequens enema hoc matutino tempore inijciebatur.

℞. *Cremor. hordei* ℔. j,
Diſſolue flor. caſſ. ℥ j.
Mel viol. ſol. ℥. iij.
m. & f. clyſter.

3° matutino tempore quinque horas antè paroxiſmum infirmo ſolum prandium ex tenuiſ-

ſima panatella carne contuſa permixta preſcribebam; veſpertino verò, paroxiſante febre, cum multum ſitiret, ebibebat ſequentem iuleppum.

℞. *Seri caprini deſtil.* ℔. i.
Aq. cord, hercul ſaxon.
tctius cit. an. ℥. i.
Spiritus vitriol. gutt. vi:
Syr. de limonib. ℥. i.

m. f. iulep.

4° nobiliſſimus infirmus valdè erat inquietus, multumquè de oris amaritudine cum linguæ ariditate conquerebatur. Hoc matutino tempore primo brodium herbis

Acetoſa
Endivia
Cicor.
Violis

& cremor. tartari ʒ. j. alteratum offerebam, à quo poſt horam ſuccum hordei aciditate limonis permixtum pro prandio concedebam, pariter preſctibens, alvo nihil deijciente, ſequentem clyſterem.

℞.

℞. Brodij carnis q. ſ.
Diſſolv. flor. Caſſ. ℥. j.
Diacatholicon ℥. s.
Mel Viol. ſol. ℥ iv.

f. clyſter.

Veſpertino verò vigente paroxiſmo, ebibebat ſequentem iuleppum.

℞. aq. endiv.
Acetoſ. an. ℔. s.
cord. ſaxoniæ
toti. cit. an. ℥. j.
Syr. de limonib. ℥. ij.
Margarit. ppt. ℈. s.

m. f. iulep.

5° Matutino tempore nobiliſſimus infirmus primò brodium herbis, & margaritis alteratum aſſumpſit, poſt quod, obſervato paroxiſmi tempore, prandit tenuem panatellam ſucco limonis permixtam, cœnavit deindè nocturno tempore, febrili declinante paroxiſmo, emulſionem ſeminum melonum cum brodio carnis præparatam.

6° Maiori in pulſu ſuperveniente debilitate, & nihil alvo evacuante, ordinavi matutino tempore inijciendum ſequens enema, pro nocturno verò antè cœnam ſubſequentes bolos.

℞. *Lact. q. ſ.*
Diſſolv. ſaccar. rub. ℥. iiij.
Butyr. recent. ℥. iij.

m. f. clyſter.

℞. *Confect. Alkerm.*
Hiacinthi. an. ʒ s.
Magiſt. Perlar. gran. vj.
Iulep. de gem. parum.

m. f. bol.

7° Corpus ſua ſponte, & quidèm copioſè craſſiora flava excrementa deiecerat, epullulante veſpertino tempore per totum corpus notabili madore: quòd obſervans, propinavi ilicò ſequens ſudoriferum.

℞. *Confect. Alkerm.* ʒ. j.
Lapid. BeZoar. occidentalis (inquam occidentalis, nam in urbe veneta orientali non multum fidendum)

gran.

gran. xx.

Marg. ppat. ℈ . s.
m. f. bol. quibus ſuperbibet.

℞. *ſeri caprini deſtillat.* ℔ j.
Spirt. vitriol. gut. vj.
Syrup. de limonib. ℥ i.
m. f. iulep.

8° Apparebat infirmum à copioſo ſudore vi medicamenti provocato iàm eſſe in meliorem ſtatum reductum, cui tamèn non multum fidendum, imò quàm diligentiſſimè in ea, quæ malignitati, & putredini reſiſtunt, hoc augmenti tempore perſiſtendum, quoniàm, etiàmſi appareat infirmum meliùs ſe habere, ſe occultante malignitate, poſt paucos tamèn dies ſæpè infirmos obſervamus quaſi agoniſantes, malignitate novo impetu naturæ inſultante. Quapropter tenuiori diætá ex cremoribus hordei, emulſionibus ſeminum melonum, brodijs alteratis ſucco inſtaurante permixtis propter augmentum morbi præſcriptá, ordinavimus matutino tempore ſubſequentia.

℞. *Confect. Alkermes.*
Hiacinthinæ an. ʒ. s.

Margarit. præp. ℈. s.
Iulep de gem. purum.
m. & f. bol. quos capiat
Ante cibum hoc manè.

℞. *Aq. cord. hercul. ſaxon.*
tot. cit.
ScorZone. an. ℥ i.
Seri deſtillat. ℔. i
Spir. vitriol. gutt. v
Sijr. de limonib. ℥. j.
Iulep. de gem. ℥. s.
m. f. iulep quem capiat veſpertino tempore, exacerbante febre.

9° Alvus nihil deiecerat, & propterea leniter abluens ſequens clyſter ilicò hoc manè inijciebatur, à quo brodium ſucco limonum, & cremore tartari ad ʒ. j. ſuccóque inſtaurante alteratum aſſumebat.

℞. *Cremor. hord.* ℔. i
Diſſolv. Saccari rub. ℥. iiij.
Ol. Viol. ℥. v.

m. f. clyſter.

x° Maiori in pulſu ſuperveniente malignitatis inſultum præſagiente debilitate ordinavi *margaritas ad* ʒ. s. cum cibo hoc mane permiſcendas, deindê pro nocturno tempore antè cœnam præſcribebam ſequentem iuleppum cordialem.

℞. *Aq. tot. cit.*
Cord. ſaxon. ana ℥. ij.
Iulep. de gem. ℥. j.
m. f. iulep.

xj° Corpus ſua ſpontè multum deiecerat: qua de cauſa nihil hodierna die præter tenuiorem cibum alexipharmacis corroborantibus permixtum ordinabam.

xij° Quià alvus nihil expurgabat, maiorque ſitis cum aſperiori linguæ ſiccitate supervenerat, præſcribebam ſequentia.

℞. *Lact.* ℔. j.
Saccari rub. ℥. iiij.
Ol. viol. ℥. v.
m. f. clyſter. qui ilicò hoc manè injiciatur.

℞. *Seri lact. caprin. deſtil.* ℔. js.
Spirt. vitr. gutt. vj.
Aciditat. cit. ℥. j.

iulep. de gem. ℥. s.
m. f. iulep. quem ebibat exacerbante febre.

xiij° Nobiliſſimus infirmus maximè erat inquietus, & cùm interrogarem illum, luctuoſé reſpirans, ad parietem ſe convertebat, nocte autèm tranſacta nihil dormiverat, eidem ſanguine è naribus ad aliquot guttas ſtillante. Quæ omnia quàm periculoſa ſint non ſolummodò Hippoc. Aph. 54. ſect. 6. notum, verùm & Domeſticis, qui multùm ob hæc ſigna de morte infirmi timebant. Sed pulſum obſervans validum, & morbo reſiſtentē, urinæ inſpiciens concoctionem, morbìque vigorem conſiderans, obſervanſqué noctem poſſe eſſe in hoc acuto morbo antè iudicationem, quæ ſempèr gravior, ut ait Hip. auſus ſum de ſalute infirmi, qui cibum benè aſ-
Sect. 2. aph. 13. ſumens mente continuò conſtabat, benè adhùc ſperare, domeſticis prognoſticans morbum nùnc ſupremum malignitatis gradum attingentem facilè ſudore cum ſalute infirmi hoc decimo quarto paroxiſmo terminaturum. Quapropter cibum ei tenuiſſimum, ſed inſtaurantem, & margaritis permixtum præſcribens, naturæ criſim reliqui, quæ die ſequente.

14° peracta, miſerum infirmum copioſiſſimo ſudore totalitèr ſimùl, & ſemèl ſanitati reſtituit,

ſtituit. quo die a Medico nihil peractum. ſed

15°. Cum corpus excrementa alvi non expurgaſſet, ordinavimus ſubſequentem clyſterem.

℞. *Diacathol.* ℥. s.

Flor. caſſ. nov. extract. ℥. j.

Mel. viol. ſol. ℥. iij.

Ol. viol. ℥. iiij.

Cum brodio carnis q. ſ. miſ. & f. clyſte.

16. Matutino tempore brodium propinavimus alteratum.

boragine

violis

endiuia

Cichor. & ℨ. ij. *cremoris tartar.*

Veſpertino verò medicamentum electivè purgans in infuſione pro ſequenti die præſcripſimus, infirmo ſimùl de adepta ſanitate congratulantes, & valedicentes.

℞. *Rhabarb. Optim.* ℨ. ij.

Cremor. tart. ℨ. iij.

Fol. Sennæ mundiſ. ℥ s.

Cinnam. opt. ℥ s.

Pul. inſuff. aq. acetoſ. qte. per noctem ſuper cineres calidos macerentur, manè colaturæ.

℞. ℥ iiij. *in quibus diſſolve*
Mannæ elect. ℥ iij.
fiatque potio albumine ovi clarificata.

Prima obſervatio. Quod ſanguinis miſſio in prima viſitatione ilicò fuerit ordinata, idque ut cum ſanguine maior pars humoris morbifici in principio morbi evacuaretur, hoc eſt ut primæ indicationi medicus inſerviret, ita magno Hippocrate, *Move in principio*, imperante. *Sect. 2. ap. 29.*

2° Obſeruat. ſanguinis miſſionem fuiſſe replicatam, quia ita magnitudo morbi copiaque humoris morbifici indicabant, idque ſecundo die viſitationis, morbo adhuc in principio exiſtente. Inquam in principio, quoniam hæc Medici operatio in morbis acutis primis diebus adhibenda, quoniam in hiſce morbis quoad iſtam operationem tardare malum, cum vires infirmi præ debilitate ſępiſſimè haſce generoſas Medici operationes alijs morbi temporibus omninò prohibeant. In principio igitur morbi Medicus in hiſce malignis

ſignis febribus advocatus, illicò ad haſce univerſales operationes confugere debet: quod ſi ſeriùs verò, augmenti v. g. tempore ad infirmum vocetur, vires primò infirmi accuratè conſiderabit, quas ſi reſpectivè ad hanc operationem, & morbi vigorem validas obſervet, poterit eandem etiàm in augmento præſcribere, ſin minus, prudenter omittet.

3° Obſ. Medicum in hoc acuto morbo numquam hoc eſt neque in principio, neque in augmento, neque in ſtatu morbi per os purgans medicamentum infirmo ordinaſſe, ſed ſolis clyſteribus primam corporis regionem abluentibus, idque fortioribus in principio, debilioribus verò, morbo in augmento & vigore conſiſtente, curam peregiſſe: & ratio eſt quia non ſolummodo medicamenta electivè verum, & lenitivè ſolum purgantia per os data, malignos ad centrum humores trahunt, morbumque conſequenter adaugent infirmo maiorem inquietudinem, anxietatem, velociores frequentioreſque pulſus, uti ad oculum patet, afferendo. Ideoque prudentiſſimè Hippocrates admonuit in morbis acutis non purgandum intelligens de tribus primis morbi temporibus principio, augmento, & ſtatu, in quibus omnia medicamenta ſivè electivè, ſivè lenitivè ſolum purgantia per os data Sect. 1. ap. 24.

omninò

omninò prohibet: blandiori verò longè, & ſecuriori forma infirmus curatur, ſi ab omnibus universaliter purgantibus hiſce morbi acuti temporibus ſecundùm Hippocratis mandatum abſtineamus.

Sect. 4. Ap. 36.

4° Obſerv. quòd, poſtquàm tertio, quarto, quinto, &c. die ea ordinaſſem quæ malignitati, & putredini febrili reſiſtunt, tandèm ſeptimo die morbi, quo ſudare bonum Hippoc. generoſa ſudorem provocantia alexipharmaca præſcripſerim, quibus ſecundæ febris malignæ indicationi attemperationem & revulſionem humoris maligni à corde deſideranti, ſatisfeci. Hanc benè obſervate operationem, quoniàm, ſanguine in principio morbi evacuato, eſt primaria operatio cui medicus maximè in maligna febre incumbere debet.

5° Obſerv. quòd hæc à corde humoris maligni revulſio etiàm veſicatorijs femoribus vel brachijs applicatis fieri poterat, quæ tamèn à me omiſſa fuerunt, morbo, poſt provocatum ſudorem, mitiori modo infirmum affligente.

6° Obſ. quòd, ſeptimo morbi peracto ſudore, per reliquum morbi decurſum continuò, quæ putredini, malignitatíque reſiſtunt non ſolummodo propinaverim, verùm & quæ erant obſtructiones aperientia, viréſque infirmi corroborantia

borantia, ità viribus, causá, morbóque in augmento, & vigore conſiſtente, indicantibus.

7° Obſerv. Extinctá, & expulſá omninò malignitate, imò morbo ipſo ſudore iàm terminato, tandèm infirmo electivè purgans medicamentum fuiſſe propinatum, quo humor morbi craſſior, per præparantia augmento, & ſtatu morbi oblata, iàm concoctus, fuit expurgatus. Ità Hipp. imperante.

8° Obſ. Concludimus igitùr febrem hanc biliosam malignam multùm à biliosa febre ſimplicitèr putrida in curatione differre, quoniàm in maligna à medicamentis tùm lenitivè, tùm electivè purgantibus tribus primis morbi temporibus omninò abſtinemus, ſoliſque clyſteribus per hæc morbi tempora curam peragimus, in ſimplicitèr verò putrida, & lenitivè in principio & electivè, apparente concoctione, in augmento, purgantia per os propinamus; ſudorifera inſupèr in maligna febre primis morbi temporibus, in putrida verò in ultimis, & expurgantibus præmiſſis, ordinamus.

9° Obſ. Infirmum in morbi principio panatellis, aliiſque cibis craſſioris ſubſtantię fuiſſe cibatum, dùm verò morbus in vigore conſiſtebat, ſolis brodijs inſtaurantibus, emulſionibus, cremoribus hordei, & ſimilibus facilioris digeſtionis

cibis

cibis fuiſſe ſuſtentatum. Ex quo colligendum, infirmum in principio morbi maligni craſſioribus cibis eſſe nutriendum, in augmento verò tenuiori, & adhùc tenuiori, hoc eſt tenuiſſimo in vigore. Audite quid Hippocrates imperet, *Cum morbus in vigore conſtiterit, tenuiſſimo victu utendum*: ſed & ratio ità perſuadet, quoniàm ſi craſſus illis morbi temporibus cibus offeratur, natura à concoctione materiæ morbificæ, quæ tùm maximè peragitur, diſtrahetur, quoniàm ſuccurrere deberet cibi craſſioris digeſtioni. Quam cauſam benè ſi obſeruarent illi, qui purgantia hiſce etiàm morbi temporibus infirmis præſcribunt, credo quòd non ſolúmmodò ab electivis verùm & blandiſſimis lenitivis abſtinerent, quoniàm illis purgantibus non ſolummodò concoctionem materiæ morbificę, eiúſque per ſudorem à natura præſtandam expulſionem, ut dictum, impediunt, verùm & ventriculum in chylificatione labefactando, toti corpori nutrimentum detrahunt. Quid igitùr mirùm ſi poſt hæc vires aliquandò ſubitò labi videamus?

Sect. 1. ap. 8.

x° Obſervat. Nobiliſſimum patientem à ſimpliciter maligna bilioſa febre hoc eſt ab alijs morbis aut ſymptomatibus non concomitata hoc capite à me fuiſſe curatum; nunc autem eandem hanc febrem in ſequentibus capitibus prout

ut

ut ab hoc vel illo morbo aut Symptomate, quæ indicationes, & curationem mutant, concomitatur, in diverſi temperamenti infirmis ordinatim proponemus.

CAPVT SECVNDVM.

EOdem menſe Aprilis mercator venetus à continuo exceſſivo febrili calore, magis tamen indies pomeridiano tẽpore affligebatur, ſępe deijciens aquoſam, et flavo colore tinctam ſeroſitatem: inchoante ſolummodo morbo in lingua à nimia ſiccitate aſperitas, in pulſu, debilitas cũ infirmi anxietate obſervabantur. Homo autem erat ampliſſimus mercator macilentus, a bilis prædominio in facie tinctus flavo colore, oculoſque habebat feroces. &c. domeſticis indicavi ampliſſimum mercatorem temperamento omnino biliosum continuá duplice tertiana maligná febre à Diarrhæa concomitata laborare. Quod autem hæc febris eſſentialiter ſit extraneus calor continuò infirmum, ſed tamen magis pomeridiano tempore affligens, atq; quod ex humore ut plurimum bilioſo in medijs venis propter earum obſtructiones putreſcente, & malignitate affecto proveniat, iam dictum in anteriori capite: de eſſentia ſolummodo diarrhęæ opus eſt ut ali- *eſſentia & cauſ. morb. a*

 qua

qua hic afferamus, quæ realiter in noſtro caſu non eſt niſi frequens alvi humoris bilioſi evacuatio, proveniens ab humore acri inteſtina non ſolumodo ad crebram hanc deiectionem ſtimulante, verum & ſeroſitatem vaſorum ad alvum alliciente. quapropter indicationes non ſunt à morbo, & cauſa morbi ſtatim hic deſumendæ, uti in precedentis curatione, verum a cauſa ſijmptomatis indicatio hic eſt & conſequenter curatio inchoanda: quoniam hæc diarrhæa, iuxta hipp. doctrinam, cum ſine conferentia & facili tollerantia verum vires deijciendo infirmum afligat, ſijmptomaticá exiſtente, eſt à medico curanda, & conſequenter humor acris inteſtina ſtimulans eſt leniter evacuādus & attemperandus illis, quæ inteſtina adſtringente facultate ſimul corroborant; humor vero qui ad alvum è venis confluit, eſt à ventre revellendus. Humor deinde morbi in quantum eſt malignus, à corde eſt revellendus, & alexipharmacis in malignitate attemperandus, in quantum vero putreſcens, eſt corrigendus concoquentibus in putredine, & concoctus expurgandus in morbi declinatione, extinctá malignitate. Per totum morbi decurſum debemus inſuper vaſorum obſtructiones aperire, febrem refrigerare, & vires infirmi corroborantibus conſervare.

Eſſentia, & cauſa diarrhϵϵ

Indicat.

A cauſa Symptomatis,

A cauſa morbi.

a morbo, & virib

Quantum

Quantum periculi patienti noſtro ab hoc morbo immineat, clarum eſt conſideranti illa quę capite precedente à nobis ſunt in prognoſticatione allata, quæ omnia hic locum habent: Sed ſymptoma hic magis ipſo morbo timendum, quoniam hoc vires proſternendo, medici operationes impediendo magnum damnum naturæ affert in curatione. Dicit Hipp. Si remedia univerſalia in principio acuti morbi fuerint neglecta, eſſe malum: ſed hic nonne eſt peius, cũ à ſymptomate præſente omni morbi tempore prohibeantur? Hic igitur medico de morte infirmi valde eſt timendum, quamvis tamen etiam non ſit deſperandum, patiente robuſto, & in media ætate exiſtente. *prognoſt.*

Sect. 2. ap. 19.

Domeſticis data hac incerta, ut Hip. imperat prognoſticatione, ita curam ſecundum ſcholaſticas regulas, hoc eſt, indicationes, inchoavi, ordinans prima hac viſitatione pro matutino tempore ſubſequentem abſtergentem, & attemperantem clyſterem, pariterque præſcribens ordinarium potum, cibumque, qui ex panatella matutino tempore, nocturno vero ex emulſione carne contuſa permixta, conſtabat. *remedia.*

℞. *Crem. hord.* ℔ j.
Diſſolu. mel. roſ. ſolut.

Syr. roſ. ſol. ana ℥ iij.
Saccari rub. ℥ iiij.
Vitel. ov. num. ij.
f. clyſter.

℞. *Aq. acetoſ.* ℔. x.
gelatinæ de ribes ℥ iiij.
m. f. iulep. pro potu ordinario.

2° Die viſitationis, qui tertius erat morbi, referebat infirmus, quod, quamvis ab enemate bene deiecíſſet, & quidem craſſiora flava ſpumantia excrementa, nihilominus tamen per totam noctem flavam ſeroſitatem corpus expurgaſſet. Linguam inſpiciens, obſervavi magnam cum aſperitate eiuſdem ſiccitatem, referente infirmo magnam in ore adeſſe amaritiem. Quæ bilem in ſuperioribus primæ regionis partibus abundare cum indicarent, propinavi ante panatellam hoc matutino tempore ſubſequentem placentulam.

℞. *Pulpæ Tamarindorum.* ℥ j.
Spi. Nard. ℈ j.
m. f. auro cooperta placentula.

Veſpertino autem rediens, infirmus per totam

tam diem primo flavam ſeroſitatem, deinde craſſiora á tamarindis tincta nigricantia excrementa deiecerat. Nihil niſi cibum abſtergentem ex cremore hordei vitelloque ovi hoc veſpertino tempore præſcribebam.

4° Evacuationem alvi matutino tempore inſpiciens, maximè admirabar de eiuſdem copioſa quantitate, conſideranſque eiuſdem aquoſitatem ſeu tenuitatem, quoniam ipſa aqua flavo colore tincta apparebat, obſervavi humoris cruditatem. Antè cibum iterum placentulam non ſolummodo abſtergentem, verum attemperantem & incraſſantem, ipſumque ventriculum, & inteſtina adſtringente facultate corroborantem hoc mané propinavi, ſimul præſcribens attemperans, & craſſiora inteſtina abluens enema.

℞. *Cremoris hord.* ℔ j.
Diſſolv. ſaccar. rub. ℥ iii.
Syr roſ. ſolut. ℥ iiij.
Vitel. ov. num. ij.
m. f. clyſter qui inijciatur iam iam.

℞. *Pulpæ tamarindor.* ʒ vj.
Corallor. rub.
Cornu cerv. pp.
Margarit. pp. ana ℈ j.

Spi.

Spi. Nard. ℈ s.

m. f. placentula.

5° Cum infirmus ob flavæ linguæ ſiccitatem non ſolummodo matutino verum & veſpertino tempore exacerbante febre, multum ſitiret', propinavi matutino tempore bròdium acetoſá alteratum, & vigente febre ſubſequentem iuleppum.

℞. *Seri deſtillat.* ℔ j.
Syr. Corallor. rub. ℥ js.

m. f. iulep.

6° Maiores infirmo ſuperveniebant anxietates, pulſus frequentiores, & debiliores, exiſtente etiam copioſiori alvi deiectione. Tenui ordinata cum piſta carne permixta, panatella, pro matutino cibo, præſcripſi ſequens magis adſtringens enema.

℞. *Lact. chalybeat.* ℔ j.
Diſſolv. ſaccar. rub. ℥ iiij.
Vitell. ovor. num. ij.
m. f. clyſter.

7° Infirmus aquoſam flavam ſeroſitatem copioſè cum magna virium debilitate deiecerat, quam obſervans è venis ad alvum confluere non ſine magno patientis detrimento, revellens ſudore ſequens pręſcripſi in declinatione paroxiſmi remedium.

℞. *Diaſcord. fracaſtor.* ℈ iiij.
Lapid. Bezoardi. gran. xx.
Corn. Cerv. ʒ ß
Corallor. rubror. ℈ j.
Margarit. ppat. ℈ ß

M. f. bol. auro coopert.

8° Quam vis infirmus copioſè a medicamento ſudaſſet, imo & poſt cibum nocturno tempore honeſtè dormiviſſet, nihilominus cum augmento febris ęque obſtinatè diarrhęa continuabat. qua de cauſa enema ex lacte chalybeato ſequenteſque pulveres cibo matutino immiſcendos ordinavi.

℞. *Corallor. rub.*
Margarit. ppat.
Corn. Cerv. an ℈ i.
M. f. pul. qui cum tenui panatella ſucco in-

ſtan-

ſtaurante permixta propinetur.

9° Ferociori modo inſultabat, infirmo noſtro maiorem debilitatem afferendo, febrilis malignitas, ut antea, diarrhæá continuante. Ante cibum matutinum non ſolummodo, verum & ante cœnam quam nocturno tempore declinante paroxiſmo, inſorbiebat, ordinavi ſequentes bolos, potionemque præſcribebam ſubſequentem pro ordinario potu.

℞. *Pulpæ tamarind.* ʒ iiij.
Corallor. rubror.
Cornu. Cerv. ppat. ana ℈ j.
Marg. ppat. ℈ s.
m. f. bol. quos ſumat ante cibum matutino tempore.

℞. *Conf. Alkerm.*
Hiacintin. ana ℈ j.
Tinct. coral. ℈. s.
Magiſt, corallor. rub. gran. v.
m. f. bol. pro coena.

℞. *Pulpæ tamarind.* ℥ ij.
Corn. Cer. crud. raſpat. ℥ s.
Rad. conſolidæ maior. ℥ i s.

coque

coque in ſuff. aq. qte. ad tertiæ partis conſumptionem. f. colat. clariſ. cui adde

Gelatinæ de rib. q. ſ. ad gratum ſaporem, & detur pro potu ordinario.

x° Infirmum inveniebam in debiliori ſtatu, quod non mirum, cum accreſcente febre, & malignitate, diarrhæa etiam maximè debilitaret: ordinavi clyſterem magis adſtringentem, & ante cibum per aliquot dies ſumendum electuarium.

℞. *Lactis cum rad. conſolid. maior. decoct.*
& chalybeat. ℔ j.
ſaccar. rub. ℥ iiij.
vitell. ov. num. ij.
f clyſter qui manè inijciebatur.

℞. *Conſer. de Corn.*
Pulpæ tamarindor. ana ℥ j.
Confect. hiacinthi.
Alkerm. ana ʒ ij.
Bol. armen.
Terræ ſigillat.
Cornu Cerv. ppt.
Margarit. pp. ana ℈ j.

Rad. Conſolid. maio.
Biſtort.
Tormentil. ana. ʒ j. s.
Corallor. rub. ʒ j.
cum ſyr. de ribes q. ſ. f. electua. ad uſ. doſis quantitas nucis moſcatæ ante cibum.

11° Matutino tempore mala nova domeſtici Medico afferebant, quoniam infirmus multum tranſacta nocte deliraverat, copiosè, ut antea deijciens. Imperabam ut ante cibum electuario iam præſcripto uteretur, ſimulque aſſumeret ſeſequentes bolos ſudoriferos, quibus ſuperbibet ſequentem iuleppum.

℞. *Diaſcord. fracaſtor.* ℈ iiij.
Lapid. Bezoar. gran. xx.
Magiſt Coral. rub. ℈ s.
Margarit. gran. vj.
Confect. alKer. ℈ j.
m. f. bol. quos capiat in principio declinationis.

℞. *Seri caprin. deſtil.* ℔ j.
Aq. cord. ſaxon. ℥ ij.
Gelatin. de rib.
Berber. ana ℥ s.
Iulep. gemmat. ℥ j.

12° Copioſè ſudando infirmus aliquantulum dormiverat, neque tam frequenter, quamvis copioſè, deiecerat. Pulſum obſervans, urinam, nubeculam demonſtrantem, inſpiciens, incœpi de ſalute infirmi melius ſperare. Ilicò cibum præſcripſi, quem cum, me adſtante, inſorbiret, cum licentia, dicens, eructavit; ilicò conſolavi ſalutem ex Hippocrate prognoſticando. *Sect. 6. Aph. 1.*

13° Pauca, & craſſiora flava excrementa alvus deiecerat; quapropter ſolum electuarium ante cibum aſſumebat.

14° Multum incœpit ſudare, qui ſudor decimo quinto, & decimo ſexto &c. copioſè profluens, tandem etiam à febre 20 liberavit, quibus diebus nihil à medico niſi enema commune fuit ordinatum. Præſcribens pro 21° electivè purgans medicamentum, valedixi infirmo.

℞. *Flor. caſſ.* ℥ j.
Cremor. tart. ʒ ij.
Rhabarb. pul. ℈. iiij.
Spi. Nard. ℈ſ.

m. f. bol.

1° Obſervat. Diarrhæam in hoc caſu noſtro

 aliter

aliter fuiſſe curatam quam ubi ſimpliciter putridam febrem concomitatur, quoniam in hoc caſu noſtro ſoli tamarindi tanquam abſtergens, & leniter cauſam diarrhææ evacuans medicamentũ; fuerunt infirmo in principio, augmento &c. ordinati, omittentes ſyrupum roſar. aureum, roſar. ſolutivum, quæ tanquàm lenitivè, rhabarbarum, mirabolana, quæ, concoctione in humore febrili exiſtente, tanquam electivè purgantia in diarrhæa, quæ ſimpliciter putridam febrem concomitatur, præſcribuntur. Ratio autem eſt quia hæc omnia perturbantia medicamenta à febrili malignitate omninò, vt dictum, prohibentur.

2° Obſervat. Curationem huius Diarrhææ maximè peractam eſſe ſudoriferis, quoniam illa humores ad ambitum corporis à ventre revellendo non ſolummodo diarrhææ, vbi cum maligna febre coniungitur, maximè proſunt, verum & ipſa malignitate febrili hæc remedia etiam expoſtulante, ipſi malignæ febri magnum ſunt remedium.

3 Obſervat. Ad plenam curationem huius Diarrhææ multa nos ordinaſſe humorem bilioſum inteſtinis adhærentem attemperantia, quæ ſimul inteſtina non ſolummodo corroborabant verum & intemperiem humorem hunc

bilio-

biliosum producentem corrigebant: in quibus paucis Medici operationibus tota diarrhææ, ubi cum maligna febre coniungitur, curatio conſiſtit Nam ſi humorem ex inteſtinis eo, quo dictum, modo, abſtergamus, eundem attemperemus, intemperiem, partes corroborando, corrigamus, humoreſque è venis ad alvum confluentes, revellamus, non invenio in noſtro caſu quod à Medico adhuc præſtari poſſet ad perfectam huius diarrhææ curationem.

4 Obſervat. Haſce Diarrhæas nunquam eſſe naruræ ſalutares operationes, quod ex eo patet, quod patientem ſolummodo in peiorem ſtatum cum virium deiectione deducant, neque ſint cum facili tolerantia, aut etiam ſequatur conferentia, qualiter ſunt illæ quas in continuis ſimpliciter putridis febribus cum virium robore morbique remiſſione non rarò in praxi obſervamus. Neque refert quod in principio morbi, alvo ſolummodo primæ regionis excrementa evacuante, non multum videantur debilitare, quoniam notabilis ſequitur debilitas dum, Diarrhæá continuante, ſeroſitates vaſorum evacuantur.

5 Obſ diarrhæam magnum eſſe prohibens

ſangui-

ſanguinis miſſionis, ideoque in hac noſtra maligna febre ſanguinem non fuiſſe emiſſum, quia ipſa febrem, in qua tamen hippoc. ita ſanguinis miſſionem commendat, concomitatur. fundatum tamen etiam eſt in ratione, quia cum frequenti alvi deiectione, in qua eſſentia diarrheæ conſiſtit, plurimum vires deijciantur, ſanguis ſi emittatur, adhuc magis conſequenter infirmus viribus deſtituetur, & ſic tandem non ſuperſunt quibus poſſit morbum in vigore conſiſtentem perdurare, quod tamen ſemper Medicus menſurare debet, alioquin actum eſt de vita infirmi. Igitur omni morbi tempore quo diarrhæa adeſt à ſanguinis miſſione abſtinemus. Sed an etiam abſtinendum, vbi in fine principij, vel principio augmenti, continuante febre, diarrhæa ceſſaverit? Dicit Gallenus continuante febre, non amplius præſente diarrhæá, ſanguinem mitti poſſe. Quod ego ita diſtinguo: ſi intenſa febris, quæ cum magno infirmi periculo movetur, poſt ceſſatam diarrhæam perſiſtat, ſanguis eſt è ſalvatella ratione febris emittendus; ſi vero minor febris, ceſſato alvi fluxu, infirmum affligat, à ſanguinis miſſione abſtinere poterimus, ea ſolummodo præſcribentes quæ ab humore morbi in augmento conſiſtentis indicantur.

6° Obſervat. inter omnia adſtringentia quæ patienti noſtro ordinavimus primum locum obtinere à me ordinatum electuarium, quoniam hoc ultra quod adſtringit, continuum ſudorem provocando maximè à ventre confluentes humores revellit, eoſque incraſſat non ſolummodo, verum & extinguit eorum inteſtinis inimicam malignitatem.

CAPVT TERTIVM.

NObilis Venetus, annum agens quadrageſimum incirca, vir valdè corpulentus cum rubicunda facie eodem hoc menſe aprilis cum maxima ventriculi anxietate evomebat humorem viridem ſapore amariſſimum, ipſi capite ſummopere cum totius corporis laſſitudine dolente: oculos habebat aquoſos, lachrimęque ſua ſponte profluebant. Pomeridiano tempore cum magno rigore, & frigore ipſi extraneus calor ſupervenerat. Ego tempore veſpertino nobiliſſimum dominum inviſitans, magnumque obſervans in pulſu languorem, cutem volui inſpicere in qua maculas quamplurimas rubeas illis quæ à morſu pulicum in cute relinquuntur, ſimiles, adſtantibus demonſtravi. Quæ omnia cum domeſticis ob-

ſervans

ſervans, iudicavi nobiliſſimum virum, ſanguineum omnino temperamento, continua biliosa febre maligna petechiali & a vomitu concomitata laborare, quæ non eſt niſi continuus calor à putredine & malignitate humoris biliosi in venis propter obſtructiones reſultans, cum maculis in cute morſibus pulicum ſimilibus, & frequenti humoris biliosi per os eiectione infirmum affligens. In hoc duplice naturæ motu, uno quo irritata, porraceam bilem per os evacuat, altero quo ſubtiliorem malignum humorem ad cutem propellit, incepi primo conſiderare utrum cum conferentiá & tollerantia utrum vero ſine hiſce natura operaretur. Sed cum per vomitum eijceret cum ſumma infirmi anxietate, iudicavi antè omnia hunc eſſe cohibendum, prauam bilem ad partes inferiores revellendo eamque abſtergendo, intemperiemque pravam ventriculi, hunc humorem aggenerantem, corrigendo. Deinde eſſe ſuccurrendum naturæ ad cutem propellenti, quod fiet ſi malignus febris humor ad cutem attrahatur, ſi ad cutem ſudore propellatur, ſi attemperetur in malignitate & putredine vaſorum obſtructiones aperientibus, vireſque infirmi (quia corroboratæ fortius expellunt). corroborentur. Quæ indicationes ſufficiunt ut naturæ, malignos

Eſſentia, & cauſa morbi.

Indicat. a cauſa ſymptomatis.

Indicat. a motu naturæ ad ambit. corpor.

morbi

morbi humores cum conferentia ad ambitum expellenti, ſuccurramus. Reſtat ut adiungamus eundem morbi humorem in putredine iam concoctum, ſuperata malignitate, in declinatione morbi eſſe expurgandum, quoniam quod humor malignus à corde ſit revellendus &c. ſuperfluè hic adiungitur, cum, quæ a febre, viribus, materia maligna febrili &c. indicationes deſumuntur, ex primo capite nimis quam manifeſtæ evadant, & in iam dictis indicationibus à naturę operationibus deſumptis ut plurimum includantur. domeſticis magno huius morbi periculo indicato, prima hac viſitatione pro quarta hora noctis, tum aliquantulum paroxiſmo declinante, ordinavi clyſterem, cremorem deinde hordei pro cœna, decoctumque tamarindorum pro ordinario potu. *Progno.* *Remedia*

℞. *Flor. Caſſ.* ℥ i.
Diacatholicon. ℥ s.
Mel. viol. ſolut. ℥ iiii.
in brodio carnis cum emol. herb. decocto q. ſ. diſſ l. & f. clyſter.

2° die, quamvis à clyſtere patiens copioſè primo die deieciſſet, nihilominus tamen vomitus cum magna perturbatione continua-

 bat,

bat, mihique, vt inſpicerem,ſcutellam afferebant viridi humore plenam, quem diverſis vicibus evomuerat. Propinabam ad materiæ biliosæ in primis vijs abſterſionem pulpam tamarindorum ad ſex dragmas, quam hoc matutino tempore antè tenuem panatellam aſſumebat, clyſteremque ſubſequentem, qui ilicò inijciebatur, præſcribebam.

℞. *Cremor. hord.* ℔ j.
Diſſol. flor. Caſſ. ℥. i.s
Saccari rub. ℥. iij.
Ol. Viol. ℥. iiij.
m. f. clyſter.

3° O' quantam humoris amariſſimi viridiſque coloris copiam diverſis vicibus evomuit! corpore excrementa à tamarindis tincta nihilominus evacuante. Iterum enema revellens hoc matutino tempore inijciebatur,&, febre veſpertino tempore paroxiſante,ebibebat ſequentem iuleppum.

℞. *Decoct. emol. & refrig pro clyſt.* ℔. i.
Diſſol. Caſſ. ℥. j.
Diacathol. ℥. s.
Mel. viol. ſolut. ℥. iij.

Ol.

Ol. Viol. ℥. iiij.

f. clyſter.

℞. *Aq. acetoſ.* ℔. j.
Syrup. granator. ℥. ij.
Magiſt. coral. rub. ℈. j.
m. f. iulep.

4° Corpus bené à miſſo clyſtere deiecerat, mihique infirmus cum minori anxietate referebat quod vomitus ut plurimum ceſſaſſet, permanente tamen in ore magna amaritudine. Pro matutino tempore placentulam, & pro veſpertino, exacerbante febre, ſequentem iuleppum offerebam.

℞. *Pulpæ tamarindor.* ℥ j.
Magiſt. coral. rub. ℈. j.
Spi. Nard. ℈ ſ.
m. f. placentula.

℞. *Seri deſtillat. caprin.*
Aq. acetoſ. an. ℔ ſ.
Gelat. de berb.
ribes. an. ℥ j.
m. f. iulep.

5°. Famulus hilari vultu medicum ad lectum infirmi adducebat, qui bona nova exclamat excellentiſſime domine, tota ferè hac nocte, laus omnipotenti Deo, benè dormivi, nihilquè á decem horis, etiam cum biberem (quia tum magis vomitus ſuperueniebat) evomui, ſentiens me ab anguſtijs circa ventriculum omnino liberatum. Oculos hilariores nobiliſſimi infirmi & quietudinem eiuſdem cum meliori reſpiratione obſervans, melius incœpi de ſalute eiuſdem ſperare, & quamvis, dum pulſum tangebam, ex celeritate, frequentia eiuſdemque debilitate, magnus mihi morbus adhuc indicaretur, patientem tamen volui conſolari, dicens nos morbi ſuperaſſe ſymptoma, naturamquè ut nunc, inquantum petechiales maculas ad ambitum propellit, cum ſalute infirmi operari. Quam naturæ expulſionem cum intenſa maligna febre perſiſtentem volui hoc matutino tẽpore, ſex cucurbitulas ſcarificatas, dorſo natibuſque applicando, adiuvare, poſt quarum applicationem veſpertino tempore per totum corpus lõgè plures maculæ cum notabili febrilis malignitatis remiſſione apparuerunt. Quia multum hoc veſpertino tempore, exacerbante febre, ſitiebat, ilicò propinabam ſequentem iuleppum.

℞. *Aq. acetoſ.*
Endiv. ana. ℥. iij.
Seri deſtillat. ℔. s.
Aciditat. cit.
Syr. de limonib.
Iulep. de gem. ana. ℥. s.
Spirit. vitriol. gutt. vi.
m. f. iulep.

6°. Cum corpus nihil evacuaſſet, enema ſequens inijciebatur, totoque die tenui cibo, brodioque herbis acetoſa, endivia, boragine, radiceque ſcorzoneg. alterato in paroxiſmo vivebat.

℞ *Cremor. hord.* ℔. i.
Ol. viol. ℥. iiij.
Saccar. rub. ℥. iij.
m. f. clyſter.

7°. Tempore veſpertino naturæ malignitatem per ſudorem expellenti auxilium attulimus, ſequens ordinando ſudoriferum, cui ſuperbibet ſequentem iuleppum.

℞ *Confect. AlKerm.*
hiacinthin. ana ʒ s.
Lapid. BeZoard. gran. xx.
Margarit. ppat. ℈. s.

m. f.

m. f. Bol. quos capiat exacerbante febre.

℞. *Seri deſtillat.* ℔. j.
Acid. Cit.
Syr. de limonib. an. ℥ s.
Spir. vitriol. gut. x.
m. f. iulep.

8° Et nono, poſtquam ſeptimo copioſè ſudaſſet, à mitiori morbo æger affligebatur, quibus diebus nihil præter tenuem victum margaritis permixtum, & ſequentem clyſterem, die ſcilicet nono, ordinavimus.

℞. *Lact. com.* ℔ j.
Diſſol. Saccari rub. ℥ iij.
Ol. Viol. ℥ iiij.
m. f. clyſter.

x° Novo impetu morbus nobili noſtro infirmo inſultabat, eundem maiori in pulſu debilitate, frequentia, & celeritate cum notabili corporis inquietudine, aridiori lingua, frequentiorique reſpiratione affligendo. Malignitatem ad cor proſerpere, humoreſque pravos bilioſos in prima corporis regione aggeneratos iudicans, ordi-

atus matutino tempore enema placentulamque abſtergentem, veſpertino vero, paroxiſante febre, ſudoriferum propinavimus.

℞. *Cremorem hord.* ℔ j.
Saccari rub. ℥ iiij.
Ol. viol. ℥ iiij.
m. f. clyſter.

℞. *Pulp tamarind.* ʒ v.
Marg ppt. ℈ s.
m. f. placentula.

℞. *Aq. cord. herc. ſaxon.*
Tot. cit. an. ℥ iij.
Aciditat. cit. ℥ j.
iulep. de gem. ℥ s.
Lapid. Bezoard. gran. xx.
m. f. ſudoriferum, poſt quod ebibat.

℞. *Seri caprin. deſtillat.* ℔ j.

11° Infirmus, copioſè ſudans, referebat quod à clyſtere honeſtè etiam deiecisset. Pulſum nos indagantes, linguam, urinamque inſpicientes &c. obſervavimus morbum mitiori modo infirmum iterum affligere, quapropter eidem ſolummodo

cibum

cibum tenuiorem & inſtaurantem margaritiſque alteratum toto hoc die, uti etiam duodecimo (quo tamen enema refrigerans & emolliens injiciebatur) ordinavimus. Dico ordinavimus, quia nunc plures medici concurrebant.

13°. Alvus ſua ſponte expurgaverat craſſiora flava excrementa, totumque corpus in aquis, magis tamen decimo quarto, natans, nobiliſſimus dominus, diuina auxiliante miſericordia, ſanitatem eſt adeptus. cui, ſolus tum inviſitans, decimo ſexto ſequens ordinavi electivè bilioſum humorem purgans medicamentum, & valedixi.

℞. *Flor. caſſ.* ℥. j.
Elect. de ſucco roſar. ʒ. iſ.
Cremor. tart. ʒ. ij. ſ.
m. f. Placentula.

1°. Obſervat. Sanguinem nos non emiſiſſe in hoc caſu noſtro, vomitu pręſente; quoniam quod poteſt in ſanguinem mittendo prohibere diarrhæa, idem & valet ipſe vomitus, vires infirmi æquè ac diarrhæa imò magis deijciens.

2°. Obſeruat. Ceſſato vomitu, cucurbitulis ſcarificatis ſanguinem nos extraxiſſe, idque

vt

vt naturæ malignitatem cum conferentia expellenti non ſolummodo ſuccuramus, verum vt eadem iſta via maximam partem humoris febrilis, in quo conſiſtit primaria malignæ febris indicatio, evacuemus. Ob quem finem magnus Sennertus alijque doctiſſimi medici audent venam brachij etiam petechialibus maculis apparentibus in ſanguineis & plethoricis corporibus, vti in caſu noſtro, aperire, dicentes à maiori materię morbificæ copia natura per ſectionem venæ deonerata, melius quod reſtat poſt venę ſectionem è venis ad ambitum corporis propellere. Sed me excuſet magnus ille vir, quoniam non ſolummodo eſt malum in temperamentis melancholicis & biliosis vbi ſanguis non abundat, apparentibus periculis venam aperire, verum & in ſanguinolentis & plethoricis corporibus non niſi letale remedium poteſt, vbi maculæ apparuerint, applicari. Et ratio eſt quia per venam ſectam, ſanguine è medijs venis grandioribus euacuato, malignus humor in remotiores à corde venas a natura expulſus, ilicò iſtas medias venas ingreditur eò à venè ſectione attractus & naturali motu ad cor ut vitales ſpiritus tamquam pabulum abſumat, proſerpens: quod non fit niſi cum evidentiſſimo infirmi detrimento, vti ad

patet. Quot enim non videmus miſeros patientes à venæ ſectione ſubitò mori? Ipſum indoctum vulgus obſervavit venam in iſtis caſibus aperire eſſe letale, in medicum enim, ſi venam aperiat, & infirmus moriatur, exclamat, dicitque quod medicus infirmum interfecerit, quia ita longa obſervatione, multorumque conſanguineorum morte fortaſſis edoctum; ſed quæ per venæ ſectionem ſanguinis quantitas evacuatur, nonnè & cucurbitulis ſcarificatis evacuari poterit? dicunt non tam celeri modo cucurbitulis quam ſectione venæ evacuari, hic autem eſſe celeriter movendum. Sed non convincit, quoniam nulla preſente interna inflammatione non eſt ita feſtinandum. Audite quid doctiſſimus Celſus de cucurbitulis ſentiat: *ut ex eis minus vehemens eſt auxilium ſic certè eſt magis tutum, nec umquam eſt periculoſum, etiamſi adhibeantur, ideoque ubi ſanguinem mittere opus eſt, periculumque à vena ſecta immineat, huc potius ſemper confugite.*

3° Obſervat. Haſce petechiales maculas numquam à natura niſi cum conferentia infirmi expelli, motumque hunc naturæ ſemper eſſe ex parte ſalutarem nocivum humorem eo modo quo debet expellentis; quapropter eandem in hac operatione eſſe adiuvandam, uti in indicationibus rectè docuimus. Vndè non eſt malum

ſi

ſi multæ petechiales maculæ in principio morbi appareant, quia hoc robur naturæ expellentis indicat, quod bonum, niſi multæ apparerent cum graviori morbo, quod copiam adhuc earumdem in interioribus venis, debilitatemque naturæ in reliquas expellendo indicaret, & ideo natura in iſto caſu etiam adiuvanda, quia quo plura virulenta ſemina cucurbitulis extrahuntur, eo ſemper mitior infallibiliter febris patientem affliget.

4° Obſervat. Haſce petechiales maculas rubei coloris temperamentis ſanguineis, temperatis bilioſiſque eſſe connaturales; in atrabiliarijs vero naturis violacei ſeu purpurei coloris ordinariè apparere. Quod intelligendum ſi ex ordinaria malignitate proveniant, quoniam ſi ab intenſiori malignitate purpurei coloris appareant, qualecumque corpus letaliter, cuiuſcumque ſit temperamenti, affligunt.

5° Obſervat. Nos ſanguinem infirmo noſtro miſiſſe morbo exiſtente in principio augmenti contra Hippoc. mandatum move in principio, quod tamen ita erat neceſſarium, vomitu miſſionem ſanguinis prohibente, febrem per totum principium concomitante.

6° Obſer. Nos per totum noſtrum opus non proponere niſi infirmos à morbo convaleſcentes

 idque

idque ut lectori totius morbi curatio innoteſcat: quoniã quod multi ex infirmis noſtris à maligna febre etiam perierint, non mirum, cum, morbo pleno periculo exiſtente, ſoleat quamplurimos iugulare.

CAPVT QVARTVM.

Mercator Germanus, conſtitutione mediocriter carnoſus, tinctus aliquantulum in clariſſima, & alba facie rubeo colore, me hoc anni tempore advocavit; quem cum invenirem difficillimè, & cum ſtertore reſpirantem copioſoque catharro quaſi ſuffocatum, ilicò pulſum examinavi, in quo cum tremores, & debilitatem, febri maligæ propriam, obſervarem, febriſque continuo, pomeridiano tempore magis affligendo, moveretur, iudicavi ampliſſimum virum temperati temperamenti duplice hac maligna tertiana febre à catharro ſuffocativo concomitata, laborare. De cuius febris eſſentia nihil omninó amplius afferemus, cum iam conſtet ex antedictis: ſolummodo definio catharrum ſuffocativum hic nõ eſſe aliud quam ſubitaneam, celeremque humoris pituitoſi in thoracem deſtillationem, difficultatem quã maximam in reſpirando cum ſtertore, & periculo in-

Eſſentia, & cauſa morbi.

Eſsentia, & cauſa ſympto.

inſirmum ſuffocandi inducentem. Qua propter ilico evacuare hoc eſt expurgare oportet catharroſum è pectore humorem, eumque, qui ad thoracem affluit, revellere, quod præſtantes, ſimul & malignę febris indicationibus inſervire debemus. Quæ ex alijs capitibus deſumenda. *Indicat.*

Fluxus huius catharri eſt periculoſiſſimus, multoſq; per ſe ſubito iugulat: quantũ propterea infirmo noſtro vitę periculũ immineat, qui & morbo per ſe periculoſo & ſimul hoc ſymptomate laborat, unicuique etiam nõ Medico eſt manifeſtum. *Progno.*

Ita curam in hiſce periculoſis affectibus ſum aggreſſus, præſcribens ilico hoc matutino tempore non ſolummodo clyſterem primas vias mundificantem, & ſimul revellentem, verũ & expurgans è pectore præfocantem catharrum medicamentum, decoctumque pectorale quod pro potu ordinario inſerviebat. *Remed.*

℞. *Brodij carnis q. ſ. diſſol. diacathol.* ℥ j. s.
Mel. viol. ſol. ℥ iiij.
Turbith. agar. opt. pul. an. ʒ j. *m. f. clyſter.*

℞. *Ol. amigdalarum dul. recenter expreſſ.* ℥ vj.
Saccari perlat. ʒ ij. *m. f. pot.*

℞. *Hordei german.* ℥ iij.
Iuiub. Ficuum. Paſſular. an. ℥ j.
Liquirit.

Liquiri. ℈ s.
Flor. viol. pug. ij.

Coque in ſuff. aq: quantitat. ad tertiæ partis conſumptionem, colatura clarificata ſerwetur pro potu ordinario, cui adde iulep. gemmat. ℥ j.

Veſpertino tempore, cum redirem, infirmus à clyſtere, oleoque amigdalarum dulcium copiosè deiecerat, perſeverante tamen, cum ſtertore, læſa reſpiratione. Quapropter enema hoc veſpertino tempore replicabam, ſolumque hordei cremorem pro cibo offerebam.

2° Patiens adhuc ſedebat in lecto erectus, multum tamen à replicato clyſtere deiecerat, incipiebatque etuſſire non ſine notabili ſublevatione. Repetebam oleum amigdalarum dulcium recenter expreſſum ut anteà, brodiumque

Boragine
Malva
Violis
Radiceque Al. hæà

Decoctum cremoreque hordei permixtum pro prandio hoc matutino tempore offerebam.

3° Continuante cum frequentiori tuſſi difficillima

cillima iſta iterum reſpiratione, ſequens ordinavi decoctum pectorale ſolutivum.

℞. *Hordei mundificat.* ℥ iij.
Rad. liquirit. ℥ j.
Tuſſilagin. ℥ s.
Flor. Borag.
Viol.
Malvæ.
Bugloſſ.
Papav. errat. ana pug. i.
Dactylor. à pelle mund.
Iuiub. an. ℥ s.
Paſſullar. mund. ℥ i.

Coque in ſuff. aq. quantit. uſque ad tertiæ partis conſumptionem. In fine decoct. adde agar. optim. ℈ iij. *f. colatura, de qua.*

℞. ℥ viij. *in quibus diſſolve*
Mannæ elect. ℥ iiij.

Fiatque potio, albumine ovi clarificata pro duabus doſibus, quarum unam doſim ſumpſit hodierna die, aliam vero quarto, multumque ab hac decoctione cum infirmus

mus etuſſiret & expurgaret.

5°. Inueni ſublevatum minori cum difficultate minorique ſtertore reſpirantem. quo die pro cibo brodium iam dictis herbis alteratum & cremori hordei vitelloque ovi permiſtum, emulſionemque, veſpertino tempore cum iuleppo catharrum maturante offerebam.

℞. *Sem. 4. frig. maior. ana ʒ. ij.*
Amigdalar. dul. ℥. ij.
Papauer. alb. ℈. iij.

Contunde, & cum aq. violar. q. ſ. m. fiatque emulſio, cui adde manus chriſt. perlat. q. ſ. ad gratam dul.

℞. *Iulep. violar. ℥. ij.*
Syr. boragin.
Papauer errat. ana. ℥. j.
Aq. boragin. ℥. iij.
Margarit. ppat. ʒ. s.
m. f. iulep.

6°. In lecto infirmus commodè decumbebat ut plurimum, ſed non ex toto à ſuffocante catharro liberatus, permanente tamen cum aliquo ſibilo reſpiratione. Iterum oleum amigdalarum

ium

dulcium ad 4. vncias hoc matutino tempore, emulſionemque ſubſequentem pro nocturno poſt tenuem cœnam propinavi.

℞. *Sem. melonum ℥. ij.*
Papa. alb. ʒ. ij.
Amig. dul. ℥. j. s.
Contunde, & cum aq. boragin. q. ſ. f. emulſio, cui adde
Marg. ppat. ℈. j.
Manus Chriſt. perlat. q. ſ. ad gratam dulcedinem.

7°. Libera erat ſed tamen frequens infirmi reſpiratio, craſſumque & maturatum catharrum cum facilitate etuſſiebat. Pulſum tangens, manum obſervavi tremulam, pulſumque celerem & valde, cum debilitate, frequentem. Toto hoc die infirmus diætá inſtaurantibus ſuccis margaritiſque alteratà vixit.

8°. Quia corpus nihil deiecerat, enema matutino tempore, & febre cum malignitate tempus augmenti percurrente tuſſique aliquantulum continuante, ordinavi ut nocturno tempore duas horas ante tenuem cœnam ebiberet ſequentem iuleppum.

℞. *Lact.* ℔. j.
Diſſolv. Saccar. rub. ℥. iiij.
Ol. viol. ℥. v.
f. Clyſter.

℞. *Aq.*

℞ *Aq. Boragin.*
Violar.
Flor. papav. errat. ana. ℥. ij.
Iulep. Viol. ℥. ij.
Margarit. ppat. ℈. s.
Iulep. gem. ℥. s.
m. f. iulep.

9°. Corpus á communi clyſtere bene expurgaverat, ſed parum cum tranſacta nocte infirmus dormiviſſet, ordinabam emulſionem ſomniferam ſubſequentem.

℞. *Sem. melon. ℥. j. s.*
Amig. dul. ℥. ij.
Papau. alb. ℥. s.
Contunde, & cum aq. boragin. q. ſ. f. emulſio, quæ manib. Chriſt. q. ſ. dulcoretur.

10. urinam inſpicientes, parvam obſervavimus nubeculam, pulſu cum tremore infirmique debilitate continuante, quod non mirum cum morbus finem augmenti percurreret. Ordinavimus eidem corroborantia alexipharmaca & ſubſequentia putredini reſiſtentia remedia.

℞. *Confect. alkerm.*
Hiacinthin. ana. ʒ. s.
Marg ppat. ℈. s.
cum iulep de gem. parum.

m. &

m. & f. bol. quem aſſumebat ante cibum hoc mane.

℞. *Aq. boragin.*
violar.
Cord. ſaxon.
Seri deſtil. cap. ana. ℥. ij.
iulep. violar. ℥. ij.
De gem. ℥. s.
m. f. iulep.

11°. Natura copioſa flava excrementa expurgaverat, nihilque hodie pręter cibum, inſtaurante ſucco permixtum, diverſumque potum infirmo, decoctum pectorale reſpuenti, pręſcribebam.

℞. *Aq. boragin.*
violar.
hord. ana. ℔. j.
iulep. violar. ℥. iij.
m. f. iulep. pro potu ordinario.

12°. Infirmus aliquantulum deliraverat maiorque ſuperveniebat in pulſu debilitas, quę mala ſigna domeſtici obſervātes, incipiebant multum de morte infirmi timere. Sic eſt vulgaris populus qui delirium magis quam cętera letalia malignę febris ſigna timet. ordinavi ſequens enema, & poſt cœnam ebibebat iam dictam emulſionem.

℞, *Brodij carnis q. ſ.*
Diſſol. diacathol. ℥ s.
Flor. Caſſ. ℥ j.
Mel. viol. ſolut. ℥ iiij.
f. clyſter qui hoc manè iam iam injjciatur.

13°. Mente iterum conſtabat infirmus, cibumque melius aſſumebat: quod cum bonum ſit, ut ait Hippoc. ſignum, admonebam domeſticos non ita ilico debere perturbari, quoniam, etiamſi omne, etiam minimum deliriũ ſit timendum, perſeverans tamen magis eſſe periculoſum illudque mortem infirmi ſæpè prognoſticare. Ordinavi hoc morbi tempore, tremore manuum cum debilitate, & conſequenter malignitate continuante.

Sectio. j. aph. 33.

Hip. ſec. 4. ap. 50.

℞. *Conf. Alkerm.*
Hiacinthin. an. ℈ j.
Marg. ppat. Lapid. beZoard. an. gran. x.
iulep. de gem. ℥ s.
m. f. bol. quem hoc manè ilico aſſumat.

14°. Miſer infirmus iterum in lecto erectus ſedebat, difficillimè, & cum magno ſtertore reſpirans. Pulſum examinans, intenſiorem febrem infirmum affligere obſervavi, quæ quamvis ab

eodem

eodẽ eſſentialiter non cauſetur, nihilominus tamen, uti ad oculũ patet, cõſervatur, & augmẽtatur. Iterũ coactus è pectore evacuare, propinavi.

℞. *Ol. amigdal. dul. recent. exp. ℥ vj.*
Man. chriſt. perlat. ʒ iij.
m. f. pot.

A' quo cum corpus multum evacuaret, iterum veſpertino tempore liberius reſpiravit.

15°. & 16°. Morbo in ſtatu conſiſtente, & cum copioſo catharro adhuc infirmum affligente, ordinavimus ſequentia.

℞. *Cremor. hord. german. q. v.*
Manus chriſt. perlat. q. ſ.
ad gratam dulcedinem detur pro potu ordinario.

℞. *Conf. alkerm. Hiacint. an. ℈ j.*
Marg. ppat. ℈ s.
magiſt. perl. gran. iiij.
Iulep de gem. ℥ s.
m. f. bol. quos capiat manè horà ante cibum.

17°. Incepit parũ ſudare, & à copioſi catharri per tuſſim eiectione facilius reſpirabat. Quia tamen corpus nihil expurgaverat, clyſter cõmunis à me fuit

fuit præſcriptus, a quo cum multum matutino tempore deiecisſet, veſpertino nihil præter cibum ſucco aſſati caponis permixtum ordinavi.

℞. *Cremoris hordei* ℔ j.
Saccari rub. ℥ iiij.
Butyr. recent. ℥ iij.
m. f. clyſt.

18. 19. 20. Multum ſudans, tandem ceſſarũt manuum tremores, pulſuum debilitates, aliaque malignitatis ſigna, perſeverante per paucos dies febre ſola putredine peccante, quę more ſimpliciter putridarum tum fuit à me curata pro purgantibus præſcribens ſyrup. roſarum aureum, roſarum ſolutivum, rhabarbari cum manna infuſionem &c.

1° Obſervat. Catharrum ſuffocativum non minus ſanguinis miſſionem prohibere quam diarrhæa & vomitus. Ratio ex iam dictis nimis eſt quam manifeſta.

2° Obſervat. Hunc catharrum cum ſtertore lædentem reſpirationem non ſolummodo eſſe magnum in ſanguinis miſſione prohibens, verum & indicans validiſſimum purgantis medicamenti, atque plus poſſe in indicando quam malignitas febris in hæc prohibendo, nullique febris tem-

tempori, principio ſcilicet, augmento, vel vigori parcere, ſed omni tempore malignæ febris quo hic catharrus urget, indicationi, quæ à catharro deſumitur, eſt obediendum. Magis enim vrgenti ſeſe debet (quod hic eſt catharrus) Medicus opponere, ut ait Hip. quo fundati nos ampliſſimo noſtro iufirmo decocta pectoralia ſolutiva, oleũque amigdalarum dulcium &c. Quæ à malignitate tamen febris prohibentur, cum ſalute eiuſdem propinavimus. Obſervate bene tanti momenti indicationem, quia niſi citò purgantibus ſuccurratis, actum eſt de vita infirmi, quoniam hic catharrus citiſſimè iugulat.

3° Obſervat. In hiſce caſibus nos eligere debere ea purgantia pectoralia quæ non multum ſunt agitantia, ne malignus humor in venis ad interiora revocetur. Qualia ſunt illa quæ nos infirmo noſtro propinavimus, inter quæ oleum amigdalarum dulcium primum locum tamquã ſimplex medicamentum iure merito obtinebit.

4° Obſervat. Nos humorem iſtum catharroſum non ſolummodo è thorace per purgantia, & ſputum facilitantia evacuaſſe, verum & affluentem retraxiſſe, ut patet in curatione ex remedijs ordinatis.

5° Obſervat. Collectionem huius catharri in thorace benè eſſe ab apoſtemate in hoc ventre diſtin-

ſtinguendum, quoniam alia remedia inflammatio, alia vero huius catharri congregatio expoſtulat. Hoc paucis notare volui, quia multi ſunt medici, qui, ſi infirmus ab hoc præfocante catharro, cum maligna febre coniuncto, moriatur, eumdem mortuum dicunt ab apoſtemate, adeo ut apoſtema quaſi videatur ultimum medicorum refugium.

6°. Obſervat. Nos multa ordinaſſe expectorantia quæ ſimul malignitati febrili urgenti maximè reſiſtebant, ut patet conſideranti, & ſic iiſdem medicamentis pluribus indicationibus ſatisfecimus.

7°. Obſervat. Quam frequens ſit hæc maligna febris à præfocante catharro concomitata, opus non eſt ut practicis medicis indicem, quoniam hi propriis oculis indies intuentur: ſed quod ſæpè etiam diarrhæa ſimul cum hoc catharro eædem malignæ febri ſuperveniat, hic eſt diligenter obſervandum, quoniam hoc in caſu, ſyr. roſ. aureus, ſolutivus &c. loco olei amigdalarum dulcium, decocti pectoralis ſolutivi &c. propinari poſſent, cum magis diarrhææ propter adſtringentem facultatem conveniant, ſed de his alibi.

8°. Obſervat. Catharrum hunc ſuffocativum, quamvis nulli parcat in maligna febre temperamento, tamen pituitoſis corporibus magis eſſe

idque

idque ſenioribus, proprium. Magis autem hyemali, & autumnali tempore affligit, quamvis aliquando tamquã endemicus morbus quocumque ánni tempore quamplurimos ſimul affligat. Sectio. 3. Aph. 23.

CAPVT QVINTVM.

CAlcearius annorum triginta, vir macilentus, & pallidus in facie, triſtiſque viſione cum nigris oculis, dolore acutiſſimo ab umbilico verſus inguina vagante, & inteſtina quaſi, ut infirmus loquebatur, perforante, correptus, me menſe maij advocavit, imploravitque ut huic intollerabili dolori ilicò auxilium afferrem. Sed ego cum frontem ſudario circumcinctàm obſervarem, meque præſente, infirmus potum deſideraret, incœpi eundem de capitis dolore, ſiti, calore externo, frigore &c. interrogare: quę omnia febris ſigna non ſolummodo, verum & ipſius acutæ, ut inquietudo, pulſus debilitas &c, aderant. quę per biduum more tertianarum, pomeridiano tẽpore exacerbando cũ magna ſiti affligebat. Ad quã extinguẽdã cũ magnã aquę, ut dicebat, aceтоſę quãtitatem bibiſſet, ipſi hic intollerabilis dolor ab umbilico per inteſtina verſus inguina cum hypocondrij tenſione vagans, ſupervenerat. Ita ut hæc omnia attentè conſiderans, iudicare ſim coactus noſtrum temperamenti melancho-

Eſsent. & cauſa morbi. & ſymptom. lici infirmum duplicè hac continua tertiana maligna febre à dolore colico concomitata laborare. utrum autem hic dolor per inteſtina vagans ab eadem materia cum febre proveniat, poſſemus hic dubitare, niſi ructus, qui non erant nidoroſi, crepituſque ventris, ſubitum levamen adferentes, eundem a ſolo flatu ex aqua & crudo humore, calore elevato, indicarent. unde hic habentes cauſam ſymptomatis indicantem quæ á febre, malignitate & putredine prohibentur, quid agendum? magis urgens primo medicus oppugnare debet, quapropter crudi

Indicat. humores ilico ex hypocondrijs evacuandi, flatus diſſipandi, parteſque affectæ, inteſtina ſcilicet, corroborandę, quibus peractis, indicationibus quæ à febre cauſaque febrili deſumuntur eſt ſatisfaciendum. Quam tamen periculoſus ſit hic affectus á dolore hoc colico vires infir-

Prognoſ. mi proſternente, remediaque magis generoſa, quæ in huius morbi principio adhibenda, prohibente, concomitatus, volui primum domeſticis indicare antequam curam huius periculoſi affectus ſim aggreſſus, quoniam hoc colico dolore perſeverante magnum periculum vitæ infirmo & cito imminere omnibus medicis nimis eſt quam manifeſtum.

Remed. 1°. Hac viſitatione clyſterem ex ſolo brodio

cum

cum Camomilla decocto in quo.

Diacatholicon ad ℥. j.
Mel. roſ. ſol. ad ℥. iij
Elect. diacartham. ad ℥. s.
Oleumque camomelin. ad ℥. iiij

Diſſoluta erant, infirmo ordinavi, eidemque quamvis ſitiret, imperavi ut a potu abſtineret. Veſpertino tempore, dolore poſt copioſam a clyſtere cum multis flatibus deiectionem, perſeverante, iterum enema evacuans carminativum, brodiumque ſemine citri alteratum vitelloque ovi permixtum, pro cęna præſcripſi.

℞ *herb. camomil.*
Fœniculi.
Anethi.
Pulegij ana m. s.
Rad. Zedoariæ
Baccæ iuniper. ana ℥. s.
Sem. carui.
Cumini.
Ameos. ana. ʒ. iij.
Coque, & colaturæ,
℞ *℔. j. in qua diſſolve*
Electuar. de baccis lauri

diacartha an ℥ ſ.
caſtorei ℥ ſ.
Ol. rut.
Camomelin. an. ℥ ij.
f. clyſter.

A quo enemate per ructum & crepitum à copioſo flatu cum honeſta deiectione, doloriſque remiſſione liberatus, in ſomnum duarũ circiter horarũ incidit, poſt quem tamẽ, dolores per totã noctẽ recrudeſcentes, matutino tẽpore dũ redirẽ, inveni propter intollerabiles dolores quaſi nõ ſolũmodo deſperatum verũ & de animi deliquio propter virium deiectionem valdè timentẽ. ordinavi modicũ vini cretici ſpiritu cinnamomi, oleoque nucis moſcatæ deſtillato an. ad gut. j. permixtum, pillulamque ex confectione.

Alkermes. ℈ j ſ,
Caſtorei gran. x.

Offerebam, ſimul præſcribens ſequens decoctum, ventri cum mappulis calefactis poſt ſequẽs linimentum applicandum.

℞. Ol. Camomelin.
Rutæ.

Caſtorei.
Juniperin. an. ℥ s.
m. f. linimentum.

℞. *Herb. Camomil. Rutæ.*
Abſinth. an. pug. j.
Calami aromati.
Nucis moſcatæ.
Cinnamom. an. ℥ s.
Flaved. cort. aurant. ʒ ij.
Bac. iunip. ℥ j.
In ſuffi vini malvatici qnte. coque, & decoctio detur, ut dixi ad uſum.

In quantum ad cibum, hoc matutino tempore, ſolo brodio carnis ſucco inſtaurãte aſſati caponis ſpirituque uno cinnamomi permixto, vivebat, donec redirem pomeridiano tẽpore quo magni iſti cruciatus, laus Deo, remiſerant. Diætã inſtaurantem ſed craſſiorem ordinabam, brodiumque pulli pro ordinario potu imperabam.

3 Liberatus à colico dolore, cum à me interrogatus, vellet reſpõdere, ſingultum, quẽ à reſtante flatulento humore depẽdere iudicabã, obſervavi. ordinabam ut in applicando ventri linimentum decoctumque ordinatum continuarent, ſimulque inijcerent hoc ſequens enema.

℞.

℞. *Brodij carnis q. ſ.*
Diſſolv. diaph. ℥. s.
Diacatholi. ℥. j.
Elect. de baccis laur. ʒ. iij
m. f. clyſter.

4. Perſeverante ſingultu & creſcente cum malignitate febre, brodium pulli radice ſcorzonegrę herbaque boragine decoctum pro ordinario potu infirmo, panatellam pro cibo hoc mane aſſumenti, ordinavi.

5. Pręſente adhuc obſtinato iſto ſymptomate, ventriculo extrinſecus applicavimus ſequens linimentum, brodiumque ſemine citri alteratum ante cibum obtulimus.

℞. *Ol. nucis moſcat.*
maſtichin. Cariophylor.
menthæ ana ℥. s.
m. f. linimentum ventriculo apponendum.

6. Dubitans utrum hic ſingultus à flatu, uti opinatus, utrum vero ab humore acri & malignitate ventriculo cõtraria prædito depẽderet, quod et probabile erat, magnã cũ multa flamma poſt bonam inunctionem iuſſi vẽtriculo applicari cucurbitulã, brodiũque ſemine citri margaritiſque alte-

alteratum ilicò offerebam. Poſt quæ remedia ceſſavit ex toto ſingultus, febre tamen ſua tempora percurrente.

7°. Cum alvus non evacuaſſet, ſequens enema fuit iniectum.

℞. *Diacathol.* ℥. s.
Mel. Viol. ſolut. ℥ iij.
Elect. lenit ℥. s.
Cum brodio carnis m. f. clyſter.

8°. & 9°. Febre cum intenſa malignitate, viriumque conſequenter notabili lapſu infirmum affligente, aſſumpſit ſequentia.

℞. *Conf. AlKerm. hiacinthin. ana* ʒ s.
margarit. ppat. ℈. j.
m. f. bol. pro octavo.

℞. *Aq. ſcorZon. tot. cit. cord. ſaxon. an.* ℥. ij.
Iulep. de gem. ℥. j.
Confect. Alkerm. ʒ. j.
m. f. iulep.

x°. Brodio ſcorzon. corticibus citri, margaritiſque alterato, & tenui cibo inſtaurante vixit.

11°. Malignitate infirmo debiliori, maiores in-

inquietudines afferendo inſultante, naturàque nihil tentante, propinavi revellens á corde malignitatem remedium.

℞. *Confect. alkerm.* ʒ. s.
Lapid. beZoard. gran. xx.
m. f. bol. cui ſuperbibat brodium ſcorZone. calid.

12 Cum urinæ concoctione, temperatiori validiorique pulſu infirmus adhuc à copioſo ſudore madefactus in meliori ſtatu vivebat, ſed 13. hoc ſudore continuante, magis tamen decimo quarto profluente tandem ex toto infirmus ſanitatem eſt adeptus.

15 Pro decimo ſexto infirmo ordinavi ſequens electivè purgans medicamentum, & valedixi.

℞. *Elect. lenitiv.* ℥. j
De ſucco roſar. ʒ. ij
Cremor. tart. ʒ. j.
m. f. bol.

1 Obſ. Sanguinis miſſionem in hac maligna febre tum colicum dolorem, tum vehementem ſingultu prohibuiſſe: unde diligenter medicus

dicus morbi maligni iam facta cognitione, obſervare debet quæ ſymptomata morbum concomitentur, quoniam remedium non applicandum niſi cum magna præmeditatione, plus valent ſæpe ſymptomata vires deijciendo in remedia prohibendo, quam cauſa morbi in indicando.

2 Obſ. Temperamenta melancholica quia flatibus ſcatent in hypocondrijs magis alijs temperamentis dolori colico eſſe obnoxia, cuius magna ratio à medico habenda, quoniam biliosa febre hi melancholici cum magna ſiti laborantes non ita avidè licet aquas deſtillatas ingurgitare quia nimia flatulentia & frigiditate colicos dolores, vel poſt curatum morbum obſtinatiſſimas lienis venarumque ſpleneticarum obſtructiones producunt. Quapropter nos multa brodia alterata loco aquæ deſtillatæ pro potu ordinario huic melancholico temperamento ordinavimus.

3 Obſ. Sumpſimus autem ad humorem concoquendum malignitatique reſiſtendum remedia huic temperamento propria, inter quæ ſcorzonegram primum locum obtinere, apud omnes medicos eſt extra controverſiam.

4 Obſ. Modicum vini nos infirmo noſtro propinaſſe ut citò viribus deſtituto, ſubita ſpiri-

cuum vitaliũ refectione ſuccurramus, quod ſi in acutis & malignis febribus ad duo cochlearia, ubi ęgrotantes morti vicini apparent cum margaritis præparatis concedamus, miraculoſum effectum, infirmo quaſi reviviſcente, præſtant. Cuius ratio eſt in promptu, cum ſpiritus communicando, quibus abundat, & qui maximè in maligna febre patiuntur, infirmo vires amiſſas reſtituat. neque eſt quod aliquis obijciat ſuo calore febrẽ adaugere, quoniam ſpiritus vitales augmentãdo, plus affert utilitatis. deinde in iſta exigua quantitate quid poteſt ſuo calore nocere? in Francia autem, Germania, Flandria, & Anglia iſto in caſu in uſu eſt vinum rhenanum.

CAPVT SEXTVM.

NObilis Florentinus macilentæ aliquantulum conſtitutionis flavique in facie coloris cum oculorum triſti viſione, à continuo calore indies exacerbante cum magna ſiti, linguæ ariditate capitiſque dolore, correptus, medicum ſibi amicum advocavit, qui in pulſu debilitatem, tremores motuſque convulſivos, in cute vero petechias obſervans, doctè iudicavit nobiliſſimum infirmum ut plurimum bilioſi ex parte tamen melãcholici temperamenti duplice tertianã conti-

continua malignitate petechiali prædita labora-
re: cuius cauſam cum non ignoraret in medijs
venis conſiſtere, ſtatim indicationibus, quę ab ea-
dem deſumuntur, ſatisfecit, cucurbitulas ſcariſi-
catas, clyſtere, primam corporis regionē abluen-
te, præmiſſo, dorſo, & natibus ordinando, quoniā
ſic maiorem non ſolummodo humoris morbiſici
partem evacuavit, verum & naturæ malignum
humorem rectè expellenti, ſuccurrebat. Quę ſunt
indicationes in principio huius febris à medico
obſervandæ. Sed cum nobiliſſimo huic infirmo
quinto die morbi acutiſſimus, & pungitivus
dolor in dextro latere cum frequenti ſicca tuſſi,
magnaque in inſpirando difficultate cum aug-
mento febris ſuperveniret, me cum primo medi-
co advocavit ad curationem: qui, audito doctiſ-
ſimi viri de morbo diſcurſu, iudicavi, tempera-
mento infirmi ut plurimum bilioſo ex parte ta-
men melācholico cum ſymptomatibus, & tem-
pore morbi obſervato, infirmo biliosa petechiali
febre in principio augmenti laboranti, pleuriti- *Eſſentia.*
dem hoc eſt membranæ phleuræ à ſanguine in-
flammationem ſuperveniſſe propter pleuræ a *Cauſa.*
materia maligna vellicationem. Quapropter nos
duos habere morbos curandos, petechialem ni-
mirum febrem in augmēto, & inflammationem
in principio conſiſtentem. Quorum indicationes *Indicat.*

 perpen-

Indicat. perpendens, videnſque unum ita, aliud vero indicans aliter indicare, tandem intrepidè cum doctiſſimo Hip. reſolvi, ubi indicantia ſunt contraria uti in hoc noſtro caſu, in quo petechiales maculæ cum augmento malignæ febris, ſanguinis per venam ſectam miſſionem prohibent, inflammatio vero deſiderat, magis urgenti, quod in noſtro caſu eſt inflammatio, eſſe reſiſtendum.

Progn. Quapropter in hoc periculoſo & quaſi deſperato caſu ſanguinem intrepide à membrana pleura eſſe revellendum, & conſequenter per venam ſectam ex dextro brachio eſſe ad octo uncias evacuandum: ſed ne malignus humor, iam à natura è venis per ambitum corporis protruſus ad interiora venæ ſectione retrahatur, cucurbitulæ ſiccæ, ibi quod eſt retinentes, ſunt applicandæ. Imo eodem tempore malignum febris humorē ad ambitum corporis protrudere & qui pleuræ adhærendo eamque vellicando producit inflammationem, ſudore expellere, eſt omnino rationi conſentaneum, quoniam occaſio hic præceps. Quapropter eodem tempore cucurbitulis ſiccis ſucum venæ ſectione applicatis, etiam ſequens ſudoriferum, quo febrilis malignus humor à corde revellitur & cauſa prima inflāmationis exſudatur, nobiliſſimus patiens introſumpſit.

Remed. ℞. *Aq. flor. papav. errat.* ℥ iiij. *Syr. eiuſd.* ℥. j. ſ.

Dentis apri. mandibuli lucij. ocul. cancri an. ℈. s.
Priapi tauri. ℈. iiij.
Lapid. beZoard. gran. xv. m. f ſudorif.

Sed tempore matutino ſequenti die, qui ſextus erat malignę febris ſed ſecundus inflammationis redeuntes, inſpirationemque, quæ à pungitivo dolore impediebatur, infirmo imperantes, obſervavimus cum acutiori febre etiam inflammationem continuare. Quapropter ilicò ſanguinem ex ſalvatella dextræ manus ad ſex uncias evacuari imperavimus, applicantes ſiccas cucurbitulas, ſudoriferamque potionem ut ſupra præſcribentes. Sed antè hæc omnia remedia, corpore nihil evacuante, ſequens ordinavimus enema, pariterque iuleppum pro ordinario potu.

℞. *Brodij carnis q. ſ. Diſſol. diacath. ℥ s.*
Flor. caſſ. ℥ j. mel. viol. ſolut. ℥ iii. f. clyſter.
℞. *aq. flor. papav. errat. ℔. iii.*
Syr. eiuſd. ℥ iii. marg. ppat. ℈ i.
m. f. iulep.

Ter. die inflammationis, qui ſeptimus erat malignæ febris, patiẽs poſt ſudorem univerſalẽ omnino erat à dolore lateris, & cõſequẽter pleuritide liberatus, ſolum maligna febre ſine manuum tremore motuque cõvulſivo cũ magna remiſſione

con-

continuante. quam mutationem à copioſo hoc ſudore obſervantes, matutino tempore, enemate communi iniecto, iterum ſequens ſudoriferũ veſpertino tẽpore, exacerbãte febre, ordinavimus:

℞. *Lact. com.* ℔. i.
Diſſol. ſaccari rub. ℥. iiii.
Butyri recentis. ℥. iii.
f. *clyſter.*

℞. *Aq. ſcorZoneg.*
Tot. cit.
Card. benedict. an. ℥. ii.
Seri deſtil ℔. s.
Lapid. BeZoard. gran. XX.
Conf. alkerm. ℈. s.
iulep. Viol. ℥. i. s.
m. *f.* *pot.*

8. Febris hoc eſt quarto inflammationis, cum per totam noctẽ copioſè ſudando infirmus multum dormiviſſet, obſervãs in urina cõcoctionẽ, validumque & temperatum pulſum inveniens, infirmo eccellentiſſimoque viro valedixi.

1. Ob. quod doctè curam inchoaverit excellentiſſimus dominus, cucurbitulas ſcarificatas, enemata primam corporis regionem abluentia, mali-

malignumque humorē attemperantia ordinando, patet, quia hę omnes operationes in vera medicinæ doctrina ipſaque ratione fundantur.

2. Obſ. pręſente pleuritide, & apparentibus per cutim maculis petechialibus nos venam brachij deindè cum minori viriū robore manus aperuiſſe. Contra quam medici operationem ipſum vulgus exclamat, vt antea dictum, quod tamen non debet medicum hic deterrere, quoniam ſicuti vena non eſt, vbi petechiales maculæ in maligna febre ſine interna inflāmatione apparent, aperiēda, ita & econtra intrepidè eſt ſecanda, ubi interna inflammatio eſt ſuperveniens, neque eandē tēpus malignę febris, maculę petechiales aut quodcūque aliud prohibere, poteſt. Obſervandum tamen eſt, hoc remedium inflammationi præſcribentes, ut pariter malignæ febri cæteriſque ſalutaribus naturæ motibus eodē tēpore auxiliū adferamus, uti videre eſt in caſu noſtro peractum.

3. Obſ. ſudorifera in hiſce malignis febribus à pleuritide concomitatis magna eſſe remedia, quoniam non ſolummodo á corde revellendo malignos humores febrem malignam ad oculum diminuunt verum & malignum humorem pleuræ adhærentem eamque vellicando ſanguinem allicientem, evacuant non raro cum totali pleuritidis exſtirpatione. Imo ubi ſolummo-

modo hæc inflammatio incipit, ſolis hiſce ſudoriferis ſudorẽ copioſum provocãdo, abſque ulla ſanguinis miſſione ipſa inflammatio totaliter ſæpe iugulatur. Quod hiſce diebus obſervaſtis in germano, cui petechiali febri laboranti, dũ pleuritis ſuperveniebat, ſtatim ſudoriferũ appropriatum propinavi, & à pleuritide fiente ilico liberavi. ubi tamẽ ſanguis iam affluxus eſt, vena eſt aperienda, etiamſi prohibentia quamplurima contrarium deſiderarent.

4. Obſ. quod in omni maligna febre, etiamſi malignitas cordi ſemper ſit contraria, in multis tamen febribus particulari adhuc qualitate nocere, nunc nervis ut in febribus cum tremore motibuſque convulſivis, nunc inteſtinis, uti ubi adſunt fluxus, nunc pleuræ &c. uti in caſu noſtro: unde ſicuti hæc malignitas nunc huic nunc illi parti contraria ita & alexipharmaca medicina præſcribit malignitatem huic, vel illi parti contrariam refringentia remedia, qualia præſcripſimus in caſu noſtro, priapum tauri, dentes apri, oculos cancri, flores papaveris erratici &c. ordinando. Quæ pleuræ occulta qualitate non ſolummodo amica, verum & omnem malignum humorem ex eadem per ſudorem expellunt. Inter quæ tamen priapus tauri maximè eſt extollendus.

CAPVT SEPTIMVM

MEnſe eodem maij Colonellus venetæ Reipublicæ, homo carnoſus, in facie rubicundus, annum agens trigeſimum incirca, poſtquam per plures dies per ſolem equitaſſet, tandem in hanc urbem Venetam appellens, in febrem incidit primo die cum magno rigore & frigore, alijs vero diebus ſolo calore exacerbantem, deyciens frequenter flavam cum magno calore in parte domeſtica ſeroſitatem. Medicum advocavit, qui in pulſu tremores, in lingua flavam ariditatem infirmique inquietudines obſervans, prudenter iudicavit nobiliſſimum virum ſanguineum temperamento continua hac duplice tertiana maligna febre à diarrhæa concomitata laborare, ipſumque fluxum ex bilioſo humore cum febre provenire; quapropter ad indicationes ſe convertens, quæ 1°. erant, inteſtina ab hoc acri humore abſtergere, eundemque in vitioſis qualitatibus attemperare, confluentes revellere &c. ut diarrhæam curaret, deinde ceſſatà diarrhæà, maiorem partem humoris febrilis è venis evacuare, eundemque attemperare &c. quæ ex primo capite huius tractatus petenda, tandem curam huius periculoſi acuti morbi, in quo infirmo magnum vitæ periculum imminere omnibus eſt quam manifeſtum, ita eſt agreſſus.

Eſsent. cauſa · *Indicat.* · *Prog.*

 1. Cly-

1. Clyſterem, & ſubſequentem placentulam ordinaverat.

℞. *Cremor. hord.* ℔. j.
Diſſol. ſyr. roſ. ſol. ℥. v.
Saccari rub. ℥. iij.
m. f. clyſter.

℞. *Pulpæ tamarindor.* ℥. x.
Spic. Nard. ℈. s.
m. f. placentula.

2. Aliud enema præſcribebat.

℞. *Lact.* ℔. j.
Diſſol. ſaccari rub. ℥. iiij.
Mel. viol. ſol. ℥. iij.
Vitel. ov. num. ij.
f. clyſter.

3. Ordinabat ſequentem placentulam, & pro potu decoctum tamarindorum.

℞. *Pulpam tamarindor.* ℥. vj.
Corallor. rub. ℈. j.
Margarit. ppat.
Spic. nard. an. ℈. s.
m. f. placentula auro coòperta

4. Quia infirmus cum virium deiectione copioſè deiecerat, enema adſtringens præſcribebat, eidem, paroxiſante febre, propinans ſequentem iuleppum.

℞. *Lact. octies chalybeat.* ℔ i.
Diſtil. ſaccari rub. ℥ iiij.
vitel. ovor. num. ij.
f. clyſter.

℞. *Aq. acetoſ.*
Seri deſtil. an. ℔ s.
Gelatin. cornu cervi
De Ribes an. ℥ j.
m. ſ. iulep.

Sed 5. Cum intenſo rubore tota facies infirmi perfunderetur eique tuſſis cum gravativo dolore in anteriori thoracis parte hoc eſt ſterno, & etiam poſteriori ſpinam dorſi attingente cum longè acutiori febre difficillimaque & frequentiſſima reſpiratione ſuperveniret, & medicus domeſticos de hoc maiori novo morbo, quem doctiſſimè obſervaverat, admoneret, ſunt præter me adhuc alij medici ad periculoſam huius morbi curationem advocati. Qui hæc omnia obſervantes, unanimiter iudicavimus nobiliſſimo viro bilioſa

Eſſentia. maligna febre cum diarrhæa in principio augmenti laboráti peripneumoniã ſupervenîſſe, quę eſt pulmonis à ſanguine eo confluente inflãmatio. *Cauſa.* Cuius principij indicationes perpendentes, quę ſunt à parte affecta ſanguinem adfluentem retrahere &c. *Indicat.* quod non poteſt fieri niſi ſanguinem per venam ſectam emittendo, & obſervantes, quod hæc à diarrhæa, quæ aderat, ſævíſſima, prohibeatur, incœpimus conſiderare quid magis diarrhæa, an inflammatio urgeret: ſed cum infirmus citius ab inflammatione quam à diarrhæa periret, & conſequenter magis inflammatio urgeret, ordinavimus hac prima conſultatione unanimi conſenſu quod ſanguis ratione inflammationis é dextro brachio eſſet ad octo uncias emittendus, inquam è dextro brachio, in illa magis inflammatione conſiſtente. Deinde eodem hoc die clyſter magis adſtringens cum ſequenti ſudorifero ad maiorem revulſionem ſeroſitatis ad inteſtina confluentis infirmo præſcripſimus, volentes non ſolummodo letaliſſimæ peripneumoniæ, verum & multum urgenti diarrhææ remedium afferre.

℞. *Lact. cum rad. conſolid. maior.*
Tormentillæ.
Serpentari.

Acori

Acori aquat. an. ℥ j.
Flor. roſ. rub. pug. i, decoct. ℔ j
Diſſol. ſaccari rub. ℥ iiij.
Vitel. ov. num. ii.
f. *clyſter.*

℞. *Diaſcord. fracaſtor.* ʒ i.
Confect. hiacinthi.
margarit. ppat.
Corall. rub.
Cornu cervi. an. ℈ i.
lapid. bezoard. gran. xv.
Gelatin. corn. cerv. q. ſ.
m. & *f.* *bol.*

Sed hiſce omnibus peractis, die ſequente hoc eſt ſeptimo, infirmus, quaſi ſuffocatus, erectus in lecto ſedebat cum maiori difficultate, copioſa tuſſi magnoque ſtertore reſpirans. Inſpirationem ei imperantes, & aerem infirmo attrahente ita dolebat ut inſpirare negaret, & quamvis à media nocte magnam catharri quantitatem etuſſiret, nihil tamen à dolore, multo minus a difficili reſpiratione ſublevatus, imo erat, ut dixi, magis in reſpirando, quia cum magno ſtertore reſpirabat, afflictus. pulſum inda-

indagantes, maiorem celeritatem, frequentiam & debilitatem obſervavimus, ex quo inflammationem accreſcere, & inflammationi in hac maligna, & lethali febre catharrum ſuffocativum adhuc ſuperveniſſe, ex dictis ſymptomatibus collegimus. Inflammationis augmento exigente adhuc venæ ſectionem, & cathārro pręfocante purgans remedium deſiderante, quid vis quod medicus operetur, ubi utrumque unum à febre, alterum á diarrhæa prohibeatur? relicto domeſticis prognoſtico quod hic morbus ita concomitatus ut plurimum ſit lethaliſſimus, & conſequenter quod de morte infirmi hic abſolutè timeamus, ordinavimus duo remedia quorum unum ab inflammatione, alterum à ſuffocativo catharro indicatur. Quapropter nobis præſentibus è ſalvatella dextræ manus fuit ſanguis ad ℥ iiij. emiſſus & horá poſt hanc ſanguinis miſſionem purgans hoc pectorale, diarrhææ ſimul conveniens, propinavimus.

℞. *Syr. roſ. ar. aur.* ℥ v.
Aq. cord. parum.
m. f. pot. b.

Tempore veſpertino non ſolummodo invenimus liberius infirmum reſpirantem, verum & à dolo-

re

re ut plurimum liberatum, quoniam dum aerem attrahendo fortiter inſpiraret, parum profecto doloris reſpectivè ad quem adfuerat, ſentiebat. Pulſum indagantes, ille meliori reſpirationi correſpondebat. Excrementa alvi inſpicientes, illa craſſiora flava, & ſpumoſa non ſolummodo verum cum illis magnam catharri copiam evacuatam, obſervavimus. urina non ita tenuis, iam ſigna concoctionis cum magna unita nubecula demonſtrabat. Hiſce omnibus conſideratis, incœpimus aliquantulum de vita infirmi ſperare, eumdemque cum copioſo catharro in thoracis cavitate collecto, maligna febre in augmento & diarrhæa laborantem adhuc invenientes, ordinavimus iuleppum pectoralem.

℞. *Syr. papav. errat.* ℥. ij.
Corallor. rub. ℥. j.
De gemmis ℥. s.
Mag corallor. rub. gran. vj.
Perlar. gran. iiij.
Aq. Papav. errat. ℔. j.

m. f. iulep.

8 Infirmo in meliori ſtatu perſeverante & ex toto a dolore pectoris & conſequenter peripneumonia

neumonia liberato, ſolummodo tuſſis copioſi catharri verum non ita tamen moleſta aut cum tanto ſtertore continuabat. Febris remiſſior cum manuum tamen tremore & diarrhæa perſiſtebat. ordinavimus.

℞ *Diaſcord. fracaſtor.* ℈. iiij.
Confect. alkerm. ℈. j ß.
Magiſt corallor. rub. ℈. ß.
Lapid. bezoardici gran. XX.
Marg. ppat. gran. iiij.
Cum Syr. Papav. errat. q. ſ. m. & f. bol.

9 Stertore iterum propter copioſum catharrum creſcente, febre tamen mitiori in malignitate propter validiores pulſus exiſtente, infirmo præſcripſimus ſequens pectorale ſolutivum decoctum.

℞. *Hord. mundif. ger.* ℥. iij.
Rad. Althææ
Tuſſilag. an. ℥. ij.
Liquirit. ℥. j.
Flor. Boragin.
violar. an. pug. j.
Coque in ſuf. aq. qte. ad tertiæ partis conſumptionem. colaturæ.

℞. *Lib.*

Rx. ℔ ij. *in quibus infunde*
Rhabarb. pul. ℨ. ij.
Agar. trochiſ. ℨ. iij
Cinnamo. opt.
Spi. nard. an. ℈. ij
f. pot. de qua bibet ℥. iiij. *tempore matutino, & totidem veſpertino tempore.*

10 Poſtquam infirmus à copioſo catharro tuſſi hac nocte eſſet liberatus, corpuſque craſſiora excrementa ob decoctum expurgaſſet, matutino tempore invenimus aliquantulum adhuc ſublevatum. ordinavimus.

Rx. *Aq. cord. ſaxoniæ* ℥. v
Syr. papav. errat. ℥. ij
De roſ. ſiccis ℥. j
Corallor. rub. ℥. i. s.
Mag. corallor. rub. gran. x
Marg. gran. iiij.
m. f. iulep.

11 Minus frequenter paucioraque craſſiora excrementa infirmus deiecerat, tuſſiſque paulatim cum meliori reſpiratione ceſſabat. quia parum tamen infirmus dormiverat, præſcriptum eſt ſequens remedium.

℞. *Sem. melon.* ℥. ij.
Papav. alb. ℥. s.
Amig. dul. ℥. j.

Contunde, & con aq. cord. ſaxon. f. emulſio, cui adde.

Marg. ppat. ℈. s.
Magiſt. corallor. rub. gran. vj.
Syr. corallor.
Papav. errat. an. ℥. j.

m. f. emulſio.

12 Sola diæta inſtaurante infirmus vivebat.

13 Diarrhæa non ſolummodo verum & tuſſis ut plurimum ceſſaverat, incipiebatque parumper ſudare. Solam diætam cum ſequente emulſione præſcripſimus.

℞. *Sem. 4. frig. maior. an.* ʒ. ij
Amigd. dul. ℥. ij.
Papav. alb. ʒ. iij.

Contunde, & cum aq. papav. errat. q ſ. m. fiatque emulſio quæ man b. Chriſt. q. ſ. dulcoretur, capiat poſt tenuem cœnam.

14 Copioſius ſudavit infirmus, & ex toto ab hoc letaliſſimo morbo eſt liberatus, cui nos de ſalu-

ſalute non expectata congratulati, neſtoreos annos ut vivat, adoptavimus, reliquumque, quod in convaleſcentibus neceſſarium eſt, primo medico, ſummæ experientiæ viro, reliquimus.

1 Obſ. Cum magna doctrina medicum in principio huius morbi omiſiſſe omnem ſanguinis miſſionem, quoniam, etiamſi eadem à maligna febre in principio indicaretur, tamen & tum eadem ab efficaciori prohibente, diarrhæà nimirum prohibebatur.

2. Obſ. ſuperveniente interna, pulmonis ſcilicet, inflammatione, rectè eandem fuiſſe peractam, quoniam melius erat hoc anceps remedium applicare, quam certò mortem infirmi, nullum remedium applicando, intueri: actum enim eſt de vita patientis, ubi huic internæ inflammationi ſanguinem mittendo non ſuccurrimus. nec refert quod à malignæ febris augmento ſæviſſimaque diarrhæa prohibeatur, quia plus valet inflammatio in indicando, quam hæc omnia in prohibendo. hoc tamen in caſu prognoſticare oportet periculum quod infirmo citò imminet, ne, ſi immediatè poſt ſanguinis miſſionem, febre maligna in augmento exiſtente, moriatur, ob applicatum remedium obijſse dicatur.

3 Obſerv. Purgationem pectoralem doctè etiam fuiſſe infirmo a copioſo catharro quaſi

 ſuffo-

ſuffocato præſcriptam, quoniam, etiamſi eadem á malignitate febrili prohiberetur, ab efficaciori tamen indicante ſuffocante ſcilicet catharro indicabatur, quoniam & hic catharrus æquè mortem infirmo ac ipſa inflammatio & citò, minatur. quapropter ilicò ſimul & ſanguinis miſſio & pectorale expurgans medicamentum erant adhibenda, quoniam occaſio hic præceps, & tardare in hiſce acutioribus morbis, malum.

Hipp. ſect. 4. aphor. 10.

4 Obſ. etiamſi concomitantibus malis, quæ primum morbum febrem ſcilicet fovent & augmentant ilicò ſit ſuccurrendum, propterea tamen primum morbum per ſe magnum & periculoſum non eſſe negligendum, ſed & illi ſua remedia eſſe adhibenda. quapropter rectè infirmo remedia febris malignitatem & putredinem reſpicientia fuerunt in hoc caſu tum ſudorifera tum alexipharmaca pro ut febris id exigebat, á nobis ordinata, non omiſſa continua virium infirmi, à quibus totum dependet, per totum morbi decurſum corroboratione.

5 Obſ. hunc morbum ſeu potius hoſce morbos ita unitos ordinariè cum morte infirmi terminari, quoniam etiamſi hic infirmus fuerit ſalvatus, decem tamen ab eodem morbo, ubi unus evadit, morientur: quapropter eſtote in prognoſticando oculati ubi inflammatio interna

mali

malignæ febri in augmento vel vigore eiuſdem ſupervenit, quoniam quod hic de peripneumonia prognoſticamus, id etiam de aliarum internarum partium inflammatione, intelligimus, & præſertim ubi febrem aliud adhuc ſymptoma vires proſternens vt v. g. diarrhæa concomitatur.

6 Obſerv. hiſce inflammationibus corpora ſanguinea magis alijs corporibus eſſe obnoxia, quamvis crudeles ſint morbi & nulli parcant temperamento.

7. Obſerv. quod ſicuti inflammatio pulmonis abſolutè ſanguinis per venam ſectam miſſionem deſideret, ita quoque eadem ſitadhibenda quocumque morbi tempore, & quocumque præſente prohibente, ubi copioſum ſanguinis ſputum ſupervenerit. Quod nuper in ſarſore illo germano, qui maligna petechiali febre laborabat, & cui octavo die cum magno ſtertore tuſſis ad libras ſanguinis ſuperveniebat, non ſine magno naturæ miraculo obſervaſtis: ſanguinis enim miſſione vitam conſervavit, qui eandem ob apertam venam, in thoracem copioſo effluente ſanguine, ut ita dicam, amiſerat. Quod quamvis rarò in maligna febre contingat, aliquando tamen a medicis in praxi obſervatur.

CA-

CAPVT OCTAVVM.

NObilis Anglus, ætatis iuvenilis, mediocriter carnoſus, in albiſſima ſeu clariſſima facie a rubeo colore aliquantulum tinctus, in continuum incidit calorem ſingulis diebus cum magno capitis dolore & ſiti exacerbantem. Mercator, apud quem diverſabatur, medicum ſuum primò advocavit, qui cum infirmum cum magna corporis inquietudine, porraceæ bilis vomitu frequentique alvi deiectione cum pulſuum tremore & convulſivo motu inveniret, iudicavit doctiſſimè nobiliſſimum infirmum temperati temperamenti duplice tertiana maligna febre a vomitu & diarrhæa concomitatà laborare: adſerens vomitum ex bilioſo humore ventriculo, diarrhæam vero ex eodem humore inteſtinis adhærente, eaſque partes moleſtante, provenire. Indicationes humoris febrilis pervolvens, eaſque cum ſymptomatibus huius morbi conferens, obſervavit primariam medici operationem, quæ a cauſa febrili in principio huius febris deſumitur & a qua ſanguis miſſio deſideratur omnino prohiberi. Quapropter curam aggreſſus, primò ſe huius periculoſi morbi ſymptomatibus opponendo, hæc ſequentia primo die ad ablutionem bilioſi humoris è prima corporis

eſsentia & cauſa morbi & ſympto.

Ind.

prog.

pōris regione ordinavit.

remed.

℞. Pulpæ tamarindor. ʒ. vj.
Spi. nard. ℈. s.
m. f. placentula, quam ſumat hoc mane antè cibum.

℞. Cremor. hord. ℔. j.
Syr. roſ. ſolutiv. ℥. v.
Saccari. rub. ℥. iij.
vitell. ovor. num. ij.
m. f. clyſter.

℞. Pulpæ tamarindor. ℥. ij.
Coque in ſuf. aq. qte. ad tertiæ partis conſumptionem. colaturæ adde gelatinæ de ribes ℥. ij. & detur pro potu ordinario.

2. Vomitus ceſſaverat, multum infirmo conquerente, ut doctiſſimus vir referebat, de oris amaritudine, & continuante cum valde frequenti & copioſa deiectione, diarrhæà. Replicavit placentulam tamarindorum & iterum iniecit ſequens enema.

℞. Lact. ℔. j.
Diſſolv. ſaccari rub. ℥. iij.

mell.

Mell. roſ. ſolut. ℥. iiij.
f. clyſter.

3. Sola tenui diæta ſucco inſtaurante permixta ſequentique alterante in paroxiſmo febrili iuleppo infirmum ſuſtentavit.

℞. *Seri deſtillat.*
Aq. acetoſ. an. ℔. s.
Gelatin. de ribes.
Berber. an ℥. j.
m. f. iulep.

4. Continuante infirmi oris amaritudine cum frequenti alvi deiectione, febriſque cum manuum tremore motibuſque convulſivis augmentum aſſumeret, præſcribebat ſequentia.

℞. *Pulpam tamarindor. ʒ. iiij.*
Corallor. rub.
Cornu cerv. an. ℈. j.
Spi. nard. ℈ s.
m. f. placentula mane antè cibum aſſumenda.

℞. *Cremor. hord. ℔. j.*
Diſſol. mell. roſ. ſolutiv.

Syr.

Syr. roſ. ſolutiv. an. ℥. iij.
vitell. ov. num. ij.
f. clyſter.

℞. *Seri deſtillat.*
Aq. acetoſ. an. ℔. s.
Gelatin. de rib. ℥. ij
Magiſt. corallor. ℈. s.
Perlar. gran. iiij.
Syr. de roſ. ſiccis. ℥. j.
m. f. iulep., quem aſſumat exacerbante febre.

5 Pro tempore nocturno poſt cœnam, cum parum ob alvi fluxum dormiret infirmus, ſolam ordinavit attemperantem & ſomniferam emulſionem.

℞. *Sem. Papav.* ℥. s.
4. frigid. maior. an. ʒ. ij.
Lactuc. ʒ. s.
Amigd. dul. ℥. ij.

Contunde, & cum aq. lactucæ acetoſ. an. q. ſ. miſ. & f. emulſio, quæ Syr. corallor. rub.
De roſ. ſiccis an. ℥. j.
dulcoretur.

6 Videns quod infirmus ſæpius non ſolummodo verum & copioſius deijceret cum maiori virium deiectione, præſcripſit clyſterem adſtringentem, ſequenteſque bolos.

℞. *lactis cum rad.*
Conſolid. maioris
Biſtortæ
Serpentariæ
Glandib. an. ℥. j. decoct. &
Chalybeat. ℔. j.
Diſſolv. ſaccar. rub. ℥. iiii.
Vitell. ovor. num. ij.
f. clyſter. qui hoc mane inijciatur.

℞. *Bol. armen.*
Terræ. ſigillat.
Cornu cerv. uſt. & ppat. an. ℈. j.
Margarit. ppat.
Corallor. rubror. an. ℈. s.
Confect. hiacinthin.
Alkerm. an. ℈. s.
Cum ſyr. corallor. rub. quantum ſufficit m. & f. boli pro duabus doſib. quarum unum ante prandium, alterum ante cœnam aſſumat.

7 Creſcente febre cum linguæ maiori flava aridi-

ariditate pulſuque frequentiori, eodemque in ſtatu permanente diarrhæa, obſervavit cum magna diligentia doctiſſimus vir malignitatem humoris febrilis cum magno impetu ad cor proſerpere, unde conſequenter recté ordinavit humores à corde, & inteſtinis, vt ſimul diarrhææ ſuccurreret, revellendi gratiá ſudoriferum.

℞. *Confect. hiacinthin.* ℈.ij
Lapid. bezoard. gran. XX.
Corallor. rub. ℈. j.
m. f. bol. ſuperbibat

℞. *Seri deſtillati*
Aq. acetoſ. an. ℔.S.
Syr. corallor. rub. ℥.ij.
m. f. iulep.

8 Infirmus cum ſentiret pondus, ut dicebat, hoc eſt gravativum dolorem ſub coſtis nothis in dextro hypocondrio, ibidemque tumor, ægro in ſiniſtrum latus decumbente, appareret, in quo pulſatio, palpitatioque dum manu tangebatur, ſentiebatur, medicus intenſiorem ſimul febrem obſervans; rectè indicavit nobiliſſimo infirmo maligna in augmento febre cum diarrhæa laboranti inflammationem hepatis adhuc ſupervenisse.

niſse.

niſſe. Quem caſum periculoſiſſimum cum domeſtici intelligerent, me ſimul ad curam advocarunt, qui de inflammatione nihil omnino dubitans de remedio revellente per ſanguinis miſſionem, quod à ſanguine affluente in principio inflammationis indicatur, conſultavi, ab alia parte obſervans diarrhæam idem remedium prohibentem. concludimus tamen intrepidè venam eſſe, ipſa diarrhæá præſente, aperiendam, manus tamen dextræ ſalvatellam iuſſimus aperiri, quia vires infirmi à tam diuturna diarrhæa deiectę, è grandiori vena ſanguinis miſſionem, morbo in augmento conſiſtente, non permittebant, quod die ſequente hoc eſt nono, dolore cum intenſiori febre accreſcente, fuit replicatum, à qua ſecunda ſanguinis miſſione dolore ut plurimum pariter pulſatione & palpitatione ceſſantibus mitior febris cum diarrhæa tamen perſeverabat. Cui remedium ſequens hoc die præſcripſimus à diarrhæa humoreque febrili indicatum.

℞. *Diaſcord. fracaſtor.* ℈. iiij.
Lapid. beZoard. gran. xx.
Magiſt. corallor rub. ℈. ſ.
Corn. Cerv. ppat. ℈. j. ſ.
Marg. ppat. ℈. ſ.
m. f. *ſudoriferum cui ſuperbibat.*

℞. *Aq. acetoſ.* ℔. j.
Tinct. corallor. ℥. s.
Gelatin. de ribes.
Berber. an. ℥ j.
m. f. in lep.

10. Poſt copioſum ſudorem cum nobiliſſimus Dominus multum eſſet in ratione febris non ſolummodo verum & in ratione diarrhææ, craſſiora deijciens, ſublevatus, ordinavimus ſolum cum tenui cibo commune enema & ſubſequentem emulſionem.

℞. *Lact. com. chalyb.* ℔. j.
Saccari rub. ℥. iiij.
Vitel. ovor. num. ij.
m. f. clyſter. qui hoc mane ante cibum injiciatur, diuque retineatur.

℞. *Sem. 4 frigid. maior. an.* ʒ. ij.
Amigd. dul. ℥. ij.
Sem. papav. alb. ʒ. iiij.
Lactuc. ℈. ij.
Contunde, & cum aq. cord. ſaxoniæ, Acetoſ. f. emulſio, quæ manibus Chriſt. perlati quantum ſuff. dulcoretur.

11. Exclamat infirmus bona nova quia, per totam noctem non ſemel deijciendo, dormivi, multumque ſudavi. Brodium acetoſà alteratum hoc matutino tempore antè cibum propinavimus, & veſpertino obſervantes quod, diarrhæà ceſſatà, ſudor cum validiori pulſu ſuperveniret, copioſamque urina demonſtraret concoctionem, naturæ totum negotium reliquimus, quoniam hoc ſudore vſque ad decimum quartum imo decimum quintum incluſivè copioſè profluente, Dei gratiá ſanitatem recuperavit. Eidem ſequens electivè purgans medicamentum ordinavimus, & valediximus.

℞. *Rhabarb. pul.* ʒ. ij.
fol. ſen. ℥. s.
Cremor. tart. ʒ. ij.
Cinnamo. optim. ℈. ij.
Pul. per noctem ſuper cineres calidos in ſuff. aq. acetoſ. qte. macerentur. manè colaturæ adde mannæ elect. ℥. iij.
f. potio albumine ovi clarif.

1. Obſerv. in hoc noſtro caſu nihil particulariter eſſe obſervandum, quod ex antè dictis

etiam

etiam tyrunculus in arte non videret; ſolum hoc notamus hepatis inflammationem, & conſequenter lienis, aliorumque viſcerum tantum in indicando valere quantum, pleuræ, pulmonis &c. inflammatio, quoniam ut dixi, cuiuſcumque internæ partis inflammatio, cum acutiſſimus ſit morbus, eſt plena periculo. Quapropter eiuſdem indicationibus eſt a medico inſerviendum quocunque præſente contrarium indicante, ut antea dictum, & ex hoc caſu ab unoquoque obſervari poteſt.

CAPVT NONVM.

NObilis Venetus quinquagenarius habitus mediocriter carnoſi, in facie aliquantulum rubicundus, flavos grandiores iracundoſque habens oculos, incidit hoc menſe Iunij in urentem continuum indieſque pomeridiano tempore exacerbantem calorem, qui primo die cum vomitu porraceæ bilis, ſequentibus verò cum copioſa alvi flavæ ſeroſitatis deiectione infirmum affligebat. Sed quarto præter diarrhæam, facies infirmo cum intenſo & flammeo rubore multiſque veſiculis accreſcebat, quæ

quin-

quinto tantæ magnitudinis cum intenſo rubore, exiſtebat, ut faciem gigantis non autem ordinariæ perſonæ repræſentaret. In pulſu tremores, motus convulſivi, cum inquietudine infirmi &c. reperiebantur. Quod nobiliſſimus dominus duplice tertiana maligna febre à diarrhæa & eryſipelate faciei ex ſubtiliore & fervidiore maligno ſanguine faciem inflammante reſultante, concomitata laboraret, omnibus eſt quam manifeſtum. Quæ ſit huius febris eſſentia, indicatio, prognoſticum & curatio, patet ex ante dictis: quapropter de hiſce nihil hoc capite. Solummodo volumus ut curioſus lector obſervet nos in hoc caſu ſanguinem non emiſiſſe, etiamſi ab eryſipelate hoc eſt inflammatione indicaretur quoniam diarrhæa, quæ aderat, plus poterat in prohibendo, quam eryſipelas in indicando; nec refert quod ſit inflammatio, quia cum ſit externa nihil periculi habet, & conſequenter cum ſanguinis emiſſio à præſente diarrhæà prohibeatur, non eſt emittendus. Abſente tamen diarrhæa, non ſolummodo ſanguis eſſet mittendus ratione febris, verum & copioſius eſſet evacuandus ratione eryſipelatis, quod aliquando in tantam molem accreſcit ut partis inflammatæ nativum calorem extinguat & conſequenter gangrænam inducat. Sanguinis autem largiori miſſione ab

Eſsentia. & Cauſa morbi.

hoc

hoc pars affecta præſervatur.

2. Obſ. eryſipelas in maligna febre ſæpiſſime præſertim in bilioſis & ſanguineis temperamentis ſupervenire, morbumque ordinario eſſe particularem, hoc eſt vel caput, vel brachia, vel crus afficere, raroque eſſe univerſalem morbum totum corpus affligentem prout hoc menſe in Sacerdote gallo ſanguinei ut plurimum ex parte tamen bilioſi temperamenti non ſine magna admiratione obſervavimus, qui totum corpus, caput, brachia, dorſum, pectus, crura &c. ignitum habens & inflammatum, tandem totaliter cutim amiſit, & ſic decorticatus lecto plenus doloribus decubuit, non ſine omnium adſtantium amicorum commiſeratione.

3. Obſervat. quamvis eryſipelas eſſentialiter ſit morbus, hoc eſt externæ partis inflammatio, nihilominus tamen iſtum naturæ motum quo acriorem malignum humorem cum fervidiori ſanguine tranſmittit ſæpe eſſe ſalutarem, & fieri cum notabili malignæ febris remiſſione.

4. Obſer. quod in hac inflammatione, præcipuè in facie non liceat in principio repellentia frigida, uti in principijs aliarum inflammationum, applicare, quoniam a copioſo ſanguine & a remedio exhalationem ſeu evaporationem im-

pediente non ſolummodo morbus non ſanatur, verum ad nobiliorem partem cerebrum nimirum propellitur, imo gangrena hoc eſt nativi caloris extinctio ſæpiſſimè illa frigida repellentia applicando in alijs partibus cauſatur. Quapropter in hoc noſtro caſu remedium Sennerti ex aqua florum ſambuci theriacá permixta non ſine notabili fructu ordinavimus.

CAPVT DECIMVM,

NObilis Genuenſis vir annorum quadraginta, mediocriter carnoſus, non ſolummodo nigros & atroces oculos verum & totius corporis cutem habens ad nigredinem vergentem, eamque, quia totus hirſutus, capillis nigris, præcipuè tamen in pectore, brachijs & cruribus ſcatentem, menſe hoc ſeptembris in febrem incidit pomeridiano tempore magis cum anxietatibus, ſiti, linguæ nigræ ariditate &c. affligentem. In pulſu obſervabam morbo in principio exiſtente, magnam cum tremore manuum debilitatem. Corpore motibuſque convulſivis debilitatem. Corpore naturaliter deijciente, cutis plena maculis petechialibus plumbei ſeu violacei coloris obſervabatur. Primo die, dum febris exacerbaret, ampliſſimus infirmus humorem viridem ſapore

ama-

amariſſimum evomebat; cæteris tamen diebus abſque vomitu, ſolo intenſiori calore, ſicciori linguá maiorique infirmi inquietudine &c. paroxiſabat. Secundo die tempore veſpertino advocatus, iudicavi ampliſſimum virum atrabiliarium temperamento; duplice tertianá maligna febre petechiali laborare, eamque à bilioſo humore magis aduſto in medijs venis propter obſtructiones putreſcente & malignitate affecto, provenire, naturá ſimul ad ambitum corporis ſubtiliorem materiæ malignæ partem propellente. *Eſſentia & cauſa morbi.* *Sympto.*

Conſiderans indicationes, quæ ex primo cap. huius tractatus manifeſtæ evadunt, eaſque cum motu naturæ malignitatem ad ambitum corporis expellentis, conferens, iudicavi primis vijs abſterſis primo quidem eſſe indicationi materiæ morbificæ obediendum, ſed ita tamen id exequendum ut ſimul eodem remedio naturę ad ambitum expellenti auxilium afferatur. Quapropter, relicto domeſticis huius periculoſiſſimi morbi prognoſtico, nihil hodierna die niſi cremorem hordei pro cœna tardè declinante paroxiſmo ordinabam. *indicat.* *prog.*

3. die morbi rediens, ilico, clyſtere iniecto, cucurbitulas ſex ſcarificatas, na tibus dorſoque applicandas, ordinavi; ſic non ſolummodo humorem morbi in principio, verum eá viá evacuans, per *remed.*

 quam

quam natura cum conferentia infirmi operatur.

℞. *Decoct. emol. & refrigerant. prò clyſt.* ℔. j.
Diſſolve diacatholicon.
Flor. caſſiæ an. ℥. vj.
Mel. viol. ſolut. ℥. iiij.
f. clyſter.

4. Ad maiorem primarum viarum mundificationem fuit ſequens enema ſimul cum iuleppo per ſudorem expellente, ordinatum.

℞. *flor. caſſ.* ℥. j.
Diacathol. ℥. s.
Mel. viol. ſolut. ℥. iij.
diſſolve in brodio carnis cum emollientibus herbis decocto, & f. clyſter.

℞. *Aq. boragin. ſcorzoneg.*
Hordei. an. ℥. iij.
Seri deſtil. ℥. vj.
Syrup. de limonib. ℥. j. s.
Lapid. bezoard. gran .XX.
m. f. iulep.

5. Referens infirmus quod alvus, poſtquam matutino tempore ſemel ſed honeſtè ab enemate

mate deieciſſet, per totam noctem expurgaſſet, volui hæc alvi noctis excrementa inſpicere quæ, cum aduſta & ſanguine nigro permixta obſervarem, iudicavi dyſenteriam ab atra bile, hoc eſt frequentem humoris aduſti & ſanguine permixti alvi doloriferam deiectionem, ſuperveniſſe. Qui novus morbus cum novas habeat indicationes ſummopere urgentes, ut ſunt humores aduſtos ex inteſtinis abluere, eundem attemperare, confluentem revellere, incraſſare, partemque affectam conſolidare intemperiem corrigentibus &c. ſtatim etiam volui ad remedia, quæ hiſce indicationibus inſerviunt, confugere, ilico ordinando enema, ſequenſque decoctum pro ordinario potu.

℞. *Cremoris hordei* ℔. j.
Saccari rub. ℥. iiij.
Mel. roſ. ℥. iij. *m. f. clyſter.*

℞. *Pulpæ tamarindor.* ℥. ij.
Corn. Cervi crudi raſpat. ℥. ſ.
coque ad tertiæ partis conſumptionem f. colatura ad ℔. x. *adde gelatinæ de berb.* ℥. ij. *f. pot. ad uſum.*

6. cum magno cruciatu infirmus per totam noctem aduſtum ſeu nigricantem humorem multo ſanguine permixtum deiecerat, febre cum maiori

maiori nigræ linguæ ſiccitate, frequentiori pulſu maiorique inquietudine infirmi creſcente: ordinavi ad abluendum, attemperandum &c. enema

℞. *Lact. cum hord. & oriza decoct.* ℔. j.
Diſſolv. Saccar. rub. ℥. iiij.
vitell. ovor. num. ij.
f. clyſter.

7 Dyſenteria creſcente cum debiliori frequentiorique pulſu, obſervanſque cum magno impetu ſeroſitatem ad inteſtina, malignitatem vero ad cor confluere, revellens ſudore à corde & ab inteſtinis ordinavi.

℞. *Diaſcord. fracaſtor.* ℈. iiii.
Confect. alker. ℈. i s.
Magiſter. corallor. rub. ℈. s.
Lapid. Bezoard. gran. xx.
Cornu. cerv. ppat. ℈. i.
Cum tinctura corallor. rub. m. & f. bol. auro cooperti.

8 Poſt copioſum ſudorem non tam frequenter infirmus deiecerat, nolebatque amplius decoctum tamarindorum, quod eidem pro ordinario potu, ſuperveniente dyſenteria ordinaveram,

aſſu-

aſſumere; quapropter eidem aliud hoc magis delicatum decoctum pro ordinario potu cum placentula ſubſequente attemperante & abſtergente præſcribebam.

℞. *Corn. ceru. crud.* ℥. i.
Rad. conſol. maior. ℥ s.
Coque in ſuff. aq. qte., & colaturæ, quæ debet conſiſtere ad ℔. viii. *adde*
Syr. cydoneor. q. ſ. ad grat. dulcedinem.

℞. *Pulpæ tamarindor.* ʒ. v.
Corallor. rub.
Cornu. cerv. an. ℈. i.

m. f. placentula.

9 Magnam aduſtæ ſeroſitatis quantitatem cum ſanguinis permixtione deyciens miſer infirmus, incœpit delirare, magna perſiſtente in pulſu cum tremore & motibus convulſivis debilitate. linguam inſpiciens, domeſticis eiuſdem nigredinem & aſperitatem, ſimul cum dentium ſplendeſcente ſiccitate demonſtrabam. quæ omnia ſigna quam efficaciter mortem prognoſticent, credo practicantibus medicis non

eſſe

Sect. 4. aph. 24. eſſe ignotum. Dicit Hippocrates dyſenteriam ab atra bile letalem, quanto igitur magis letalis vbi cum tot lętalibus ſignis coniungitur? 2. Quapropter domeſticos de magno infirmi periculo admonens, facta eſt cum alijs medicis conſultatio, in qua quæ per totam hanc curationem ſubſequuntur, fuerunt unanimi conſenſu ordinata.

℞. *Lact. cum rad. conſolid. maior. decoct. & chalyb. q. s.*
Diſſolve ſaccari rub. ℥. iiij.
Vitell. ovor. num. 2.
thur. ſubtil. pul. ʒ. j.
f. clyster.

℞. *Diaſcord. fracaſtor.* ℈. iiij.
Confect. hiacinth. ʒ. s.
Lapid. beZoard. gran. XX.
mag. coralcor. rub. ℈. s.
cum gelatin. cornu cerv. q. s.
f. bol. quibus ſuperbibat ſequentem iuleppum.

℞. *Aq. acetoſ.*
Seri caprin. deſtill. an. ℔. s.
aq. ſcorZoneg. ℥. iiij.
Gelatin. de rib. ℥. j. s.

Tin-

tinctur. corallor.
Marg. ppat. an. ℈. j.
m. f. Iulep.

10 Quamvis infirmus non tam frequenter, nihilominus tamen magnam quantitatem deiecerat: dormiverat tamen aliquantulum, copiosè ſudando. ordinavimus ſequens enema adſtringens & ſomniferam poſt cœnam emulſionem.

℞. *Plantag.*
Sanguiſorb. an. pug. j.
Flor. roſar. rub.
Balauſtiar. an. pug. s.
Rad. conſolid. maior.
Tormentil. an. ℥. ij.
Sem. portula. ℥. s.
Gland. ℥. i.

Cum carne & pedib. vitul. f. decoct. colatur.

℞. ℔. i. *cui adde*
Succi plantagin. ℥. ii.
Amyli ℥. i.
Gum. arab. ʒ. i.
Mucilag. cydoneor. cum lact extract. ℥. ii.
f. clyster.

℞. *Aq. ſcorzoneg.*
Cord. ſaxon.
Lactu. an. ℥. ij.
m. *cum ſem. melon. contuſ.* ℥. ij.
Papav. albi. ℥. s.
Amigd. dul. ℥. j. s. &
f. *emulſio, quæ manib. chriſt. perlat.*
q. ſ. dulcoretur, cui adde
Magiſter. corallor. rub. ℈. s.

11. Per intervalla dormiverat & deliraverat infirmus, neque tam copioſè & frequenter deyciebat, permanebat tamen in nigra lingua cum inexſtinguibili ſiti, ariditas. Ante cibum matutinum placentulam, & exacerbante febre, ſubſequentem iuleppum propinabam.

℞. *Pulpa tamarindor.* ℥. v.
Corallor. rub. ℈. j.
Spic. nard. ℈. s.
m. f. *placent.*

℞. *Aq. ſcorzoneg.* ℥. iij.
Acetoſ. ℔. s.
Gelatin. de ribes.
Berber. an. ℥. j.
Cydoneor.

iulep.

Julep. de gem. an. ℥. s.
m. f. iulep.

12 Parum humoris bilioſi nihilque ferè ſanguinis deiecerat infirmus, parum deindè dormiverat per intervalla delirando: multum ſitiebat cum linguæ nigræ obſtinata ariditate, In pulſu tremores motuſque convulſivi cum exigua in urina nubecula obſervabantur. Propinavimus cum tenui cibo permiſcendos pulveres, & enema ſequens hoc mane iniecimus.

℞. *Corallor. rub.*
Corn. Cervi ppat.
Terræ ſigillat.
Margarit. ppat. an. ℈.
m. f. pul.

℞. *Lact. chalyb.* ℔. j.
Adde ſucci plantagin. ℥. iij.
Saccari rub. ℥. iiij.
Vitel. ovor. num. ij. *f. Clyſter.*

13 Novo impetu miſero infirmo dyſenteria inſultabat, quoniam ſæpe cum copioſo ſanguine alvus deiecerat, perſiſtente pulſu cum timenda à medico debilitate, & delirio, ut antea, continuan-

te. infirmo præſcripſimus electuarium quod in diarrhæa ordinavimus, ſimul enema adſtringens & conſolidans imperantes, & propinantes ſequentes bolos corroborantes.

℞. *Lact. chalybeat. & cum hord. & rad. conſol. maior. decoct.* ℔. i.
Adde ſucci plantagin. ℥. iij
Saccar. rub. ℥. iiij.
Mucil. ſem. cydoneor. cum lact. extract. ℥. iii
f. clyſter.

℞. *Confect. alker.*
Hiacinth. an. ʒ. s.
Corallor. rub.
Cornu cerv. an. ℈. j.
Lapid. bezoard. gran. XX
Cum ſyr. de roſ. ſiccis q. ſ. miſ. & f. bol. capiat paroxiſante febre.

14 Inveniebam infirmum á copioſo & univerſali ſudore totaliter madefactum, pulſumque obſervabam non ita frequentem cum pauciori alvi deiectione. Solà diætà electuarioque adſtringente antè cibum tota die ſuſtentavi.

15 In eodem ſtatu infirmum inveniens, nihil niſi quod ſupra cum emulſione ſomnifera poſt cœnam ordinavimus.

℞. *Sem.*

℞. *Sem. melon.* ℥. ij
Papav alb. ℥. s.

Contunde, & cum aq. lactuc. borag. ſcorzoneg. an. q ſ. miſ. & f. emulſio quæ manib. chriſt. perlat. dulcoretur.

16 Corpus nihil tota nocte expurgaverat, perſiſtebat tamen cum linguæ nigræ aſperitate delirium. ordinavi in febrili paroxiſmo ſequentem iuleppum.

℞. *Seri deſtillat.* ℔. i.
Aq. borag.
Scorzoneg.
Acetoſ. an. ℥. ij.
Syr. de limonib. ℥. j.
m. f. iulep.

17 Hac nocte magis fuerat quietus, & quamvis multum deliraret, nihilominus tamen per intervalla dormiverat. Propinavimus matutino tempore brodium

Herbis Boragine
Violis.
Acetoſ.
Lactuca
Rad. Scorzoneg.

& margaritis ad ℈. j. ſuccoque limonis alteratum.

18 Invenimus matutino tempore infirmum adhuc delirantem, qui tota nocte maximé fuerat inquietus, volens è lecto ſurgere, domo exire &c. inſuper in pulſu magna frequentia cum notabili debilitate, manuum tremore motibuſque convulſivis continuabat. Hoc matutino tempore, cum corpus á duobus diebus nihil evacuaſſet, ſequens enema ordinavimus, quinque hirudines declinante paroxiſmo nocturno tempore hæmoroidalibus venis applicantes, poſt quam medici operationem cœnavit & aſſumpſit ſequentem bolum ſomniferum.

℞. *Flor. caſſ.* ℥. j.
Mel. viol. ſol. ℥. iij.
Saccar. rub. ℥. iiij.
Cremor hord. ℔. i.
f. clyſter. qui hoc mane ilicò inyciatur.
℞. *Confect. alker.*
Hiacinth. an. ℈. i.
Laudani opiat. gran. i.
m. f. bol. poſt cænam, ut dixi, aſſumendus.

19 Ceſſato ut plurimum poſt profundum ſomnum delirio, perſiſtebat linguæ cum dentium ſple

ſplen-

ſplendeſcente ſiccitate nigredo. Propinavi matutino tempore unciam ſemis pulpæ tamarindorum, &c, febre paroxiſante ebibebat ſequentem iuleppum.

℞. *Seri deſtillat.* ℔. j.
Aq. acetoſ.
Hordei
Boragin.
ScorZoneg. an. ℥. ij.
Aciditat. cit. ℥. j. s.
Spirit. vitriol. gut. x.
m. f. iulep.

20. Mente totaliter conſtans, incipiebat parum ſudare. Linguam inſpiciens, humidiorem rubicundioremque obſervans cum pulſu validiore, urinæ concoctione, tremoris motuſque convulſivi ceſſatione &c. incœpi hilari vultu infirmum omneſque domeſticos conſolari, dicens naturam morbum ſuperaſſe. Ordinavi hoc matutino & etiam veſpertino tempore

Brodium Acetoſa
Endivia.
Boragine.
Violis.
Lactuca.

Scor-

Scorzoneg.
Succo limonis &
Margarit. ad ℈. s. alteratum.

21 Copioſius ſudando per totam ferè noctem quietiſſimè dormiverat, ceſſatis abſolutè omnibus malignitatem indicantibus ſignis, ita ut febris non amplius maligna verum ſimpliciter putrida continuaret. Præmiſſo ſequente clyſtere ordinavi ſequens electivè purgans medicameutum

℞. *Diacathol.*
Elect. lenitiv.
Flor. caſſ. an. ℥. s.
Mel viol. ſolutiv. ℥. iiij.
Cum brodio carnis q. ſ. f. clyster.

℞. *Flor. borag.*
Violar. an. ℥. j.
Pruna damaſcena
Paſſular. minor. an. ℥. j s.
Cremor tart. ℥. s.
Rhabar. ʒ. iij.
Cinamo. ʒ. j.
Coque in ſuff. aq. acetoſ. qte., & in fine decoction. adde
Fol. ſennæ mundif. ℥. ii.
Mannæ elect. ℥. iiij

f. pot.

f.pot. pro duabus doſibus, ſumendis alternis diebus. doſ. fuit ℥.vij. die autem intermedio aſſumat brod. alter.

1 Obſerv. Medicum in principio huius morbi pernitioſam conſiderans in violacei coloris petechiis malignitatem, non ſolummodo cucurbitulas ſcarificatas applicando, verum & expellentibus ſudoriferis naturæ voluiſſe in expulſione ilicò ſuccurrere, quoniam in hac naturæ operatione maxima ſpes ſalutis infirmi conſiſtebat, ſuntque duæ operationes, ſi ſimul adhibeantur, in naturæ expellenti ſuccurendo valdè efficaces.

2 Obſ. maculas petechiales violacei coloris eſſe longe illis quæ rubei ſunt, periculoſiores, quoniam à materia magis aduſta dependentes graviores morbos concomitantur. Sunt autem hiſce atrabiliariis temperamentis magis etiam, quam aliis naturis, propriæ.

3 Obſ. Temperamenta bilioſa eſſe duplicia, alia quæ ſunt cum prædominio flavæ bilis, qualis ſunt illi macilenti qui oculos habent atroces cutemque aliquantulum flavam eamque flavis pilis coopertam, & illi rectè dicuntur flavi biliarij; alia verò quæ ſunt cum prædominio bilis aduſtę, qualia temperamenta habent illa corpora nigra, quæ pilis nigris præcipuè in pectore brachiiſque abundantia, oculos quoque nigros & atroces obtinent, dicunturquè á medicis rectè magiſque pro-

atrabiliary, quamvis ſint & illi qui illa corpora flava cum feroci viſione atrabiliaria audent nuncupare, ſed, ut dixi, non niſi impropriè, quoniam illud nomen atrabiliarium non niſi corpori nigro &c. ut dixi, eſt conveniens

4. Obſervat. dyſenteriam poſſe cauſari a duplice bilioſo humore a flava ſcilicet bile, & a bile hac atra ſeu aduſta, quæ in caſu noſtro dyſenteriam cauſavit: eſt autem illa quæ ab atra bile provenit longè alterà, ut ait Hip. periculoſior. quoniam hanc dicit letalem, quod tamen non ita intelligendum quod omnes illá laborantes, debeant mori, quia hoc eſſet falſiſſimum, cum innumerabiles ab hac dyſenteria liberaverim, ſed eſt intelligendum hanc dyſenteriam eſſe letalem, hoc eſt multos poſſe ab eadem mori: maxime tamen eſt a medico timenda, ubi in febre maligna ab alijs ſymptomatibus adhuc concomitata, eſt ſuperveniens, quoniam ſæpiſſime in illis verè eſt, & præcipue in non atrabiliarijs, lethaliſſima.

5. Obſervat. mundificatà & bene abſterſà prima corporis regione, maxime in dyſenteria ſudorifera eſſe neceſſaria, quoniam ab inteſtinis ad ambitum & a corde malignitatem revellendo, ſunt febri & dyſenteriæ magnum remedium, ut dictum etiam eſt cap. de diarrhæa.

Ob-

6. Obſ. Dyſenteriam quoque, eo modo quo diarrhæa, toto genere in maligna febre eſſe contra naturam, adeoque medicum debere hunc fluxum remediare, hoc eſt naturam debere corrigere in hac ſuperflua deiectione.

7. Obſ. Hirudines nos applicaſſe delirij gratia venis hęmoroidalibus morbo in vigore conſiſtente ceſſatá dyſenteriá, quoniam illæ in febribus melancholicis & ab atra bile provenientibus maximè ſunt omni morbi tempore ſalutiferæ, ſanguinem triſtem & aduſtum elicientes, è quo, vapores ad caput aſcendentes, deliria ſævisſima producunt. Sunt autem hæ hirudines, ſi temperamentum humanum conſideremus, magis melancholicæ & atrabiliarię naturę quam alijs temperamentis, proprium remedium.

8. Obſ. Spiritum vitrioli ad aperiendum & putredini malignitatique reſiſtendum magnum eſſe in maligna febre remedium; omiſiſſe nos tamen in hoc noſtro caſu præſente dyſenteriá, quoniam ſicuti, ubi catharrus febrem concomitatur, non eſt conveniens, ita quoque dyſenteriá præſente eſt omittendus, ulcere inteſtinorum eundem abſolutè prohibente.

9. Obſ. Infirmum per totum etiam hunc morbum tenui, qui inſorbitur, cibo fuiſſe cibatum. Nec refert hoſce ex decidentia acutos morbos

ſæpe ad quadrageſimum imo & plus durare, adeoque cibum craſſiorem eſſe conſequenter offerendum, quoniam omni morbi tempore ſemper eſt offerendus qui inſorbitur, craſſior quidem morbo in principio, tenuior vero & frequentior in vigore, conſiſtente.

CAPVT VNDECIMVM.

MErcator ſaccari mediocriter carnoſus, flavus in facie aliquantulum colore, triſtiſque viſionis, ætatis annorũ circiter triginta, poſtquam per ſex dies à mitiori calore indies cum rigore & frigore exacerbante, copioſoque ſudore intermittente, eſſet correptus, tandem me advocavit ad morbi ſui curationem. qui ilicò infirmũ interrogavi utrum hi febriles paroxiſmi cum magno capitis dolore, ſiti, oris amaritudine, vomitu &c. affligerent, utrum longi, totaliterque à ſudore intermitterent &c. quibus mihi reſpondit leve eſſe malum, neque cum tot ſymptomatibus, verum ſolo rigore exiguaque ſiti in ipſo frigore affligere, ipſumque à febre poſt ſudorem totaliter certò eſſe liberum, quoniam, paroxiſmo febris finito, domo exibat, totamque urbem venetam obambulabat, quod per ſex dies ita continuaverat. neque hic morbus tribus primis diebus, quibus viſitabam, naturam mutabat, quoniam indies cum

rigore & frigore paroxiſans, ut plurimum, hoc eſt ad ſenſum indies copioſo ſudore intermittebat, dico quod ad ſenſum ſeu ut plurimum intermittebat, quoniam non ſolũ modo immediate poſt ſudorem imò longè poſt eum, & iam quaſi ſecundo paroxiſmo inſtante, inveniebam validum pulſum leviter febricitantem, adeò ut unus paroxiſmus alteri ſubintraret, hoc eſt unus alteri ſe uniret; quod tamen infirmus difficulter credebat, adſerens, finito ſudore, ſe nullam amplius febrem ſentire. Sed quarto die viſitans, qui erat decimus morbi, manifeſte malignitatis ſigna hęc febris demonſtrabat, quoniã in pulſu malignitati propria debilitas, manuum tremor in vigore paroxiſmi cum linguę flavæ aſperitate aderant. quo tempore negare non amplius potuit infirmus hanc febrem eſſe ſubintrantem & conſequenter continuam, etiamſi tamen in declinatione & tum copioſe ſudaret, verum & credidit, quod domeſticis & ei indicabam, ut nunc febrem noſtram evaſiſſe malignam, qualiter & fuit poſt paucos dies iudicata à peritiſſimis urbis Venetæ medicis, qui ad huius, in vigore conſiſtentis, morbi curationem concurrebant. quo tamen in vigore ſemper cum rigore exiguoque frigore paroxiſans, remittebat copioſo ſudore more intermittentis, & ſic ſub forma levioris morbi miſerũ infirmum quaſi

iugu-

iugulabat, eodem modo quo homo verè maliſgnus, qui bonus ſeu benignus apparens, proximo iniuriam affert. Hiſtoriam huius morbi in prima conſultatione doctiſſimis viris enarrans, iudicanſque clariſſimum infirmum, bilioſi utplurimum ex parte melancholici temperamenti, uſque ad decimum excluſivè duplice tertianá ſubintrante ſimpliciter putridá laboraſſe, decimo vero ſolummodo ſuperveniſſe malignitatem & conſequenter decimum primum eſſe malignę febris, quod obſervare medico non erat difficile, quoniam ab eo die principium, augmentum & cætera malignæ febris tempora manifeſtè eluceſcebant, differentia inter me & doctiſſimos viros orta eſt, quoniam opinioni meæ diſſentientes, iudicabant infirmum á principio maligna febre laboraſſe, cuius opinionis falſitatem, febre, tempora ſua mutante, demonſtravi, ipſique obſervarunt ex manifeſto morbi decurſu. In principio igitur cum hæc febris ſimpliciter putrida exiſteret, more putridarum fuit etiam eo tempore à me curata, præſcribens per os medicamenta lenitivè purgantia &c. Verum cum naturam malignitatis decimo iam demonſtraret, modum curandi ilicò etiam mutavi, & more duplicis tertianæ malignæ febris fuit tum à me curata. verum ut talis, cum in curatione eiuſdem

nihil

nihil ſingulare occurrat, lectorem remitto ad primum caput huius tractatus, ubi largé huius bilioſæ malignæ febris curationem deſcripſimus.

1. Obſ. hanc febrem duplicem tertianam ſubintrantem, quę frequentiſſimè medico practicanti occurrit, propriam eſſe naturis bilioſis non ſolummodo, verum & mixtis ex bile & melancholia prædominantibus, ſanguineis, temperatiſque temperamentis.

2. Obſ. Medicum in prognoſticatione valdè debere eſſe oculatum, quoniam, ubi naturam malignitatis induit, non raro primis paroxiſmis malignæ febris iugulat, quod ante paucos menſes in alio mercatore veneto obſervaſtis, qui hac febre duplice tertiana ſubintrante, cum rigore & frigore paroxiſante & copioſo ſudore ad ſenſum intermittente laborans, totamque urbem venetam poſt paroxiſmum obambulans, tandem ſexta die lecto decubuit, eádemque febre ut tali uſque ad nonum laborans, tandem undecimo, febre naturam malignitatis participante, exſpiravit. Igitur in principio harum febrium oportet domeſticis indicare eaſdem poſſe in malignas & periculoſiſſimas traſmutari, ne appareat, ſi infirmus in primis malignæ febris paroxiſmis moriatur, medicum naturam morbi non agnoviſſe, quoniam & ſic progoſticando ex vili plebe nati aliquando doctiſſi-

ctiſſimos medicos audent de ignorantia accuſare. eſtote quapropter in prognoſticando hic oculati.

2. Obſ. Haſce febres primis diebus ſolummodo eſſe ſimpliciter putridas, & quidem ad ſenſum eſſe intermittentes, quamvis tamen exigua reſtante poſt ſudorem in pulſu febrili alteratione donec ſecundus paroxiſmus superveniat, ſubintrantes rectè poſſint appellari. neque refert quod, paroxiſmo ſudore copioſo finito, infirmi è lecto ſurgant, plateaſque obambulent nullam febrilem alterationem ſentientes, quoniam hoc indicium ipſum ſuperventuræ malignitatis, quæ ſe infirmo occultat donec prælij exequendi victoriam intuetur.

4. Obſ. Eſſe autem haſce febres ſimpliciter in principio putridas, ex eo obſervavi, quod propinando tum infirmis lenitivè per os purgantia, ut curatio ſimpliciter putridarum febrium expoſtulat, infirmi ab ijs medicamentis in peiorem ſtatum non conijcerentur, neque maiori anxietate, maiori in pulſu frequentia & debilitate non afficerentur, quæ omnia tamen illis contingunt, ubi eadem medicamenta in maligna febre contra veram medendi methodum offeruntur. Ratio eſt in experientia fundata, quę numquam fallit.

5 Obſ. Nos huc uſque hanc duplicem tertianam

nam malignam febrem tum eam quæ ex bile fla. va quam quæ ex bile magis aduſta oritur, curaſſe in adultis virilis ſexus; in ſequentibus vero huius tractatus capitibus eandem in femineo ſexu, deinde in pueris proponemus, idque prout ab accidentibus huic ſexui & ætati propriis concomitatur.

CAPVT DVODECIMVM.

FIlia annorum quindecim in clariſſima ſeu candidiſſima facie aliquantulum rubea, mediocriter carnoſa &c. menſe Iunij in febrem incidit continuã indies ſine frigore ſed cum intenſo capitis dolore & ſiti exacerbantem. Pulſum obſervans, eundemque frequentem, parvum, debilem cum manuum tremore magnaque corporis inquietudine inveniens, iudicavi honoratam iſtam filiam temperatam temperamento duplice tertiana maligna febre laborare. Quid autem eſſentialiter ſit hæc febris, quæ eius indicationes & curatio, ex primo cap. huius tractatus manifeſtè patet. Sed antequam malignæ febris curationem ſecundum ſuas indicationes inchoarem, interrogabam eandem quid de menſtrua eſſet purgatione, quam cum poſt biduum vel quatriduũ expectaret, p°. die nolui niſi enema, primã. corporis regionem abluens, præſcribere, quod ſecundo

tempore replicans, tertio tandem menſium naturalis expurgatio ſupervenit. Quem menſium fluxum conſiderans, obſervanſque non ſolūmodo aliorum menſium fluxioni eſſe modo &c. correſpondentem, verum & quantitate ſuperare, & propterea febrem potius diminui quam ſua tempora naturaliter percurrendo, augeri, abſtinui ab omni medica operatione, fuique ſolus naturæ operantis ſpectator. non ignorans naturam hiſce operationibus multas febres non ſolummodo mitigare, verum & ex toto ſuperare. Igitur per quinque dies, quibus menſtrua fluebant, eandem ſolo cibo morbo proportionato ſuſtentavi, ſolaque alterantia, diuretica tamen virtute prædita, ordinavi. quapropter in paroxiſmi vigore bonum hauſtū ſequentis iuleppi indies ebibeat.

℞. *Aq ſtillat. hordei*
Seri deſtillat. an. ℔ S.
Capil. vener. ℥. iij.
Syr. eiuſd. ℥. j. s.
m. f. iulep.
Brodiaque cum
Capill vener.
Endivia.
Hordeo
Sem. melon.

*Ciceri*b.

Ciceri b. rub.

Similibusque refrigerantibus diureticis decocta, indies matutino tempore ante cibum aſſumebat. Sed

8. Die morbi, cum ceſſata menſium naturali purgatione, febris, mitior tamen, continuaret, incępi indicationibus febris iam in augmento exiſtentis, obedire: quæ cum hoc morbi tempore imperarent febrem alterare, malignitati & putredini, vaſorum obructiones aperiendo, reſiſtere, vireſque infirmæ corroborare &c. Præſcripſi ad primarum viarum expurgationem matutino tempore ſequens enema, ut cæteris indicationibus melius deinceps poſſem obedire: veſpertino verò, paroxiſante febre, ebibebat ſequentem iuleppum.

℞. *Flor. Caſſ* ℥. j.
Diacathol. ℥. ſ.
Mel. viol. ſolut. ℥. iiij.
Cum brodio carnis q. ſ. m. & f. clyſter.

℞. *Ser. deſtil.* ℔. j.
Aq. cord ſ x n. ℥. ij.
Syr. de limonib ℥. j.
Spir. vitriol. gut. vj.

Marg. pprat. ℈. s.
m. f. iulep.

9. Obſervans nulla ſympromata in hac febre ſupervenire, incœpi hilari viſu infirmam conſolari, nihilque niſi cibum, cum ſequente emulſione ordinavi.

℞. *Sem. 4. frig. maior. an. ℥. ij.*
Papav. alb. ʒ. ii.
Amigdl. dul. ℥. ij.
Contunde, & cum aq. boragin. violar. an. q. ſ. f. emulſio, quæ cum ſaccaro perlato q. ſ. dulcoretur, cui adde marg. ppat. ℈. s.

10. Cum alvus non deijceret, manè ordinabam ſequens enema, tempore vero veſpertino hoc eſt ſub principio undecimæ corpus madore perfuſum obſervans, præſcribebam ſudoriferam potionem.

℞. *Brodij carnis q. ſ. diſſol.*
Flor. caſſ. ℥. j.
Mel viol. ſolutiv. ℥. iij.
Ol. viol. ℥. iiij.
f. clyster.
℞. *Aq. cord. ſaxon. ℥. iii*

Seri

Seri deſtillat. ℔. ſ.
Lapid. beZoard. gran. xx.
Syr. de limonib. ℥. j. ſ.
m. f. Iulep.

11. Poſt copioſum ſudorem, honeſtamque alvi à clyſtere deiectionem, bene infirma noſtra dormiverat, in linguá ceſſatá, quæ prius erat, ariditate, pulſumque, quamvis frequentem, habebat tamen validiorem. urinam inſpiciens, nubeſque craſſas & unitas fundum matulę attingentes (quæ materię concoctæ manifeſta ſigna) obſervans, domeſticis prognoſticavi non ſolummodo infirmę ſalutem, ſed & morbum brevi terminaturum. Continuavi humorem morbi in ſua malignitate & putredine attemperare, ad quem finem à me ſunt ordinata brodia.

Boragine.
Violis.
Endiv.
Cichoreoque

alterata, atque etiam præſcripſi exacerbante febre iulep.

℞. *Aq. ſtillat. hord. boràg.*
Violar. an. ℥. iij.
Syrup. de limonib. ℥. j.

Spirit.

Spirit. vitriol. gutt. vj.
m. f. iulep., cui adde iulep. de gem. ℥. s.

12 Quia corpus non evacuabat fuit iniectum ſequens enema.

℞. *Brodij cum emol & ref. herb. decoct. ℔. j.*
Diſſ. v. mel. viol. ſolutiv. ℥. iij.
Elec. caſſ. ℥. j.
Ol. violar. ℥. iij.
f. clyſter.

13. Iterum incœpit ſudare, ac ita uſque ad vigeſimum continuans, ſanitatem eſt adepta, quo medicamentum ex infuſione rhabarbari &c. præſcribens, valedixi, de ſanitate recuperata congratulando.

1 Obſ. Medicum dum ad curationem puellarum advocatur, non ſtatim debere ad remedia confugere ubi morbi eſſentiam ſuaſque indicationes cognoverit, quoniam fieri poteſt, quod hæc prohibeantur, uti videre eſt in noſtro caſu, ubi ſanguinem in principio morbi non emiſimus, quamvis cauſa morbi indicaret, quia tempus inſtabat quo natura menſtrua expurgare ſolebat.

2 Obſ. ubi menſtrua purgatio febrem malignam

gnam concomitatur, medicum bene debere obſervare utrum illa ſanguinis expurgatio ſufficiat ad morbi curationem, quoniam ſi illo naturali menſtruo fluxu febris non remittatur, ſanguis eſt ratione febris & quidem è loco quem febris imperat, evacuandus, ceſſata tamen menſtrua purgatione; quod, quamvis in noſtro caſu propter mitiorem febrem fuerit omiſsum, nihilominus tamen ſæpe á medicis præſcribitur, ubi, ceſſata menſium naturali purgatione, intenſa & valdé periculoſa febris cum virium robore ſanguinis miſſionem permittente, perſeverat.

3 Obſ. ubi fluunt menſtrua, medicum debere abſtinere ab omnibus illis remedijs, quæ naturam poſſunt in illa operatione perturbare, quapropter menſibus fluentibus nos ſola alterantia, ſed quæ erant ſimul diuretica, propinavimus, omittentes ſudorifera, aliaque malignæ febris generoſa remedia.

4 Obſ. Menſtruam purgationem, ubi febri ſupervenit, non ſolummodo eſſe cum conferentia & febris remiſſione, uti in caſu noſtro, verum & frequenter cum ipſius malignæ febris totali exſtirpatione. Quod in muliere, maligna hac febre laborante, cui menſes à quarto die per totum morbum fluentes, & decimo quarto copioſo ſupervenienté ſudore, & ita convaleſcente, adhuc

hodie

hodiè mecum obſervaſtis. Quapropter ubi natura haſce operationes in febribus malignis instituit, benè medicus obſervare debet utrum ſint cum conferentia, hoc eſt febris mitigatione, quoniám ſi ita, & natura per ſe morbum vincat, medicus nihil operari debet, & ſic magnæ ſcientiæ virum, nihil operando, ſe demonſtrabit.

CAPVT DECIMVM TERTIVM

EOdem menſe Iunij ad aliam vocabar domicellam annorum circiter viginti, quæ carnoſa & in facie rubicunda, incidit in calorem indies cum magno capitis dolore, ſiti, oris amaritudine corporiſque inquietudine exacerbantem. Eandem, quid de menſtrua eſſet purgatione, interrogavi, quæ, erubeſcente facie reſpondens quod ut nunc, ſed parcè fluerent, iudicavi domicellam noſtram ſanguineam temperamento duplicé tertianá malignâ febre cum diminuta menſium purgatione laborare, quæ tamen febris primarius exiſtens morbus, nullam habebat eſſentialiter cum menſtruis diminutis dependentiam; quapropter menſtrua cum eſſent diminuta debebant à medico uberius provocari, non omiſſis, quæ in hac maligna febre adſunt, indicationibus, de quibus nihil hoc capite. Sed conſideratis

huius

huius malignæ febris cum imminnutæ menſtruæ purgationis indicationibus, quid in hoc gravi, & periculoſo morbo primo tentandum? Primo eſt exequendum, quod ab imminuta menſtrua purgatione, cum morbum adaugeat, indicatur. Quapropter prima hac viſitatione ſanguinem ilicò miſi ad octo uncias, non quidem è brachio dextro, uti ab humore morbi indicatur, ſed è talo dextri pedis, ita imminuta menſtrua expurgatione expoſtulante. Sed

2 Die, qui quartus erat morbi, ad infirmam rediens, eamque obſervans in facie inflammatam, à dolore lumborum, cum aliis imminutæ purgationis ſignis, afflictam, colligenſque ex pulſu febrem propter hanc imminutam purgationem ad oculum adaugeri, iterum imperavi ut ex altero pedis talo ſanguis ad decem uncias evacuaretur, atque ut uberius menſtrua in poſterum fluerent, etiam fortes ligaturas femorum veſpertino tempore per totam noctem imperavi.

5 Die menſtrua in maiori quantitate profluentia, & propterea à multis anxietatibus & ab omnibus ab imminuta purgatione dependentibus ſymptomatibus libera noſtra infirma, mitiori febre, continuante tamen in putredine & malignitate, ægrotabat. Corpus cum indies excrementa deyceret, nihil volui tentare, ſolum pa

 roxiſ-

roxiſmo exacerbante, ſubſequentes aquas ſtillatitias propinavi.

℞. *Aq. ſtillat. hordei*
Capil. vener.
Endiv. an. ℥ iii.
Seri deſtillat. caprini ℔ s.
m. f. pot.

6 Parum menſtrua fluebant, febre ordinario modo, abſque iam dictis ſymptomatibus tamen tempora ſua percurrente, corpuſque nihil deiiciens, ordinavi clyſterem pro matutino tempore, & in febrili paroxiſmo ſequentem iuleppum.

℞. *Diacathol.* ℥. s.
Flor. caſſ. ℥. i.
Mel. viol. ſol. ℥. iii.
m. f. clyſter cum brodio carnis q. ſ.

℞. *Aq. ſtillat. hord.*
Seri deſtillat. caprin. an. ℔ s.
Syr. capill. vener. ℥. i. s.
m. f. iulep.

7 Parum adhuc fluebant menſes, nihilque fuit ordinatum, ſolum brodia cum
Endivia.
Capil. vener.
Hordeo
Ciceri b. rub.
Decocta matutino tempore ebibebat.

8 Ex

8 Ex toto menſtrua ceſſaverant, febre magna cum parvo & frequenti pulſu adhuc continuante. Iudicavi abſentibus univerſaliter imminutæ purgationis ſignis, febrem conſiſtentem in augmento ita magnum morbum propter humoris morbifici in venis copiã perſiſtere, & conſequenter eundem venæ ſectione maiori ex parte eſſe evacuandum, prout eſt primaria, quæ ab humore febrili in maligna febre deſumitur, indicatio. quapropter vires conſiderans infirmę noſtrę iam in augmento morbi debilitatas, ſolummodo iuſſi ſalvatellam dextrę manus aperire, è qua ſanguinem ad 5. uncias extraxerunt, ſimul præſcribens, paroxiſante febre, ſequentem iuleppum.

℞. *Seri deſtillat.* ℔. j.
Spirit. vitriol. gutt. x.
Syr. de limonib. ℥. j.
Acidit. cit. ℥. s
Aq. cor. ſaxon. ℥. iij.
m. f. iulep.

9 Miſera infirma valde erat inquieta, totaque nocte propter longiorem febris paroxiſmum per intervalla delirando, vigilaverat. Corpus, cum nihil evacuaret, præſcripſi ſequens enema matutino tempore, veſpertino vero ſumebat bolos cordiales, & nocturno poſt tenuem

 nuem

nuem ex cremore hordei, ſucco inſtaurante permixto, cœnam ebibebat ſomniferam emulſionem.

℞. *Decoct. emol. & ref. pro clyſtere ℔. j. diſſolv.*
Flor. caſſ. ℥. j.
Diacathol. ℥. s.
Mel. viol. ſolutiv. ℥. iij.
Ol. violar. ℥. iiij.
m. f. clyſter.

℞. *Confect. alkermes*
Hiacinthin. ſ. moſ. an. ℈. j.
Marg. ppat. ℈. s.
Lapid. beZoard. grán. XV.
m. cum iulep. de gem. q. ſ. ut f. bol.

℞. *Sem. melon. ℥. ij.*
Papav. alb. ʒ. iiij.
Amig. dul. ℥. i. s.
Contunde, & cum aq. cord. ſaxon., violar. an. q. ſ. miſce fiatque emulſio, quæ manib. christ. perlat. dulcoretur.

10 Poſt corporis honeſtam deiectionem multum, parumper ſudando, dormiverat infirma, mihique cũ maiori corporis quietudine ad interrogata reſpondens, luctuosè gemebat. Pulſum indagans, obſervavi non ita frequentem, & validiorem: benè propterea de ſalute infirmę ſperans, eandem conſolavi prognoſticando morbũ brevi

& cum

& cum ſalute eiuſdem terminaturum, quod maiori cum audacia affirmabam copioſam in urina obſervans materiæ morbificæ concoctionem. Ordinavi cum tenui cibo ſucco inſtaurante & margaritis permixto ſequentem, paroxiſante febre, potionem.

℞. *Seri deſtillat.* ℔. j.
Iulep acetoſ ℥. ij.
Spirit. vitriol. gut. x.
Aq cord. ſaxon. ℥. iij.
Confect. alker. ſ. moſ. ℈. j.
Iulep de gem. ℥. s.
m. f. iulep.

11. corpore nihil evacuante, fuit iniectum enema, & post cœnam nocturno tempore ebibebat ſequentem emulſionem.

℞. *Lact.* ℔. j. *diſſol. flor. caſſiæ* ℥. j.
Saccari rub. ℥. iiij.
Ol Viol. ℥. iiij. *f. clyſter.*

℞. *Sem. 4. frigid. maior. an.* ʒ. ij.
Papav. alb. ʒ. iij.
Contunde, & cum aq. lact. q. ſ. m. fiatque emulſio cui adde marg. ℈. j. *iulep. de gem.* ℥. j.

12.

12. 13. Tenuiorem cibum ſed inſtaurantem & cordialibus ſeu corroborantibus alexipharmacis permixtum, frequentius obtulimus.

14. Cum non expurgaſſet alvus, enema commune fuit iniectum matutino tempore, veſpertino vero ebibit

℞. *Seri deſtillat.* ℔. j.
Spirit. vitriol. gut. x. *m.*

A' quo multum ſudans, & ita per plures dies continuans, tandem 20. ſanitatem eſt ex toto adepta. Quo potionem purgantem electivè preſcribens, valedixi.

℞. *Rhabar.* ʒ.ii.
Cremor. tart. ℥.s.
Cinamom. ℈. ij.
pul. per noctem infunde in aq. borag. q. ſ.
colaturæ adde mannæ elect. ℥. iij.
f. pot. clarificata.

1. Obſ. Quamvis primaria in maligna febre, & à cauſa morbi deſumpta, indicatio imperaverit è vena brachij dextri ſanguinis in principio morbi emiſſionem, nihilominus tamen eo morbi tempore nos ex inferioribus partibus pede ſcilicet,

licet, extraxiſſe: quoniam quod morbum adauget primo eſt auferendum, & illo ablato, ſi morbus pertinaciter perſeveret, tum & morbo ſe debet, generoſa remedia præſcribendo, medicus opponere.

2. Obſ. Febrem, exiſtente primaria & eſſentialiter à cauſa febrili in venis dependente, ſanguinis miſſionibus è talo non fuiſſe totaliter exſtirpatam, quod tamen in febribus ſymptomaticis non rarò videmus, quapropter, ubi febris cum imminuta purgatione coniungitur, benè eſt conſiderandum utrum ab illa totaliter & eſſentialiter dependeat, utrum vero ſolummodo augmentetur ſeu foveatur, quoniam hęc omnia benè pręſcienda ut medicus rectè poſſit unicuique febri appropriata remedia applicare, quoniam una, ut ſymptomaticus, altera verò ut primarius morbus, de quo nos hoc capite, curanda.

3. Obſ. In augmento malignæ febris ſanguinem nos è ſuperioribus partibus ratione febris emiſiſſe, conſiderantes morbi ob copioſum morbificum humorem magnitudinem; extraxiſſe nos autem è ſalvatella ad minorem virium infirmæ noſtræ deiectionem, morbo præcipuè in augmento conſiſtente.

4. Obſ. An vena è talo ſit aperienda, ubi hæc imminuta purgatio cum febre coniungitur maligna

gna petechiali, quali laborabat hiſce diebus famula mea quę prolibus inſervit? Reſpondemus quod, ſicuti petechialibus maculis per cutem diſperſis ſemper eſt periculoſum brachiorum venas aperire, quia ad interiora viſcera malignitas petechialis non ſine evidenti patientis damno retrahitur, ita quoque non eſſe ſecurum remedium venas tali aperire: quoniam etiamſi humores ad ſuperiores partes fluentes revellit, nihilominus tamen & petechialem malignitatem ab ambitu corporis ad cor retrahendo plus damni affert quam utilitatis, uti quotidiana demonſtrat experientia: quapropter iſto in caſu cucurbitulas ſcarificatas natibus & femoribus applicatas ordinavimus, quibus in ea quantitate ſanguinem emiſimus quam morbus ad ſui curationem expoſtulabat, ſimulque naturæ menſtrua imminutè purganti & malignitatem ad ambitum expellenti opem attulimus. Hæc benè obſervate, quoniam in praxi non rarò hoſce caſus videbitis.

5. Obſ. Neque non minus rarò habebitis virgines mulieresque hac febre maligna laborantes, quæ ab uterinis paſſionibus, ſyncope, lypotomia ſuffocationibus &c. ob imminutā purgationem aut ſeminis retentionem, concomitatur, in qua ita concomitata maligna febre ſanguinem ex inferioribus partibus pede ſcilicet emittimus, ipſaque

ſaque veſicantia, ſynapiſmos &c. femoribus aut cruribus applicamus, ut quod morbum adauget primo auferamus. Quod hiſce diebus in matrona genuenſi cum gallo mercatore in hac urbe veneta maritata felici cum ſucceſſu obſervaſtis.

6 Obſ. cordialia alexipharmaca mulieribus hoc eſt femineo ſexui non eſſe præſcribenda in quibus odorifera, ambra, moſchum &c. ingrediuntur, quoniam non raro ab horum uſu periculoſiſſimos uterinos affectus ſupervenire in praxi obſervamus: aliquid tamen hic conſuetudini concedendum, quoniam magnatibus, hiſce odoriferis adſuetis, ſæpiſſimè non ſolummodo ſine damno verum cum manifeſtis conferentiæ ſignis ordinamus.

7 Obſ. Queret curioſus quid faciendum de ſanguinis miſſione in principio morbi, ubi hæc maligna febris coniungitur cum totali menſium obſtructione? reſpondemus eſſe conſiderandum utrum hæc menſium obſtructio ſit recens, an verò inveterata: quæ ſi eſt recens, quod ſymptomata febri coniuncta demonſtrant, ſanguis eſt primo è talo mittendus, ſi vero ſit antiqua, è partibus ſuperioribus ratione febris emittitur.

CAPVT DECIMVM QVARTVM.

MEnſe Iulio domicella nubilis octodecim annorum, carnoſa & naturaliter in facie rubicunda, hilaris &c. poſtquam per octo dies menſes copioſè eędem fluerent, incidit in calorem primo die cum rigore, aliis vero diebus cum magna ſiti, capitis dolore, inquietudine, vomitu flavæ bilis, oris amaritudine &c. exacerbantem. Me advocavit, qui debilem pulſum cum manuum tremore obſervans, naturamque morbi dignoſcens, antequam remedia præſcriberem, quid de menſium eſſet purgatione, interrogavi, quæ cum reſponderet quod longè copioſius, quam naturaliter ſolebant, iam per octo dies ante febris principium fluerent, maximeque á copioſo iſto fluxu debilitaretur, iudicavi hanc domicellam noſtram ſanguineam temperamento duplice tertiana continua maligna á menſium ſuperflua expurgatione concomitata laborare. *Eſſent. & cauſa morb. & ſympt.* eſt autem hæc febris &c. ut dictum: ſuperflua autem menſium expurgatio, eſt ſanguinis menſtrui in nimia quantitate, cum qua vires deiicit, morboſus effluxus.

Quod cauſa huius malignæ febris in morbi principio, primis viis clyſteribus abſterſis, maioris partis per ſanguinis è brachio miſſionem evacuatio-

nem indicet, in augmento vero à corde per ſudorifera revulſionem &c. expoſtulet, dictum eſt aliquoties: quapropter hic indicationes malignæ febris cuiuſcumque temporis omittens, ſolummodo adiungo paucis ſanguinem qui ad uterum violenter confluit, eſſe revellendum non ſolummodo, verum in ſua qualitate nociva, hoc eſt extranea caliditate, &c. attemperandum, uterum deinde eſſe corroborandum ne propter debilitatem facilius affluenti humori tranſitum præbeat. Sed antequam hiſce indicationibus inſervirem, á domeſticis interrogatus, utrum periculosè ægrotaret, indicavi omnes continuas febres eſſe periculoſas, magis tamen quæ malignitate peccant, & inter illas adhuc magis quæ periculoſa ſymptomata coniuncta habent; quapropter hanc febrem, cum ſuperfluam menſium purgationem, quæ etiam vires infirmæ cum malignitate febrili deiicit, adiunctam habeat, non ſine magno vitæ periculo infirmæ moveri. Eſſe tamen propterea non ita timendum, quoniam ad hoc medicina á primo creatore ordinata ut ſimiles infirmæ periculosé ægrotantes, ſanitati reſtituantur, neque eſſe ob magnitudinem morbi ſtatim deſperandum, quoniam, ut capite primo diximus non datur certa de ſalute aut morte infirmæ in acutis morbis prognoſticatio. Quapropter

Indicat.

prog.

Hip. ſect. 4 aph. 43

Hip. ſect. 2. aph. 19

Remedia

pter primo die, qui tertius erat febris, prima hac viſitatione ilicò hoc manè ordinàvi è brachio dextro ſanguinis ad octo uncias emiſſionem, die veró hoc eſt.

4 Iterum ſanguinis miſſionem ad ſex uncias ſed ex ſalvatella dextræ manus imperavi, inquã ex ſalvatella, quoniam copioſè cum magna virium debilitate menſes profluebant. Præſcribebam inſuper pro ordinario potu delicatum iuleppum adſtringentem, atque etiam ad attemperandum ſubſequentem placentulam.

℞. *Aq. acetoſ.* ℔. x.
Syr. corall. rub. ℥. iij.
Gelatin. corn. cerv. ℥. s.
m. f. iulepp.
℞. *Pulpæ tamarind.* ʒ. vi.
Corn. cerv. ppat.
Corallor. rub. an. ℈. s.
Sem. acetoſ.
Portula. an. ℈. s.
m. f. auro cooperta placentula.

5 Cum æque copioſè menſes profluerent, animique deliquium infirmæ ſuperveniret, febre creſcente non ſolummodo in putredine ſed etiam in malignitate, quod pulſus parvi, frequen-

tes

tes, debiles cum infirmæ inquietudine manifeſtè demonſtrabant, Primo ordinavimus magni hippocrat. remedium, cucurbitulam ſcilicet magnam mammis appoſitam, Inſuper ſudoriferos & adſtringentes bolos cum ſomnifera poſt cœnam emulſione.

℞. *Diaſcord. fracaſtor.* ℈. iiij.
Lapid. BeZoard. gran. xx.
Corallor. rub.
Bol. armen.
Terræ ſigil.
Corn. cerv. uſt. & ppat.
Lapid. Hæmatit. an. ℈. s.
Marg. ppat. gran. iiii.
Confect. alkerm. ſ. moſ. ℈. i.

Cum ſyr. corallor. rub. q. ſ. m. & f. bol. quos in principio declinationis paroxiſmi aſſumat.

℞. *Sem. lactu.*
Hioſciam. an. ℈. i
Papav. alb. ʒ. iii.
Amig. dul. ℥. ii.
Contunde, & cum
Aq. plantagin.
Tormentill. an. q. ſ. f.

emulſio

Emulſio, cui adde ſyrup. corall. rub. ℥. i. s:
Magiſt. corallor. ℈. s:

6. Infirma nocte tranſacta dormiverat, multumque ſudaverat ſanguine quaſi nullo per totam noctem ex utero effluente: ſed matutino tempore cum alvus excrementa expurgaret, ſimul à copioſo grumoſo ſanguine non ſine parvo animi deliquio liberata eſt. Ilicò replicavi magnum Hipoc. in ſiſtendo menſtrua remedium, & applicui iterum mammis magnam cucurbitulam hoc matutino tempore ſimul præſcribens pulverem, electuariumque adſtringens ante cibum quotidiè ſumendnm.

℞. *Marg. ppat.*
Lapid. bezoard.
Corallor. Rub.
Hæmatit.
Corn. cerv.
Terræ ſigillat. an. ℈. s.
m. f. pul. hoc mane aſſumendus.

℞. *Conſer. Cydon.*
Pulpæ tamarind. an. ℥. j.
Radic. conſolid.
Biſtortæ.

Torm.

Tormentil. an. ℈. j.
Herb. hepat. aur.
Burſæ paſtor.
Mille folij.
Equiſ. an. ℈. ij.
Corn. Cerv. ppat.
Corallor. rub.
Bol armen.
Terræ ſigillat. an. ʒ. s.
Eſſent. croc. mart. ℈. s.
pul. miſ. cum ſyr. coral. cydon. an. q. ſ. & liquidum quaſi fiat electuarium, cui adde Confect. alkerm. ſ. moſ. ʒ. ij. doſis ante cibum quantitas nucis moſcatæ:

7. Alvus non correſpondebat neque menſtrua etiam tam copioſè fluebant ſed febris cum magna infirmæ anxietate, frequenti & debili pulſu difficilique reſpiratione tempus augmenti percurrebat. Ordinavi enema pro matutino tempore, pro veſpertino autem paroxiſante febre præſcribebam ſequentem ſudoriferam potionem: aſſumebat autem quotidiè infirma ante cibum præſcripti electuarij ordinatam doſim.

℞. *Lact. ℔. j.*
Saccari rub. ℥. iiij.

Ol.

Ol. viol.
Roſar. an. ℥. ij.
m. *f. clyſter.*

℞. *Tormentil.*
Biſtort.
Cord. ſaxon. an. ℥. iij.
Gelatin. corn. cerv. ℥. j.
Lapid. beZoard. gran. XX.
Marg. ppat. ℈. s.
Syr. corall.
Julep. de gem. an. ℥. s.
m. *f. Iulep.*

8. Triſtia nova medico adferebant, deliraverat nimirum per totam noctem miſera infirma, menſeſque iterum copioſè fluebant, Quamvis à medicamento ſudorifero honeſtè ſudaret. Imperavi ut cum tenui & inſtaurante cibo in electuario & pulvere adſtringente continuaret, bolumque ſubſequentem ſomniferum & menſtrua ſiſtentem poſt cœnam aſſumeret.

℞. *Confect. alkermes.* ℈. ij.
Trochis de terra ſigillat. ℈. j.
Eſſent. croci mart. gran. vj.
Tinct. corallo. ℈. j.

Laud.

Laud. opiat. gran. ii.
Rob. de rib. q. ſ. ut f. bol.
Num. ii. auro cooperti.

9. Multum infirma dormiverat, neque tam copiosè ſanguis menſtruus profluebat, intenſá tamen febre cum frequenti pulſu, difficili reſpiratione flavæque linguæ ſiccitate continuante. Ante cibum electuarij ordinati doſim aſſumebat paroxiſante autem febre ebibebat ſequentem iuleppum.

℞. *Aq. acetoſ.*
Portulac.
Lactuc. an. ℥. iiij.
Plantag. ℥. ij.
Syr. corall. rub. ℥. j. s.
Rob. de berb. q. ſ. ad gratam aciditatem.

m. f. Iulep.

10. Tota nocte cum magna corporis inquietudine infirma vigilaverat per intervalla delirando, febriſque hoc tempus cum magna ſiti infirmę percurrebat. Paroxiſante febre propinavimus iuleppum, & poſt tenuem cœnam ebibit ſequentem emulſionem.

℞. *Aq. plantàgin.*
Tormentillæ.
Acetoſ. an. ℥. iiij.
Gelatin. de rib. ℥. j. s.
De cornu cer. ℥. s.
Tinct. corall. ʒ. j.
m. ſ. iulep.

℞. *Sem. 4. frig. maior. an.* ʒ. ij.
Papav. alb. ʒ. iiij.
Lactu. ʒ. j.
Amigd. dul. ℥. ij.
Contunde, & cum
Aq. lactuc.
Portulacæ.
Plantag.
Cord. ſaxon an. ℥. ij
f. emulſio, cui adde
Magiſte. corall. Rub. ℈. s.
Perlar. gran. iiij.
Manus chriſti perlat. q. ſ. ad gratam dulcedinem.

11. Per totam noctem nihil omnino ferè ſangũinis menſtrui natura evacuaverat, multumque honoratiſſima infirma nihil delirando dormiverat : linguam inſpiciens rubram naturali quaſi humiditate prædıtam, pulſum que altum

&

& temperatum obſervans, domeſticiſque hæc omnia bona ſigna demonſtrans, volui ut mecum de ſalute infirmæ optimè ſperarent: quapropter hodie nihil omninò niſi alterata brodia infirmæ noſtræ cum tenui cibo cordiali & adſtringente ſuo pulvere permixto ordinavimus.

12. In hunc meliorem ſtatum deducta infirma noſtra incœpit ſudare, qui copioſè decimotertio, copioſius tamen decimo quarto cæteriſque diebus profluens, tandem infirmam noſtram ex toto ſanitati reſtituit. Præſcripſi ſequentem potionem electivè purgantem, & de recuperata ſanitate congratulans, vale dixi.

℞: *Rhabarb.* ʒ. ij.
Mirabolani. cit. ʒ. j.
Fol. ſen. mundiſ. ʒ. ii.
Gremor. tart. ʒ. s.

pul. macerentur per noctem ſup. cineres calidos in ſuff. aquæ acetoſ. quant. colaturæ

℞. ℥. iiii. *in quibus diſſolve*
Mannæ electæ ℥. iii.
f. pot. clariſ.

1 Obſ. Venæ ſectionem in principio morbi hic maximè fuiſſe neceſſariam, quia non ab uno ſolo ſed duobus indicantibus indicabatur, quoniam, ut dixi, humor febrilis in principio morbi eam ad ſui evacuationem deſiderabat, eandem ſimul ad ſui revulſionem expoſtulante ſanguine ad uterum cum impetu confluente.

2 Ob. ſanguinis miſſionem fuiſſe ſequenti die replicatã, quia repetitis vicibus melior fit revulſio.

3 Ob. Cucurbitulam magnam mammis apponere eſſe magnum, ut ſanguis ad ſuperiores partes revocetur, remedium. Quod quotidie cum Hip. in praxi obſervamus.

4 Obſ. Medicum debere eſſe valde diligentem ut ſuperfluam illã menſtruam curet purgationem quoniam ab illa, propter cum ſanguine ſpirituum vitalium effluxum, maximè infirmæ debilitantur, citiuſque à maligna febre, ipſa continuante, iugulantur.

5 Obſ. Quapropter laudanum opiatum cum ſanguinem ſiſtentibus nos ilicò non ſine magno fructu obtulimus non timentes infirmæ, ut multi faciunt medici, debilitatem. Igitur laudanum opiatum, in menſtrua ſuperflua ſiſtendo, magnum eſt remedium, & ubi hæc purgatio cum maligna febre à deliriis vigilijſque concomitata coniungitur, nullum eſt præſtantius,

quod

quod conſideranti quam multis iſto in caſu indicationibus ſatisfaciat, nimis eſt quam manifeſtum.

6. Obſ. Electuarium adſtringens quod in hac curatione ordinavimus, & in quo per plures dies infirma continuavit, in ſanguinem ſiſtendo non ſolummodo eſſe miraculoſum, verum & malignæ febri, cum multa alexipharmaca contineat, ſingulariter prodeſſe.

7. Obſ. Sudorifera in hac maligna febre nos propinaſſe non ſolummodo quia ab humore febrili maligno indicabantur, verum quia ſanguinem ſeroſum ad uterum confluentem ſiſtunt, expellendo nimirum per ſudorem quod ſanguini fluenti acrimoniam, caliditatem, tenuitatem, motumque contribuit. Igitur ſicuti in alvi fluxibus ſudorifera magnum ſunt remedium, ita quoque in muliebri fluxu infirmæ non ſine magna utilitate propinantur.

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

MAtrona annorum triginta, mediocriter carnoſa, oculos habens nigros & atroces voceque virili magis quam feminea pręditа, iamque in 4 menſe gravida, incidit, amariſſimum humorem viridem evomendo, menſe Iulio in calorem valdè urentem, qui indies exacerbans cum magna

magna corporis inquietudine , miſeram infirmam cum magna nigrę linguæ ſiccitate, capitiſque dolore affligebat .

Quia ſe gravidam ſciebat, non audebat medicum in principio ſtatim advocare, tertio tamen die propter magnitudinem morbi eſt coacta, & me advocavit ad curationem, qui in pulſu obſervans pręter debilitatem tremores & convulſivos motus, iudicavi matronam noſtram atrabilia-
Eſſentia Et cauſa riam temperamento maligna febre duplice tertianá laborare . Quid autem ſit eſſentialiter
Indicat. hæc febris, quæ ſint eiuſdem cauſæ, indicationes &c. patet ex dictis : quibus tamen omnibus à me conſideratis, volens curam iam inchoare & remedia præſcribere, obſervavi ulterius me hanc febrem habere in atrabiliaria, iam in quarto menſe gravida, curandam, & tunc curationem
Progno. inchoavi afferendo pro prognoſtico Hip. aphoriſmum . *Mulierem gravidam morbo acuto corripi*
Hip. ſec. 5. aph. 3 *letale &c.* Primo igitur, hoc eſt tertio die morbi, ilico ſanguinis miſſionem ex brachio dextro
Remedia ad octo uncias ordinavi , & enema minoris quantitatis propter gravidationem commune ilico poſt ſanguinis miſſionem inijciebatur.

℞. *Lact.* . ℥.vj.
Flor. caſſ. ℥. j.

Saccari

Saccari Rub. ℥. iiij.

m. f. enema.

4. Quamvis ab enemate benè deieciſſet, nihilominus permanebant oris amarities, nigræ linguæ ariditas, infirmæ inquietudo, difficilis reſpiratio, debiles & frequentes pulſus &c. Magnitudinem morbi conſiderans, aliam ordinavi ex eodem brachio ad ſex uncias ſanguinis miſſionem, præſcribens pro ordinario potu ſequentem potionem.

℞. *Pulpæ tamarindorum.* ℥. ij.
Flor. boragin.
Violar.
Hordei germani an. pug. j.
Rad. ſcorzoneg. ℥. j.
Coque in ℔. XV. *aq. ad tertiæ partis conſumptionem f. colatura & clarific.*

5 Corpus deiecerat à decocto quod pro potu ordinario inſerviebat, quapropter matutino tempore nihil niſi brodium cum

Boragin.
Viol.
Endiv.

Acetoſ.

Acetoſa
Cremor. tartari ʒ. i.
Rad. ſcorzoneg. ℥. s.

Decoctum & tenuem panatellam margaritis & inſtaurante ſucco permixtam offerebam; paroxiſante vero febre primà horà noctis ſequentem iuleppum infirma ebibebat.

℞. *Seri deſtillat. ℔. i.*
Aq. ſcorzoneg. ℥. iiii.
Acidit. cit. ℥. i. s.
m. f. iulep.

6 Matutino tempore brodium herbis iam dictis alteratum, & paroxiſante febre iterum ſequentem iuleppum ebibebat.

℞. *Aq. ſcorzoneg.*
Boragin.
violar. an. ℥. iii.
Syr. violar. ℥. i. s.
Marg. ppat. ℈. s.
Iulep. de gem ℥. s.
m.

7 Corpus ab ordinario potu iterum deiecerat febre tamen cum magna corporis inquietudine, diffici-

difficili reſpiratione frequentiſſimoque pulſu creſcente. Tempore matutino brodium alteratum & paroxiſante febre ſudoriferam potionem præſcribebam.

℞. *Aq. ſcorZoneg.* ℥. iiii.
Tot. cit. ℥. i. s.
Cord. ſaxon ℥. ij.
Lapid. beZoard. gran. xx.
Marg. ppat. gran. vi.
Mag. Corallor. gran. iiij.
Acidit. cit. ℥. i. s.
m. f. iulep.

8 Infirma á medicamento nihil ſudaverat, nihilque per totam noctem cum magna inquietudine dormiverat: lingua cum aſperitate magnam ſiccitatem, dentes vero anteriores, ſplendeſcentes præ ariditate, nigram lineam demonſtrabant. In pulſu frequentiori magna vírium debilitas cum manuum tremore motibuſque convulſivis obſervabatur. Quæ omnia in hoc acuto morbo peſſima, & lethalia ſigna. Ordivi cum tempus cibandi inſtaret, ſuccum hordei inſtaurante aſſati caponis ſucco, & margaritis permixtum, quem ilicò poſt ſequens enema hoc manè aſſumebat.

℞: *Lact. ℔. ſ.*
Saccari rub. ℥. iiii.
Butyri recent. ℥. iii
Ol. viol. ℥. ii.
m. f. clyſter

Veſpertino vero tempore, paroxiſante febre, preſcribebam ſequentem iuleppum, & poſt cœnam pariter nocturno tempore emulſionem.

℞. *Aq. ſcorZoneg.*
Boragin.
Violar.
Endiv.
Seri deſtillat. an. ℥. iii.
Spirit. vitriol. gutt. vi.
Aciditat. cit. ℥. i. ſ.
Margarit. ppat. ℈. ſ.
m. f. iulep.

℞. *Sem. 4. frig. maior. an. ʒ. ij.*
Amigd. dul. ℥. ij.
Papav. alb. ʒ. iiii

Contunde, & cum aq. lactuca q. ſ. miſ. fiatque emulſio, quæ ſaccaro perlato quantum ſufficit dulcoretur.

9 Stillæ ſanguinis è naribus effluebant, permanente in lingua & dentibus nigris magna ariditate. Pulſum indagans, obſervabam cum ordinaria debilitate frequentiam, tremores &c. dormiverat tamen aliquantulum, per intervalla delirando, miſera infirma. Matutino tempore brodium herbis refrigerantibus margaritis, & ſucco inſtaurante permixtum ilicò antè hordei cremorem offerebam: veſpertino vero ſequens alexipharmacum & corroborans remedium pro nocturno tempore ante cœnam præſcribebam.

℞. *Confect. alkerm.*
Hiacinth. an. ℨ. s.
Marg. ppat.
Lapid. bezoard an. gran. vi.
Corallor. rub. ℈. s.
Cum aciditat. cit. parum f. bol.

10 Matutino tempore infirma noſtra brodium ut ſupra alteratum ebibebat, paroxiſante vero febre, cum multum ob linguæ ariditatem ſitiret propinabam ſequentem potionem.

℞. *Seri destillat.*
Aq. acetoſ. an. ℔. s.

ScorZoneg. ℥. ij.
Syr. de limonib. ℥. j.
Spirit. vitriol. gut. v.
Marg. ppat. ℈. ſ.

m. f. Iulep.

11. Maximè erat inquieta infirma noſtra nunc huc, nunc illuc ſe convertens, ſtillaque ſanguinis hac nocte tranſacta è nare dextro iterum effluebat, Cæteris iam dictis letaliſſimis ſignis cum magna obſtinatia perſiſtentibus. Admonui domeſticos infirmæ noſtræ magnum vitæ periculum & citò imminere, quod obſtinata ſymptomatum perſeverantia non ſolummodo medico, verum & domeſticis obſervantibus indicabat. Quapropter, alios medicos advocantes, facta eſt conſultatio, in qua veſpertino tempore ordinata ſunt ſequentia.

℞. *Confect. alkerm.*
Hiacint. an. ℨ. ſ.
Lapid. beZoard. gran xx.
Marg. ppat. ℈. ſ.
cum iulep. de gem. q. ſuff. fiant bol. ſudor. quos ſumat paroxiſante febre, quibus ſuperbibet.

℞. *Seri deſtillat. ℔. i.*
Aq. ſcorZoneg.
Boragin.
Cord. ſaxon. an. ℥. ij.
Syr. de limonib. ℥. j. s.
m. f. iulep.

℞. *Sem. melon. ℥. ii.*
Amigd. dul. ℥. j. s.
Papav. alb. ʒ. iiij.

Contunde, & cum aqua lact. Borag. an. quant. ſufficit, fiat emulſio, quæ manibus Chriſt. perlat. dulcoretur. Poſt quam emulſionem duo veſicantia brachijs apponebant.

12. In eodem ſtatu permanens infirma noſtra, ſolis alexipharmacis remedijs cum inſtaurante tenuiſſimo cibo vivebat, enema tamen, cum corpus nihil deijceret, matutino tempore præſcribebam.

℞. *Lact. com. ℔. s.*
Saccari rub. ℥. iiij.
Butyr. recent. ℥. iij
m. f. clyſter.
℞. *Aq. cord. ſaxon.*

Borag

Boragin. violar.
Scorzoneg. an. ℥. j.
Seri deſtillat. cap. ℔. s.
Confect. alkerm. s. m. ʒ. s.
Margarit. ppat. ℈. s.
Acidit. cit. ℥. j. s.
m. f. iulep. quem paroxiſante febre ebibat.

13. Quamvis à clyſtere corpus benè expurgaſſet, nihilominus tamen lingua nigra cæteraque periculoſa ſigna perſiſtebant. Propinabam ante brodium alteratum hoc manè.

℞. *Pulpæ tamarindorum.* ʒ. vj.
Margarit. ppat. ℈. j.
m. f. placentula.

Tempore vero nocturno poſt cœnam aſſumebat emulſionem ſubſequentem.

℞. *Sem. 4. frig. maior. an.* ʒ. ij.
Papav. alb. ʒ. iij.
Amigd. dul. ℥. ij.
Contunde, & f. emulſio, quæ ſacc. perlat. q. ſ. dul.

14. Infirma, de vita omnino deſperans, dum lecto adſtantem me intueretur, luctuosè ſuſpirabat;

bat; quam tamen volui conſolari (quamvis de morte abſolutè timerem) indicans morbum iam in vigore conſiſtere, brevique, ut opinamur, cum ſalute eiuſdem declinaturum. Pulſus &c. ut antea perſiſtebant. Tentavi aliam maligni humoris per ſudorem evacuationem, ut, natura ſublevata, reliquum melius vinceret.

℞. *Aq. ScorZoneg.*
Cord. ſaxon an. ℥. ij.
Lapid. beZoard. gran. xx.
Marg. ppat. ℈. j.
Iulep. de gem. ℥. j.
m. f. iulep.

15. A' fine decimi quarti uſque ad decimum quintum multum ſudando infirma noſtra hac nocte honeſtè dormiverat, à quo ſudore matutino tempore omnia ſymptomata remiſſiora exiſtebant. Victoriam nos obtinere, morbique vigorem nos ſuperaſſe hilari vultu prognoſticavi. Propinavi cum alteratis brodijs poſt tenuem cœnam ſequentem emulſionem.

℞. *Sem. Melon.* ℥. ij.
Amigdal. dul. ℥. j.
Contunde, & cum aq. borag. q. ſ. f. emulſio,

quæ

quæ dulcoretur ſaccaro perlato.

16. 17. Copioſè ſudabat, qui tamen ſudor magis copioſè decimo octavo, decimo nono imo & vigeſimo profluebat, & ita copioſo ſudore ſanitatem ex toto eſt adepta. In decocto tamarindorum manna fuit ad tres uncias diſſoluta, quæ lenis purgatio infirmæ pro electivo, propter gravidiationem, medicamento inſerviebat.

1. Obſ. Quod ſanguis infirmæ noſtræ gravidę quarto menſe, fuerit emiſſus, & quidem bis propter febris malignæ à copioſo humore febrili magnitudinem. Neque eſt quod hoc tempore gravidationis malum à venæ ſectione in ſuperioribus partibus timeamus, quoniam gravidatio per ſe non eſt prohibens venæ ſectionis, imo in naturis ſanguineis eſt ſæpè ſanguinis miſſionis indicans etiam abſente febre, uti ubi abortus timetur ob ſanguinis ad uterum cum impetu irruentis abundantiam, quod gravidis ſanguineis ſæpè contingere ſolet, imo meæ ſoceræ matronæ ſanguineæ, cum tertio abortum paſſa eſſet cum copioſo ſanguinis effluxu, illudque mihi narraret, conſiliumque, ut abortus præcaveatur, expoſtularet, conſului ut tertio menſe gravidationis (nam quarto abortiebat) venam brachij aperiret, ſanguinemque ad octo uncias evacuaret, illudque

per

per quatuor vel quinque annos continuaret, donec ætas illa florida & ſanguine abundans pertranſiret. Quod chariſſima illa matrona obſervans, numquam amplius non ſolummodo abortivit, verum & proles genuit formoſiſſimi ſanguinis quę & in hodiernam uſque diem non ſine magna admiratione in urbe Antverpienſi ab unoquoque obſervantur. Sed nec illa ſolum, verum innumerabiles matronæ ſanguineæ, quæ abortire ſolebant, illo remedio ab abortu à me ſalvatæ ſunt. unde non eſt timenda, præſente febre acuta & periculoſa, hoc gravidationis tempore ſanguinis miſſio, cum, nulla exiſtente febre, in multis gravidis venam aperire debeamus, ut iam demonſtravi in naturis ſanguineis, ne abortus ſequatur. Imò in Brabantia, Francia, Anglia, &c. nobilibus mulieribus gravidis in uſu eſt ſanguinem mittere ſolum ut proles producant formoſiores.

Sanguinem tamen in gravidis emittentes, cum magna prudentia obſervare debemus quantitatem, ne in nimia quantitate evacuantes fœtui ſuum alimentum detrahamus, & ſic abortum á defectu cauſemus, ſed hæc ſanguinis quantitas ab ipſo gravidæ temperamento medico indicatur: undè etiam ſequitur ſanguinis

miſſionem temerariè & ob levem cauſam non eſſe ultimis gravidationis menſibus à medico præſcribendam, quoniam tum infans in utero grandior plurimo nutrimento æget, & facilè á ſanguinis miſſione pateretur, quoniam maternus ſanguis infanti in utero alimentum eſt.

2 Obſervat. Dicit Hippocrates mulierem gravidam morbo acuto corripi eſſe lethale: ſed quare in gravida morbus acutus magis eſt quam in non gravida lethalis? Dicunt multi medicinæ authores, quia gravidę non ita tutò licet remedia præſcribere quam non gravidæ cum à remedijs fœtus patiatur, idque confirmant ſubſequente Hipp. aphoriſmo *Gravida venà ſectà abortit*. cui tamen opinioni non conſentio, ſed credo potius quod acutus morbus ideò gravidæ ſit magis lethalis, quia in eo ſanguis à putredine & malignitate vel à ſola inſigni putredine eſt corruptus, & ut talis non poteſt eſſe infanti in utero bonum alimentum, qui propterea patitur, imò moritur, morbumque hoc eſt acutam febrem ſic adauget lethalia nova ſymptomata & aliquando abortum producendo.

ſect. 5. aph. 30

ſect. 5 aph. 31

3 Obſerv. Neque nobis repugnat ſubſequens magni viri aphoriſmus, *gravida ſectà venà abortit*, quoniam ille aphoriſmus de pedis vena ſolummodo eſt intelligendus, quæ ſi aperiatur,

ali-

aliquando abortum ob copioſum ſanguinem ad uterum confluentem & infantem ſuffocantē producit. Dico tamen aliquando, quoniam & pedis vena ſecta non ſemper gravida abortit, quod hiſce diebus vidi in puella ſanguinea viginti annorum, quæ cum viro rem habens gravida permanſit, quod dum obſervaret, volens occultare gravidationem, medicum iuvenem advocavit adſerens quod ſuppreſſione menſtruorum laboraret, qui ſtatim venas utriuſque pedis aperiebat, purgantiaque medicamenta ut decoctum foliorũ ſennæ, agarici, polipodij &c. propinavit, numquam tamen abortum provocando. Sed cum gallus mercator cum eadem rem habuiſſet & de gravidatione ipſe dubitaret me advocavit, quæ cum mihi confiteretur quod rem cum viro haberet, nullaque adeſſent uterinæ obſtructionis ſigna, affirmavi ipſam gravidam, nullaque morboſa uteri obſtructione laborare, quod ſucceſſu temporis eventus docuit, quoniam nono menſe robuſtum & ſanum maſculum peperit. Propterea veriſſimum eſt quod dixi, gravidam ut plurimum abortire ob ſectam venam in pede, non autem ſemper. Superiores autem venæ ſi ſecentur, gravidæ nullum periculum abortus ab earum ſectione imminet, niſi tanta ſanguinis quantitas evacuaretur, ut infanti in utero a-

limentum detrahatur, quod ultimis menſibus gravidationis, infante iam grandiori exiſtente, aliquando, ut dixi, evenire ſolet. Igitur, ut breviter concludamus, gravida ſectá vená pedis abortit, vel ſectis ſuperioribus, abortit, ſi ultimis menſibus in nimia quantitate ſanguis emittatur. undè videmus in acuto morbo gravidis licere venas ſuperiores ſecare, ſolum prohibetur, ut dixi, ultimis menſibus ſanguinem emittere in nimia quantitate.

4. Obſ. Quod ſi vena aperiatur ratione febris ſimpliciter malignæ non concomitatæ, multo magis ſit aperienda in gravidis, ubi maligna febris ab aliqua interna inflammatione, pleuritide, peripneumonia &c. concomitatur, idque quocumque gravidationis tempore, quoniam hæ inflammationes verè ſunt acuti morbi letales, quibus ſi remedia non opponuntur, actum eſt de vita ægrotantis, & ſic & mater, & in utero infans certo moriuntur, quapropter iſtis in caſibus omni gravidationis tempore vena eſt intrepidè ſecanda, uti ordinabam hiſce diebus matronæ venetæ gravidæ in fine octavi menſis pleuritide cum acuta hac maligna febre laboranti, cui vena brachij tempore matutino, ſalvatella vero veſpertino aperiebatur, neque propterea abortivit, ſed à morbo convaluit, & naturali tempore gra-

vida-

vidationis peracto, feliciſſimè liberata eſt.

5. Obſerv. Neque etiam provocare ſudorem, quæ eſt ſecunda in maligna febre medici operatio, in gravidis eſſe multum timendum, quoniam iam per annos viginti quatuor nullam vidi ob ſudoriferum medicamentum abortientem, qui tamen innumerabilibus gravidis in praxi mea ſudorifera medicamenta propinavi. Sed hoc ipſis mulierculis etiam notum quæ etiam gravidæ in inferiore & ſuperiore Germania non ſolummodo verum & in multis Galliæ partibus medicamenta ſudorifera ſua ſponte, ut à tertiana intermittente liberentur abſque abortum provocando, aſſumunt.

6. Obſervatio. Tertia medici operatio in hac maligna febre eſt purgatio, quæ vel eſt lenitiva vel electiva, & utraque fieri poteſt clyſteribus vel medicamentis per os introſumptis. Quod per os in maligna febre, perſiſtente adhuc malignitate, medicamenta purgantia ſive lenitivè ſive electivè propinare infirmis non liceat, primo capite huius tractatus manifeſtè demonſtravimus, quod & in prægnantibus adhuc magis obſervandum, ut rectè Hip. aphoriſ. ſuo, *Mulieri utero gerenti, ſi alvus multum fluxerit, periculum eſt ut abortiat*, obſervavit. Concedit tamen divinus author turgente materia prægnantem à quar- ſect. 5. aph. 34

quar-

quarto incluſivè uſque ad ſeptimum menſem, poſſe purgari. utrum & eadem non poterit iſto gravidationis tempore purgari electivè medicamento in declinatione febris malignæ, uti id vera iſtius febris curatio expoſtulat? Reſpondeo magis eſſe ſecurum in gravidis ſolummodo lenitiva medicamenta loco iſtius electivi in declinatione malignæ febris propinare, quoniam hæc minus perturbant, & omnis violenta alvi expurgatio prægnantibus periculoſa, ſive illa à natura ſive à medico inſtituatur, ut rectè Hip. admonuit. Et propterea nos in hoc caſu infirmæ noſtrę ſolummodo mannam in decocto tamarindorum diſſolutam in declinatione febris loco electivi medicamenti propinavimus. Inter omnes igitur operationes à medico in maligna febre præſtandas nulla magis quam purgatio gravidis periculosa. Sed cum nos purgationem à medicamentis per os datis in maligna febre non admittamus niſi in ſola morbi declinatione, & ſolummodo clyſteribus per totum morbi decurſum, donec malignitas in declinatione morbi exſtincta ſit, utamur ad primarum viarum expurgationem, hinc aliud dubium reſultat, utrum hæc enemata primas vias abſtergentia gravidis injjcere liceat. Ad quod reſpondemus, enemata non ita facile gravidis eſſe applicanda, & quando applicanda

plicantur, debere componi ex ingredientibus mitioribus quæ uterum non ſunt perturbantia, idque in exigua quantitate, quoniam & quantitas æque ac qualitas eorum abortum provocare poteſt, qualia in noſtro caſu nos infirmæ ordinaſſe unicuique conſideranti eſt manifeſtum.

7. Obſ. Quod in maligna febre prægnantibus propinare non liceat illa alterantia quæ vi pollent diuretica, quoniam & illa gravidis, ne abortus ſuperveniat, periculoſa.

8 Obſerv. Quod in gravidis, ubi veſicatoria ratione morbi magnitudinis ſunt applicanda, non liceat inferioribus partibus, verum ſolis ſuperioribus applicare, quoniam omnia illa remedia, quæ ad inferiores partes trahunt, in gravidis maximè ſunt fugienda; & ratio omnibus eſt quam manifeſta; quoniam ad uterum alliciendo humores, abortum provocarent.

9 Obſerv. Ex hiſce iam dictis evadit nimis quã manifeſtum á gravidatione omnino prohiberi hirudines venis hæmoroidalibus applicare, quas tamen medici ſæpiſſimè inmalignis febribus cum delirio naturis melancholicis ſummo cum levamine infirmi præſcribunt.

10 Obſerv. Tenuem victum ad inſorbiendum omnibus maligna febre laborantibus eſſe quidem neceſſarium, verum pregnantes copioſiori

ſiori cibo ſeu frequentiori eſſe alijs propter gravidationem cibandum. Quod & nos in caſu noſtro obſervavimus.

CAPVT DECIMVM SEXTVM.

MAtrona veneta cum flandro ſarſore maritata, melancholica & ſanguinea aliquantulum temperamento, poſtquam iam cum bona valetudine ad octavum gravidationis menſem perveniſſet, incidit in hanc duplicem tertianam febrem, in qua medicus ordinarió familiæ inſerviens cum motus convulſivos manuumque tremores cum debilitate in pulſu obſervaret, iudicavit prudenter honoratiſſimam matronam duplice tertiana continua maligna febre laborare, Et cum eſſentiam, cauſam indicationeſque huius morbi conſideraſſet, curam eſt aggreſus ſecundum ſcholaſticas regulas, obſervatá tamen cum illis matronæ in ultimis menſibus gravidatione, quam cum in octavo menſe timeret, noluit in principio huius malignæ febris maiorem humoris morbifici partem per ſanguinis miſſionem evacuare, quod tamen primario à cauſa eiuſdem indicatur, ſed omiſſo hoc magno malignæ febris remedio, materiæ morbificę in malignitate attemperationem, concoctionemque

eſt

eſt aggreſſus, donec quinto, accreſcente morbo, plu-
ra ſymptomata miseræ infirmæ supervenirent, & ſecundum medicum domeſtici advocarent, qui, cum hiſtoriam morbi à primo medico intelligeret, & ſymptomata hanc febrem concomitantia obſervaret, approbavit primi medici de morbo, cauſaque morbi ſententiam, laudavitque omnia ab eodem in hac maligna febre oblata infirmæ remedia. Sed cum morbus accreſceret, & maiori inquietudine, pulſibuſque frequentioribus cum magna virium deiectione affligeret, incœpit ultimo advocatus medicus interrogare infirmam, utrum motum infantis in utero adhuc ſentiret, dubitans an hæc graviora ſymptomata ab infante in utero mortuo dependerent, an verò ob naturale febris tempus augmenti ſupervenirent. Sed cum infirma motum infantis nimis quam manifeſtè, ut aiebat, perciperet, eundem ſanum iudicans, interrogationem inſtituit, utrũ ſanguis in hoc morbi augmento, quia in principio non erat extractus, eſſet emittendus? Sed conſiderantes infirmam ultimos gravidationis menſes iam agere, tempuſque morbi, in quo commodius vena ſecatur, principium ſcilicet, iam eſſe elapſum, etiam, morbo in augmento iam conſiſtente, unanimi conſenſu omiſerunt. Continuarunt quapropter ſolummodo humores mitigare in malignitate, concoquere in putredine, obſtru-

ctiones aperire, & cęteris augmenti morbi indicationibus inſervire, donec nono, infirma delirante, me tamquam tertium medicum ad huius gravioris morbi curationem advocarent. Qui cum pulſus infirmæ adiunctaque febri ſymptomata, obſervarem, laudavi peritiſsimorum virorum de morbo cauſaque morbi iudicium, iudicans conſequenter & ego, honoratiſsimam matronam ut plurimum melancholici temperamenti hac duplice tertiana maligna febre laborare: ſed cum gravidam intelligerem, volui accuratè obſervare, utrum hæc maligna febris à creatura in utero vivente vel mortua concomitetur, quoniam hoc benè præſciendum antequam medicus ad indicationes & curationem febrium in gravidis deveniat. Quapropter incœpi hanc infirmam noſtram primò interrogare utrum infantis in utero motum adhuc perciperet, utrum è regione uteri frigus, in utero pondus &c. ſentiret. Sed cum ipſa affirmaret quod à duobus iam diebus nullum amplius in utero motum perciperet & potius ponderoſum pondus ſentiret, atque frigus è regione uteri cum magnis anxietatibus infirmæ, ructibus &c. obſervaretur, iudicavi intrepidé hanc malignam febrem ab infante in utero mortuo eſſe concomitatam, febremque iam conſiſtere in fine augmenti; ratione

ne

ne cuius temporis etiamſi omnia ſint peiora, & graviſſima ſymptomata ſupervenire ſoleant, nihilominus tamen morbum ab infante in utero mortuo & putreſcente propter ad ſuperiores partes adſcendentes vapores augmentari, nimis erat ex ſignis infantem mortuum indicantibus quam manifeſtum. Quapropter hoc ſuppoſito perveni ad indicationes, quarum primam deſumpſi ab infante mortuo, qui ſui indicat evacuationem & ablato quod febrem adàuget, in medium attuli indicationes, quæ hoc morbi tempore á febre, cauſa febrili, obſtructione, viribus &c. deſumuntur. Sed de his capite primo huius tractatus. Propoſui igitur, ut primæ indicationi ſatisfacerem expellens ex utero, ſeu partum provocans, medicamentum.

℞. *Flor. cheiri*
Borac. venet.
Succin. alb. ppat.
Raſur. lign. ſabin.
Gall. moſ.
Croci oriental. an. ℈. s.
Confect. alker. ʒ s.
Marg. ppat. ℈. s.
m cum aq. cinamo. parum ilicò ebibat

A quo immediate cum dolores partus ſupervenirent

rent, felicisſimè ab infante mortuo cum ſecundinis non ſine magna feminarũ & obſtetricis admiratione eſt liberata. Quem cum inſpicerem & faciem obſervarem à lochijs eroſam, iudicavi per duos ad minimum dies in utero mortuum extitiſſe. Febrem deinde obſervans, quæ cum naturali lochiorum expurgatione levique ſudore indies remittebat, nihil amplius ordinavimus, ſed nobis ſpectantibus natura eandem ſuis operationibus ex toto ſanitati paulatim reſtituit.

1 Ob. non ſufficere medicum ſcire quod febris á gravidatione concomitetur, verũ inſuper eſſe neceſſariũ vt ipſi conſtet de fœtu ſano vel non ſano, vivente vel non vivente, quoniam, niſi de illis ipſi conſtet, nõ poteſt fundatè indicationes eligere & multò minus debita remedia præſcribere, quoniã gravidatio apud medicũ magnę debet eſſe conſiderationis, non ſolũmodo dum eſt naturalis & ſani fœtus, ſed etiam dum eſt præternaturalis & fœtum mortuum in utero præter naturam retinet.

2 Obſ. Fœtum in utero mortuum ſtatim eſſe expellendum, quoniam graviſsima ſymptomata putredine ſua afferendo morbum non ſolummodo adauget, ſed matrem ipſam ſæpiſsimè iugulat; quapropter ſi partum provocantibus remedijs non expellatur, ſpeculo matricis & idoneis inſtrumentis à chyrurgo eſt extrahendus;

quo-

quoniam ſi in utero putreſcat, infallibiliter, ut dictum eſt, matrem iugulat. Sed hoſce caſus in Brabantia vidi aliquoties, ubi chyrurgus in hoc caſu expertiſſimus & per totam inferiorem Germaniam propterea notiſſimus, ſæpiſſimè fœtum mortuum inſtrumentis per partes cum magna dexteritate extrahebat, multaſque lugendas mulieres à morte, ut ita dicam, liberavit.

3. Ob. Exiſtente iam grandiori fœtu, paucos non ſine magna prudentia ordinatos eſſe clyſteres, eoſque in minori quantitate, quoniam eo tempore, niſi in modica quantitate ordinentur, ſunt timendi, quoniam abortum procreare valent.

4. Obſ. Inter omnia partum provocantia medicamenta, primum locum, quod à nobis allatum eſt, merito obtinere, quoniam ad partum facilitandum non ſolummodo verum ad ſecundinas retentas & fœtum mortuum expellendum præſentiſſimum eſſe remedium innumerabiles mulieres mecum obſervarunt; neque ſunt timenda huius medicamenti in maligna febre, quia calida ſunt, ingredientia, quoniam fœtum mortuũ, ſecundinas, lochiaque expellendo plus effectivè refrigerant, quã qualitate cõnaturali calefaciunt.

5: obſ. Mulieribus non ſolũ modo infantes in utero ſępiſſimè mori dum octavo menſe gravidationis maligna febre laborant, verũ & ſępiſſimè hoc

ſe

ſe, non febricitantes, ante tempus parere proles quidem viventes, verum ilicò, quia octavi menſis ſunt, morientes.

CAPVT DECIMVM SEPTIMVM.

MAtrona nobilis Veneta bilioſa ut plurimum temperamento iamque in octavo menſe gravida incidit menſe Iulio in continuum calorem quotidiè cum magna inquietudine, vomitu porraceæ bilis exacerbantem, quæ, quamvis quod morbo gravi laboraret, non dubitaret, nihilominus tamen medicum timuit advocare, quia octavo menſe gravidam ſe ſciebat, nolens remedia à medico propter morbum ordinanda aſſumere. Sic ſunt quamplurimæ Venetæ mulieres, quæ medici timent operationes, ubi maximè eſt neceſſarium, quaſi veró medicus ſemper aliquid operaretur, qui, nihil præſcribendo, aliquando plus docte operatur. Nihilominus tamen quia infirmæ noſtræ dolores lumborum ſupervenïebant, curioſa utrum partum prognoſticarent, me advocavit, qui cum hiſce lumborum doloribus alia ſigna partus obſervans, imperavi ut obſtetricem ilico advocarent, pulſum tamen, cum, per biduum ipſam febricitaſſe, referret, obſervavi, affirmans eandem acuto & gravi morbo

bo laborare, ſed de hoc quid ſit, die craſtina diſcurremus, cum fuerit divino auxilio ab infante vivo liberata. Rediens autem ſequenti die, inveniebam cum belliſſimo puerulo vivo in lecto decumbentem, & felix adoptans puerperium, diligentiamque in baptizando puerulum, cum octimeſtres moriantur, comendans, incœpi inveſtigare quo modo cum febre noſtra agatur. Pulſum igitur indagans, linguam inſpiciens, reſpirationem motumque febris obſervans &c. Iudicare debui puerperam noſtram maligna bilioſa febre laborare: interrogavi ilicò utrum, à ſecundinis liberata, lochia naturaliter profluerent, quod ita eſſe cum reſponderet, ſolumque de doloribus ventris lumborumque conquereretur, ad quos ſedandos oleum amigdalarum dulcium recenter expreſſum propinabam, toto hoc die ſolum ſpectavi naturæ lochia expellentis operationem. Sed ſecundo à partu die rediens (quo infans moriebatur) cum miſera matrona referret quod nocte tranſacta maximè fuiſſet inquieta, atque quod lochia, non ut in alijs puerperijs, profluerent, maximeque à dolore in inſpiratione pungente & circa maxillam dextram conſiſtente cum tuſſi ſicca affligeretur, pulſumque indagans, obſervarem cum dolore & tuſſi difficilem in hac maligna febre inſpirationem, debui iudicare puerperam

ram noſtram maligna hac duplice tertiana febre ſed à pleuritide ex imminuta lochiorum fluxione reſultante concomitata laborare, iudicabam igitur febrem eſſe primarium morbum & ex putredine & malignitate humoris bilioſi in maioribus vaſis propter obſtructiones provenire, hanc verò febrem à pleuritide tamquam ſymptomatico morbo concomitari, dico ſymptomatico morbo, quoniam ob diminutam lochiorum evacuationem reſultat. Sed ,ut hæc cura in tot morbis inchoetur, à quo prima indicatio deſumenda eſt? Dico primo diminutum lochiorum fluxum eſſe adiuvandum remedio ſimul à pleura ad uterum revellente, ſanguinemque in ea quantitate evacuante in qua natura in alijs puerperijs non ſolūmodo expurgabat, verum etiam in qua valet morbum mitigare, quo peracto ſi pleuritis vel febris perſeveret, indicationibus pleuritidis & febris eſt inſerviendum, de quibus nihil ſingulare hic occurrit, ſed benevolum lectorem ad primum caput & ad caput de maligna bilioſa febre cum pleuritide remitto. Huius igitur puerperę morbi curationem inchoare deſiderans, benè primo oculos, faciem, conſtitutionem corporis &c. Inſpexi quæ omnia benè obſervans iudicanſque infirmam noſtram bilioſam temperamento, tandem curam ſum aggreſſus primo

Eſſent. & cauſa morb. & ſympt.

Indicat.

octo

octo uncias ſanguinis ex pede dextro ordinando.

2 Sublevamentum neque in pleuritide neque in febre obſervans, replicavi ex eodem pede dextro ſanguinis ad octo uncias emiſsionem, iuleppumque ſubſequentem pręſcribebam.

℞. *iulep. violar. color. coeleſt.*
Syr. papav. errat. an. ℥. i. s.
Aq. flor. papav. errat. ℔. i.

m. f. iulep.

Sed 3 cum pleuritidis dolor cum acutiori febre, pulſu frequentiori difficiliorique inſpiratione maximè urgeret, fortiter femoribus ligatis, venam dextri brachij aperui, ſanguinemque ad pleuram confluentem, non ſolummodo evacuavi & retraxi, verum cum ſanguine maiorem partem humoris febrilis etiam evacuavi, & cum infirma noſtra de ventris dolore conquereretur, eodem tempore propinavi.

℞. *Ol. amig. dul. recent. expreſ.* ℥. v.
Capiat ilico poſt ſanguinis miſſionem.

Quarto. Melius inſpirabat infirma noſtra, dolorque dextri lateris longè erat

remiſsior. Interrogavi infirmam utrum lochia adhuc fluerent, & quod ſic, cum reſponderet, ilicó, ut continuarent, propinavi oleum amigdalarum dulcium in brodio carnis hordeo & capillo veneris alterato.

5 A quo quinto die copiosé iterum lochia fluebant, percurrente tamen maligna febre naturali curſu ſua tempora. Quod obſervans, volui malignum ſeu ſubtiliorem morbi humorem è venis per ſudorem expellere, principaliter cum hic quintus à partu ſeptimus eſſet ipſius malignę febris, eſt enim à medico hæc operatio præſtanda, ubi malignitas ad cor proſerpens, maiores anxietates, in pulſu & reſpiratione frequentiam, debilitatemque &c. inducit. ſed ut lochia adhuc fluentia magis profluerent, ſperans nimirum ex copioſiori lochiorum fluxu febrem remiſſuram, propinavi iterum hoc tempore matutino cum brodio hordeo capil veneris &c. alterato oleum amigdalarum dulcium ad duas uncias, nocturno vero tempore propinavi ſequens ſudoriferum.

℞. *Lapid. beZoard. gran. XX.*
Syr. capil vener ℥. j.
Aq. eiuſd. ℥. iiij.
Confect. alker. ʒ. s.

m.

8 Cum

8 Cum alvus non deiiceret, matutino tempore ſequens enema fuit iniectum.

℞. *Diacathol.* ℥.i.
Flor. caſſ. ℥.s.
Mel viol. ſolutiv. ℥.iij.
Cum brodio carnis capill. vener. ciceribi. rub. hordeoque decocto.
m. & f. clyſter.

Veſpertino vero, paroxiſante febre, aſſumebat brodium alteratum.

Boragin.
violis
Endivia
Capil. vener.
& Marg. ad ℈.j.

9 Cum multum paroxiſante febre ſitiret infirma, lochiaque adhuc profluerent, matutino tempore aſſumpſit in brodio herbis iam dictis alterato oleum recens amigdalarum dulcium, tempore vero nocturno in febris paroxiſmo propinavi ſequentem iuleppum.

℞. *Seri deſtil.* ℔.i.

Aq. ſtillat. capil. vener. ℥. iiij.
Iulep. violar. ℥. ii.
De gem. ℥. i.
m. f. iulep.

10 Quia corpus excrementa alvi non expurgabat, matutino tempore clyſter communis iniiciebatur, & veſpertino ebibebat, paroxiſante febre, brodium herbis.

Boragine.
Violis
Endiv.
Capil vener.
Hordeoque alteratum.

℞. *Lact. com. q. s.*
Diſsol. ſaccar. rub. ℥. iiij.
Butyri recent. ℥. iii.
Ol. viol. ℥. ii.
m. f. clyſter.

11 Corpus honeſtè à clyſtere deiecerat, & parumper infirma incipiebat ſudare, febre tamen adhuc magna cum frequenti debilique pulſu & linguæ ariditate perſeverante, Ordinavi in vigore paroxiſmi ſequens ſudoriferum.

℞.

℞. *Lapid. beZoard. gran.* xx.
Seri deſtillat. ℔. i.
Iulep. violar. ℥. i.
Gemmat. ℥. s.
Confect. hiacinth. ſ moſ. ℥. s.
f. Iulep.

12 Poſt copioſum ſudorem febris multum remiſerat, ariditaſque linguæ, ſitis &c. ceſſaverant, lochiaque adhuc parum fluebant. corpus cum excrementa alvi expurgaſſet, nihil præter cibum fuit infirmæ ordinatum, ſolummodo propinabam, vigente febre, brodium, ut antea, alteratum.

13 Nocte tranſacta infirma copioſè ſudando, benè dormiverat: quia tamen non correſpondebat alvus, clyſterem ſubſequentem ordinavimus.

℞. *Flor. caſs.* ℥. s.
Diacathol. ℥. i.
Mel viol. ſolutiv. ℥. iii.
Cum brodio carnis q. ſ. m. et f. clyſter.

14 Copioſè iterum ſudavit, & ſic à maligna febre totaliter eſt liberata; quia tamen lochia adhuc parum cum aliquo ventris dolore fluebant, repetebam per ali-

quot

quot dies donec naturaliter tandem lochia ceſſarent.

℞. *Ol. amig. dul. recent. expreſ.* ℥. ii.
& repetatur, ut dixi.

Quibus lochijs ceſſatis ſequentem purgantem infuſionem propinavi, & valedixi.

℞. *Fol. ſennæ mundiſ.* ℥. s.
Rhabar. ʒ. i. s.
Cinamo. ℈. ii.

Pul. macerentur in ſuff. aq. boragin. quantitate per noctem ſuper cineres calidos. manè colaturæ.

℞. ℥. iiii. *quibus adde*
Mannæ elect. ℥. iii.
& f. pot. albumine ovi clariſ.

1 Obſ. In morbis puerperarum medicum debere eſſe valdè diligentem in cauſam morbi indagando, quapropter ilico debere obſervare utrum in partu à ſecundinis benè mulier ſit liberata, lochiaque naturaliter fluant, quoniam multi puerperarum morbi à retentione ſecundinarum vel à lochiis non naturaliter fluentibus depen-

dependent: uti in caſu noſtro, ubi pleuritis noſtræ puerperæ ſupervenit ex lochiorum imminuta fluxione, quæ gravidationis tempore per biduum maligna primaria biliosa febre laboraverat.

2 Obſ. Cum retenta vel diminuta lochia novos morbos producant, vel ſaltem primarium adaugeant, non eſſe ſtatim obediendum indicationi quæ á materia maligna febrili in venis deſumitur, & qua ſanguis è brachijs indicatur emittendus, quoniam plus valet, ubi maligna febris cum retentis vel imminutis lochijs in puerperis concomitatur, indicatio, quæ ab eorum retentione vel imminuto fluxu deſumitur, uti videre eſt in noſtro caſu, in quo primo ordinavimus quod ab imminuto lochiorum fluxu indicatur, neglecta operatione quam febrilis humor expoſtulabat.

3 Obſ. peracta operatione quæ ab imminuto vel retento fluxu indicatur, ſi febris adhuc magna & periculoſa perſiſtat tum eſſe à medico operandum quod à materia febrili indicatur, quæ cum evacuationem per ſanguinis è brachio miſsionem expoſtulet, illam medicum debere præſcribere è ſuperioribus partibus ut maiorem febrilis humoris partem cum ſanguinis iſta miſſione evacuando ſimul morbum diminuat, uti à

nobis peractum eſt, qui ſanguinem è ſuperioribus venis primario quidem ratione pleuritidis ſecundario tamen propter morbifici humoris è venis evacuationem, evacuavimus. itaque obſervaſtis etiam ob febris malignæ magnitudinem, multo vero magis conſequenter ratione viſceris interni ſuperioris inflammationem venas ſuperiores in puerperis, etiam lochijs fluentibus, eſſe aperiendas.

4 Obſ. Caſu quo ſanguis ob magnitudinem morbi primarij vel ſecundario ſupervenientis eſt è ſuperioribus partibus, lochijs fluentibus, emittendus, ligaturas tum fortes & doloriferas femoribus eſſe applicandas, ut ſic ſanguis ad inferiores partes alliciatur, lochiaque in fluendo continuent è quo manifeſtum etiam evadit, veſicantia, ſi ſint adhibenda lochijs fluentibus, primo cruribus eſſe applicanda.

5 Obſ. Oleum amigdalarum dulcium recenter expreſſum in puerperis magnum eſſe non ſolum modo, ut lochia promoveat, remedium, verum & doloribus ventris, lumborum, à quibus puerperæ ut plurimum affliguntur, ſingulariter prodeſſe. Quapropter hoc oleum in puerperis non omittite etiamſi in hac urbe veneta á paucis medicis præſcribi videatis, quoniam primarij medicinæ auctores nullum remedium in puerperis

magis

magis quam hoc oleum laudarunt, Ipſaque experientia indies in afflictis puerperis atteſtatur.

6 Obſervat. Præparantia humorem febrilem in puerperis non poſſe eſſe acida, neque nimis ſæpe formá aquæ deſtillatæ eſſe propinanda, quoniam omnia illa in puerperis atrociſsimos cauſant colicos dolores, & propterea vitanda, uti nos in caſu noſtro obſervavimus, ſpiritum vitrioli, ſyrupum de limonibus & ſimilia acida omittentes.

7 Obſervat. Sudorifera puerperis, febre id exigente, licitè poſſe propinari, neque ab illis damnum expectari, pręcipuè ubi illa cum diureticis lochia provocantibus commiſcentur.

8 Obſ. Puerperæ dum in declinatione malignæ febris expurgantur, id eſſe lenioribus ſeu blandis medicamentis purgantibus exequendum, qualiter nos, ceſſatà maligná febre, puerperæ noſtræ propinavimus.

CAPVT DECIMVM OCTAVVM.

NObilis venetus ætatis duodecim annorum, in facie rubicundus & mediocriter carnoſus, continuo calore alternis diebus cum magno capitis dolore, ſiti, oriſque amaritudine exacerbante, & flavæ bilis vomitu correptus, me cum biduo ægrotaret, advocavit, qui in eodem humidiores ſeu quaſi lacrymãtes oculos, magnamque corporis inquietudinem obſervans, tandem pulſum indagavi, quem cum debilitate ſummaque frequentia dignoſcens, volui cutem accenſo lumine inſpicere, in qua cum puſtulas quaſdam cum narium pruritu turbidaque urina obſervarem, iudicavi nobiliſsimum noſtrum puerum ſanguineum ut plurimum temperamento hac maligna ſimplice tamen tertiana febre à variolis concomitata laborare. Eſt autem hæc febris, ut ſæpe iam dictum, extraneus calor ex humore vt plurimum bilioſo in medijs venis propter obſtructiones malignitate & putredine affecto, reſultans, ſimul concomitatus cum particulari ſanguinis fermentatione, in qua naturá ad cutem impuriorem ſanguinis partem propellente, puſtulæ, quæ variolæ dicuntur, per totum corpus protuberant.

Eſsent. & cauſ morbi.

Indicat.

Quæ

Quæ ſint in hac febre indicationes, patet ex dictis: ſolummodo reſtat ut indicationes, quæ ab hoc fermentante ſanguine deſumuntur, afferamus, quas cum natura ipſa eundem ad cutem cum conferentia propellendo, demonſtret, ſunt manifeſtiſsimæ, ipſique vulgo etiam notæ. Quapropter hoc ſanguinis fermentum eſt ad cutem attrahendum non ſolummodo, verum & expellendum, ut ſic naturæ in ſua expulſiva actione auxilium afferatur. Deinde cum ſanguinis hoc fermentum occulta maligna qualitate afficiatur, hinc alexipharmacis proprijs eſt oppugnandum: Quæ omnia tamen ut exequantur, difficile in huius morbi principio apparebat, quoniam tubercula ſeu variolæ paucæ, violaceique coloris non niſi malum in hoc ſanguinei temperamenti infirmo indicant. Curationem igitur hoc primo die, qui tertius erat morbi, aggreſſus, ilicò quinque cucurbitulas ſcarificatas, quibus ſanguinis ad quinque uncias emiſsionem imperabam, natibus & dorſo applicui, eodemque hoc tempore matutino ſubſequentem clyſterem tum potum ordinarium præſcribebam.

℞. *Diacathol.*
Flor. caſſ. an. ʒ. iij.
Mel viol. ſolut. ℥. iij.

diſſol. cum brodio carnis q. ſ. & f. clyſter.

℞. *Hordei mundif.* ℥. ij.
Lentium decort. ℥. j. s.
Corn. cerv. raſp. ℥. s.
Ficuum
Tamarindorum. an. ℥. j.

Coque in ſuff. aq. qte. & colaturæ clarif. adde

Syr. de limonib.
Acidit. cit. an. q. ſ. ad gratam aciditatem.
Detur pro potu ordinario.

4. Die morbi rediens, cutemque inſpiciens, in qua adhuc valdé paucæ variolæ apparebant, quod mihi non multum arridebat, præſertim cum in pulſu magnam frequentiam & debilitatem cum ſumma pueri, iam delirantis, inquietudine obſervarem, febremque valdè intenſam cum linguæ ariditate, frequentique reſpiratione cognoſcerem, inſpiciens à clyſtere iniecto excrementa, ordinavi ut iterum quatuor cucurbitulæ ſcari-

ſcarificatæ applicentur, ſimul propinans, quod ſudore expellit, remedium.

℞. *Lapid. beZoard. gran.* xij.
Margar. ppat. ℈. s.
Corn. cerv. gran. vj.
Acidit. cit. ℥. ij.
Aq. ſcorZoneg. ℥. iij.
m. f. iulep.

5. Quamplurimæ per totum corpus variolæ non ſine magna parentum voluptate poſt copioſum ſudorem conſpiciebantur; linguamque inſpiciens & non obſervans cum minori corporis inquietudine in eadem tantam ariditatem, incœpi & ego melius de ſalute pueri ſperare, quapropter pulſum & reſpirationem obſervans & minorem frequentiam dignoſcens, parentibus indicavi in meliorem ſtatum nobilem noſtrum puerum iam eſſe deductum. Cum corpus tamen nihil evacuaſſet, hoc matutino tempore ſequentem ordinavi clyſterem.

℞. *Lact.* ℥. vj.
Saccari Rub.
Butyri recent. an. ℥. ij.
m. f. clyſter.

veſper-

veſpertino tamen rediens, quo honeſté ab ænemate expurgaverat, inveni puerum noſtrum à copioſa tuſſi valdè afflictum, qua de cauſa eidem cœnam ex cremore hordei, & pro ordinario potu ſequens decoctum ordinabam.

℞. *Hordei germani. craſſo modo pul.* ℥. ij.
Flor. Boragin.
violar. an. pug. j.
Ficuum ℥. ij.
Rad. liquirit. mundif. ℥. s.

Coque in ſuff. aq. qte. & colaturæ clarificat. adde

Iulep. violar. color. cæleſt. ℥. ij.
f. potus ordinarius.

6. Cum copioſa tuſſi febris quidem mitior, ſed nihilominus adhuc periculoſa tempora ſua percurrebat: Eundem interrogans, & mihi ad omnia bona mente reſpondens, cibum animosè me lecto adhuc adſtante, aſſumpſit, quę omnia cũ temperatiori pulſu obſervans, conſolavi adſtantes parentes benè de ſalute pueri ſperando, quia tamen multum, à tuſſi afflictus, tranſacta nocte vigilaverat, præſcribebam pro vigore paroxiſmi iuleppum, & poſt tenuem cœnam emulſionem.

℞.

℞. *Aq. boragin.*
Violar. an. ℥. iij.
Julep. violar. ℥. j.
Gemmat. ℥. s.
m. f. iulep.

℞. *Sem. melon. ℥. ij.*
Amigd. dul. ℥. j.
contunde, & cum aq. borag. q. ſ. m.
& f. emulſio, cui adde
Margarit. ppat. ℈. j.
Manus Chriſti perlat. q. ſ. ad
gratam dulcedinem.

7. Circa matutinum tempus poſt cœnam & emulſionem incœpit naturaliter quieſcere, & cum, dum inviſitabam, adhuc dormiret, nihil niſi cibum tempuſque cibandi præſcribens, abivi; veſpertino vero dum redirem & nobiliſſima mater, quod copioſè ſudaſſet, mihi referret, prognoſticavi eædem, ſeptimo ſudare eſſe bonum ſi magni Hip. doctrinę & experientię credamus: Pulſum igitur obſervavi, & febrem mitiori modo puerum affligere & conſequenter cum conferentia ſudare iudicavi. Solum tenuem panatellam pro prandio, cremoremque hordei pro cęna cum brodio boragine, violis etc. alterato ordinavi *ſect. 4. aph. 36*

8.

8. Naturá excrementa alvi non evacuante, matutino tempore enema inijciebatur, nocturno veròpoſt cœnam aſſumebat, quia iterum per totam noctem vigilaverat, ſequentē emulſionem.

℞. *Lact. com.* ℥. vj.
Saccari rub. ℥. iij.
Ol. viol. ℥. ij.
m. f. clyſter.

℞. *Sem. 4. frigid. maior. an.* ʒ. j.
Amigd. dul. ℥. ij.
contunde, & cum aq. viol. q. ſ. f. emulſio, quæ cum ſaccaro perlato ad gratum ſaporem dulcoretur.

9 Nobiliſſimi parentes referebant puerum per totam noctem fuiſſe inquietum, ſudariumque monſtrabant à ſanguine, è nare dextro ſtillante, coloratum. Pulſum obſervans cum magna debilitate frequentem, urinamque turbidam inſpiciens, prognoſticavi mala imo letalia hæc eſſe ſigna, propter quæ tamen non eſt deſperandum, cum ex altera parte natura morbo, iam in vigore conſiſtenti, generosè reſiſtat. Ordinavi matutino tempore brodium cum margaritis ad ℈. j. alteratum, paroxiſante verò febre

Hip. l. 3. ſ. 3.

bre ebibebat, poſt bolos ſudoriferos, ſequentem iuleppum.

℞. *Confect. alker.*
Hiacinth. an. ℈. i.
Lapid. beZoard. gran. xii.
m. f. bol.
℞. *Aq. ſcorZoneg.*
Cord. ſaxon.
violar. an. ℥. ij.
Marg. ppat. ℈. s.
iulep. de gem. ℥. i.
m. f. iulep.

10 Alvus deiecerat, & copiosè, naturaliter per multas horas dormiendo, per totum corpus hoc eſt univerſaliter ſudaverat, pulſuſque obſervabatur, cum aliqua in urina nubecula, temperatior. Totá hac die tenui victu ſed margaritis & ſucco inſtaurante permixto corroboravi, oculi tamen aliquantulum rubicundi cum dolerent, ordinavi.

℞. *aq. plantagin.*
Rosar. pallid.
Hord. an. ℥i
m. pro collyrio.

11 Puer noſter mente conſtans generoſiori voce mihi ad interrogata reſpondebat, minuſque tuſsiebat, linguam humidiorem cum validiori pulſu & in urina concoctionem obſervans, incœpi iterum benè de pueri ſalute ſperare. propinavi matutino tempore brodium cum margaritis , & veſpertino iuleppum corroborantem.

℞. *Confect. alkerm.*
Hiacinth. an. ℈. j.
Iulep. de gem. ℥. i.
Lact. perlar. ℈. s.
m. f. Iulep.

12 Cum alvus excrementa non evacuaret, ordinabam ſequentem clyſterem.

℞. *Cremor. hord.* ℥. vi.
Butyr. recent.
Saccari rub. an. ℥. ii.
m. f. iulep.

A quo cum deijceret magnam excrementorum bilioſorum quantitatem, fuit ſummoperè ſublevatus, & dum redirem.

13 Inveni matutino tempore copioſè cum nota-

notabili febris remiſsione ſudantem, á quo ſudore decimo quarto &c. profluente, tandem nobilis puer à morbo hoc periculoſo & letali convaluit. Cui vigeſimo ordinavi ſequentem, tanquam electivè purgans medicamentum, infuſionem.

℞. *Rhabab. pul.* ℈. iiii
Cinnamo. ℈. i.
Cremor. tart. ʒ. i.
In ſuff. aq borag. qte. per noctem ſuper cinere calidos macerentur, manè colatur. ℞. ℥. iii. *in quibus diſſolve*
Mannæ elect. ℥. ii.

f. pot. clariſ.

1 Obſ. Quamvis hæc bilioſa maligna febris omni ętati ſit cõmunis, quatenus tamen eſt à variolis concomitata, magis eſt pueris quam adultis, familiaris: cuius ratio eſt in promptu, cum natura ebullitionem ſeu fermentationem materni ſanguinis, in qua variolæ ad cutem expelluntur, in hac puerili ætate ordinario inſtituat.

2 Obſ. Hanc naturæ operationem cum qua impuriorem ſanguinis partem ſeu fœcem ad cutem expellit, eſſe ſemper cum conferentia, &

propterea medicum ſemper debere naturæ auxilium afferre, ubi natura non ſufficienter vel ſatis citò haſce fœces materni ſanguinis expellit, quod ab intenſiori febre, gravioribuſque ſuper venientibus ſymptomatibus cum paucarum variolarum eruptione medico indicatur.

3. Obſ. Quod naturæ in hac expulſione auxilium afferatur, ſi medicus cucurbitulas ſcarificatas iubeat applicari: quæ, etiamſi pueris febre maligna à variolis non concomitata laborantibus loco venæ ſectionis ſemper, cum illa ab hac ætate puerili prohibeatur, debeant applicari, nihilominus tamen neque in adultis vena eſt aperienda ubi illi maligna febre à variolis concomitatà laborant, quoniam venæ ſectione illæ ſanguinis malignæ fœces ad cutem non propelluntur, verum é contrario iam expulſæ in maiores venas non ſine evidenti infirmi damno retrahuntur. Quod contrarium eſt primariæ in hac maligna febre indicationi. Obſerva igitur ſanguinis per venam ſectam miſſionem non ſolummodo in pueris, in quibus & ab ætate ſecundum Galenum prohibetur, verum & in adultis à variolis omnino prohiberi.

4. Obſ. In hoc caſu noſtro cucurbitulas ſcarificatas bis fuiſſe applicatas, quia ſanguinei puer noſter exiſtens temperamenti, internè copioſá

ma-

materni ſanguinis fœce abundabat, quam cum natura, primis applicatis cucurbitulis, non expelleret adhuc à quantitate ſuffocata, medicus debebat eandem, ſimul ad cutem trahendo, ex parte evacuare, ut ſic natura à quantitate huius impurioris sãguinis deonerata, melius, quod poſt hanc medici operationem in venis reſtabat, expelleret.

5. Obſ. Quod pueri quo ſunt ſanguineores, eo copioſioribus variolis ſoleant laborare.

6. obſ. Sed neque ſufficit quod medicus in principio morbi hanc ſanguinis malignam fœcem, ad cutem ſimul trahendo, evacuet, verum eodem tempore, quæ eandem ad cutem propellunt remedia ſunt propinanda, uti in caſu noſtro nos obſervavimus, qui lapidem bezoardicum aliaque ſudorifera immediatè poſt cucurbitularum applicationem propinavimus, & ſic uno eodemque tempore natura diverſis modis à medico eſt in hac variolarum expulſione adiuvanda.

7. obſ. In hiſce variolis non ſolummodo tuſſim verum & ſępiſſimè catharros ſuffocativos ſupervenire, uti obſervavimus in puero germani mercatoris, qui cum variolis laborans, quinto die morbi catharro ſuffocativo cum magno ſtertore, & pectoris ebullitione eſt correptus, à quo tamen lenioribus medicamentis, ut oleo amigdalarum dulcium. &c. Eſt liberatus.

8. Obſ. Quod ſicuti in maligna febre concomitata à petechijs non nimis frequenter inijcere liceat clyſteres primas vias abluentes, & multo minus acriores, ita quoque, ubi eadem febris cum variolis coniungitur, non eſſe clyſteres inijciendos niſi ubi ab excrementis in primis vijs conſiſtentibus, indicantur, ratio eſt eadem quam in petechiali febre attulimus.

9. Hanc malignam febrem cum variolis ſæpiſſimè ulcera in faucibus, pallato & lingua concomitari, quæ in iam dicto filio omnia conſpeximus, & melle roſ. ſimplice aqua plantaginis permixto, ſpirituque vitrioli curavimus.

10. Obſ. Variolas autumnali & hyemali tempore erumpentes illis eſſe periculoſiores quæ verno & æſtivo tempore erumpunt, quoniam in hiſce ab ambiente calore natura in expulſione adiuvatur, in illis verò à contrario frigore impeditur.

11. Obſ. Hanc malignam febrem typum obſervaſſe ſimplicis tertianę, quę medico practicanti frequenter occurrunt in praxi curandæ; ſunt tamen malignæ febres bilioſæ duplices tertianæ frequentiores.

CAPVT DECIMVM NONVM.

Filia mea Catarina Franciſca annum agens duodecimum, mediocriter carnoſa, in candida facie rubro à ſanguine tincta colore, oculoſque habens aliquantulum feroces &c. Menſe Iulij incidit in continuum calorem cum magno frigore & horrore, intenſoque capitis dolore primo die exacerbantem, ſecundo vero die ſine capitis dolore, ſiti tamen corporiſque iactatione pomeridiano tempore acerbè affligebat; Pulſus aderant in hoc morbi principio debiles, parvi & valdè, uti & reſpiratio, frequentes, urinæque turbidę conſpiciebantur. Quia variolis antè multos annos laboraverat, propterea de hiſce chariſſimæ matri nulla ſuſpicio. Motum huius febris & relata ſymptomata cum magna diligentia obſervans, iudicavi chariſſimam hanc meam puellam duplice continua tertiana maligna febre laborare: quæ autem ſit huius febris eſſentia, quæ eius cauſæ, indicationes &c. patet ex dictis. Curationem ſum aggreſſus ſecundo die morbi matutino tempore clyſterem præſcribendo, volens primæ in maligna hac febre, quę ab excrementis primæ regionis deſumitur, indicationi ſatisfacere

Eſsent. & cauſ morbi.

Indicat.

℞. *Saccari rub.*
Butyri recent. an. ℥. ij.
Cremor. hord. ℔. S.
m. f. clyſter.

A quo deiecit magnam excrementorum flavorum quantitatem. Domum rediens veſpertino tempore, quo febris paroxiſabat, ſolum præſcripſi horà quintà noctis pro cœna hordei cremorem ſucco limonis permixtum, decoctumque, pro potu ordinario, quod ſubſequitur.

℞. *Pulp. Tamarindor ℥. j.*
Hord. Germani. ℥. ii.
Corn. cerv. ʒ. iij.
coque in ſuff. aq. qte. & colatura detur pro potu ordinario.

3 Die Matutino tempore antequam domo egrederer, primo puellam, quæ per totam noctem, ut famula referebat, deliraverat, in cubiculo ſuo inviſitavi, quam cum ad vomitum propenſam & de oris amaritudine multum conquerentem adhuc invenirem, tandem manum accipiens pulſumque cum magna frequentia & languore cum manuum tremore obſervans, ab adſtante famula candelam ut cutem

tem inſpicerem exegi, iudicans ex frequenti corporis iactatione hanc febrem à morbillis, petechijs, ſimilibuſque exanthematibus concomitari. Sed oculos lacrymantes ſeu aquoſos, dorſumque inſpiciens, & ilicò parva tubercula rubra hic & illic inveniens, iudicavi febrem filię noſtræ à morbillis non ſolummodo concomitari, verum & plurimum à copioſo fermentante ſanguine, quem natura, à quantitate ſuffocata, expellere non poterat, adaugeri. Quapropter ad indicationes confugi, quarum primam à bilioſo humore in ſuperioribus primæ regionis partibus conſiſtente & ad vomitum cum magna puellæ anxietate, inclinante, alteram vero à morbillorum in venis materia, quæ ſcilicet attractionem ad ambitum corporis, revulſionemque à corde, hoc eſt expulſionem, indicat, deſumpſi. Ordinavi igitur hoc matutino tempore enema bilioſum iſtum humorem è ſuperioribus primæ regionis partibus evacuans, quatuorque cucurbitulas ſcarificatas dorſo natibuſque applicandas.

℞. *Diacathol.*
Flor. caſſ an. ℥.iij.
Ol. viol. ℥.iij.

cum brodio carnis parum f. clyſter.

Horá primà noctis dum domum redirem, puellam cum magna ſiti abſque ulla morbillorum efflorescentia poſt cucurbitularum applicationem inveni: alteri indicationi, quæ expulſionem ſeu revulſionem á corde indicat, volui obedire, & propterea, vigente paroxiſmo, ſequentia remedia præſcripſi.

℞. *Lapid. beZoard. gran.* xij.
Iulep. de gem. ℥. i.
Cornu cerv. ppat. & pul. ℈. i.
m. et ſuperbibat.

℞. *Seri deſtil.* ℔. s.
Spirit. vitriol: gut. iiii.
Sir. de limonib. ℥. i.
m. f. iulep.

4 Omnino manè, corpus puellæ inſpiciens, quamplurimos morbillos hoc eſt copioſa rubra tubercula per totum dorſum obſervabam, famulà, à copioſo ſudore quod per horas puella dormiviſſet, referente. Corpus non ſolummodo benè ab enemate antecedenti die, verum & naturaliter hodiè deiecerat: Pulſum obſervans

ma-

magis validum minuſque frequentem, linguamque humiditate naturali præditam inſpiciens, lugentem matrem conſolavi, morbi vigorem nos ſuperaſſe affirmando. Hoc matutino tempore nihil niſi brodium ſemine melonum vitello ovi & ſucco limonum alteratum propinabam, & quia decoctum, quod pro potu ordinaveram, puella reſpuebat, hinc ſequentem iuleppum ad eundem finem præſcribebam.

℞ *Aq. acetoſ.* ℔. vi.
Aciditat. cit. ℥. ii
Spirit. vitriol. gutt. vi.
m. f. iulep. pro potu ordinario.

5 Febris quidem paroxiſabat, ſed nulla tamen inquietudine neque manuum tremore affligebat, pulſuſque altiores cum recuperato virium robore obſervabantur: ſolummodo in paroxiſmo puella multum ſitiebat, ordinabam ut ſiti ſuccurrerem.

℞. *Seri deſtil.* ℔. s.
Spirit. vitriol. gut. v.
m.

6 Ad materiæ febrilis concoctionem matutino tempore propinabam brodium herbis

Boragine.
Violis.
Endiv.
Acetos.
Cremor. tartari ℥. i.

Alteratum, et quia corpus excrementa non deiecerat, inijciebatur ſequens enema.

℞. *Lact com.* ℥. vi.
Saccari rub.
Butyri recent. an. ℥. ii.
m. f. clyster.

Nocturno tempore dormiendo in paroxiſmi declinatione incœpit ſudare, qui ſudor, ſeptimo magis copioſè profluens, puellam noſtram ex toto ſanitati reſtituit. ad humores tamen craſſiores & iam concoctos, expurgandos, propinabam die octauo.

℞. *Rhabarb. pul.* ℈. iii.
Cremor tart. ℈. iiij.
Spi. nard. ℈. i.

In aq. acetoſ. ℥. iii. *f. per noctem ſuper cineres calidos infuſio manè colaturæ adde.*
mannæ elect. ℥. ii. s.

f. pot.

pot. alb. ovi clariſ.

1 Obſ. Quod ſicuti variolæ ætati puerili ſint propriæ, ita quoque & morbillos huic ætati eſse familiares: ſolent tamen pueri primo variolis, deinde morbillis laborare, imò quibus maternus ſanguis in variolis bené purificatur, ijſdem aliquando morbilli non ſuperveniunt.

2 Obſ. Quod ſicuti variolarum eſsentia conſiſtit in ſanguinis materni defœcatione, ita quoque & morbillorum eſsentiam non eſse aliud quam replicatam ſanguinis materni á natura defœcationem. Igitur, ſicuti in variolis natura benè operatur fœces materni ſanguinis ad ambitum corporis è venis expellendo, & ſicuti medicus naturam adiuvare debet ubi vel non, vel tarde eaſdem expellit, ita quoque & natura operatur cum conferentia, ubi morbillorum materiam cito & ſufficienter expellit, contrarium vero ſi operetur, à medico in ſua expulſione eſt adiuvanda, quoniam & morbillorum materia in venis retenta acutiſsimas malignas febres producit, quamvis tamen ordinariè morbilli à mitiori febre quam variolæ concomitentur. Igitur in hiſce malignis febribus primo humores in venis putredine & malignitate propter obſtructiones

ctiones afficiuntur, ob quam in venis ebullitionem ſanguinis deindè materni fermentatio reſultat, in qua ſi natura citò & ſufficienter fœces expellat, mitiores febres fiunt, ſi verò in contrarium operetur, fortiores febres & acutiores ob retentionem harum fœcium ſuperveniunt.

3. Obſ. quod ſicuti adultis, ubi variolis laborant, venam aperire non liceat, quod tamen à primaria materię morbificę in maligna febre indicatione deſideratur, ita quoque ſi illi morbillis laborent, vena illis præſentibus non eſt aperienda, etiamſi primariò ab humore febrili in venis indicetur, quoniam, ut dixi, venæ ſectione natura in expulſione impeditur, quæ in hac expulſione eſt adiuvanda; quapropter cucurbitulis ſcarificatis res per agenda & illis eſt ſimul & ſemel tum indicationi quæ ab humore febrili, tum etiam indicationi quæ à fœcibus materni ſanguinis deſumitur, inſerviendum.

4. Obſ. Sudorem ilicò nos provocaſſe immediatè poſt ſanguinis per cucurbitulas emiſſionem, quoniam, cum illá medici operatione natura maximè in expulſione adiuvetur ſi ſimul cum cucurbitulis adhibeatur, à medico hęc operatio eſt feſtinanda, præſertim cum nulla in maligno humore concoctio ſit expectanda, verum ilicò, ut docuimus, poſt univerſales evacuationes

nes

nes ſudore ſit expellenda. Quod non ſolummodo in malignis febribus quæ à morbillis concomitantur, neceſſarium, verum & in illis, quæ cum variolis, petechijs ſimilibuſque exanthematibus coniunguntur, obſervari debet à medico quam diligentiſſimè.

CAPVT VIGESIMVM.

PVella octo annorum, conſtitutionis macilentæ & in fuſca facie aliquantulum à ſanguine tincta rubro colore, viſionis ſuavis & modeſtiſſimæ, incidit hoc autumnali tempore in calorem continuò, ſed magis à pomeridiano tempore uſque ad mediam noctem affligentem. Primo & ſecundo die hic calor cum vomitu materiæ amaræ exacerbabat, tertio tamen die ſolummodo cum oris amaritudine, ſiti, magna in pulſu frequentia, corporis anxietate, ſine vomitu tamen, exacerbabat. Parentes medicum ordinario familiæ inſervientem advocarunt, qui hęc febris ſigna diligenter obſervans, iudicavit puellam noſtram melancholici ut plurimum ex parte tamen ſanguinei temperamenti duplice tertiana maligna febre laborare. Quapropter primo hoc die, qui tertius erat morbi, ilicó iniecit enema ad primarum viarum mundificationem, quod primo

in hac maligna febre à medico ſecundum indicationes curanti eſt exequendum.

℞. *Brod. carnis parum*
Diſſol. flor. caſſ. ʒ vj.
Mel. viol. ſolut. ℥. ij.
m. f. clyſter.

4. Puella ab enemate benè quidem deiecerat, ſed nihilominus continuabat cum anxietate circa ventriculum ſitis, oriſque amaritudo. Febris cum magna in pulſu frequentia augmentum aſſumebat. Quæ duo medicus cum obſervaret, ad maiorem primarum viarum mundificationem, clyſterem non iniecit ſolummodo, verum & ſequentem preſcribebat placentulam, ſimul quatuor natibus & dorſo applicans ſcarificatas cucurbitulas quibus ſanguinem ad quinque circiter uncias extrahebat, ut ſic ſecundæ in maligna febre, quæ ab humoribus in venis deſumitur, indicationi inſerviret.

℞. *Saccari rub.* ℥. ij.
Flor. caſſ. ℥. s.
Cremor. hord. parum
f. clyſter.

℞.

℞. *Pulpæ tamarind.* ℥. iiij.
Sem. cit. ℈. j.
m. f. placentula.

5. Sed cum puellæ arida tuſſis, difficultas in inſpirando cum pungitivo dolore ſub coſtis nothis in dextro latere, febriſq; augmento ſuperveniret, incępit medicus de interna pleurę nimirum inflammatione dubitare: quod parentes obſervantes, me tāquam ſecundum medicum ad curationem huius morbi advocarunt, Qui cum primo medico conſentire non poteram huic febri internam pleuræ inflammationem ſupervéniſſe, verum hæc omnia ſymptomata pariter & notabile febris augmentum à lumbricis dependere, affirmabam; laudabam tamen & approbabam de maligna bilioſa febre in principio augmenti iam conſiſtente opinionem, ſed cum parentes nobiliſſimæ puellæ inſuper obſervaſſent dentium ſtridores, in ſomno tremores &c. Tenſaque eſſent aliquantulum hypocondria, quæ omnia ſimul unita, ſigna ſunt vermes efficaciſſimè indicantia, medicus primo advocatus mecum tandem conſentivit noſtram puellam duplice tertiana maligna febre tamquam primario morbo laborare, quæ à lumbricis non autem ab inflammatione concomitabatur:

cum autem haberemus acutam malignam febrem in principio augmenti conſiſtentem, & primus medicus in principio huius febris ſanguinem per cucurbitulas ſcarificatas doctè evacuaſset, nullam de alio ſanguine mittendo fecimus, magna tamen adhuc febre exiſtente, mentionem, ſed ilicò ab eo quod hanc febrem augmentabat, hoc eſt à lumbricis deſumens indicationes, qui ad inferiores partes alliciendi, interficiendi & evacuandi ſimul cum putrefacta materia è qua naſcuntur, ordinavimus unanimi conſenſu clyſterem allicientem, ſimul per os, propter tuſsim pungitivumque dolorem, ſequentem, quæ ſimul vermes necabat, offerentes potionem.

℞. *Lact. com.* ℥. v.
Diſſolv. saccar. rub.
Butyri recent. an ℥. ii.
m. f. clyſter.

℞. *Ol. amig. dul. recent. expreſ.* ℥. iii.
Succi limon. ℥. i.
Saccar. finiſ. ℥. s.

m. f. pot. b.

Veſ-

Veſpertino tempore ſimul redientes, obſervavimus hanc tuſſim, dolorem pungitivum &c. aliquantulum mitigata, ſed febris tamen poſt honeſtam à clyſtere deiectionem cum magna impulſu frequentia, tremore motibuſque convulſivis, celeri reſpiratione, magna ſiti linguæque ariditate tempus augmenti percurrebat. cum febris paroxiſaret, ordinavimus ſequentem iuleppum qui febrilem calorem non ſolummodo extinguebat, verum & vermes necabat.

℞. *Aq. acetoſ.*
Graminis an. ℥. ii.
Syr de limonib. ℥. i.
Spirit. vitriol. gutt. v.
Gelatin. cor. cerv. ℥. s.
m. f. iulep.

6 Puella tranſacta nocte aliquantulum ſed cum magno dentium ſtridore dormiverat, continuabat tamen cum dolore pungitivo & exiguo faciei rubore arida & frequentiſſima tuſſis. Replicavimus clyſterem iam dictum, oleumque amigdalarum dulcium ſucco limonis permixtum per os propinavimus, ſimul pro potu ordinario præſcribentes ſequens decoctum.

℞. *Corn. cerv. raſp. ℥. s.*
Pulp. tamarind. ℥. v.
Coque in ſufficienti aq. quantitate ad tertiæ partis conſumptionem, f. colatura, cui adde
Syr. de limonib. ℥. j. s.
m. f. pot. ord.

Veſpertino tempore eádem horà concurrentes, & alvi à clyſtere & ab oleo deiectionem inſpicientes, quatuor lumbricos in excrementis cum puellæ nobiliſſima matre obſervavimus, puellam interrogantes utrum in inſpiratione dolorem pungitivum adhuc ſentiret, & quod non cum affirmaret, neque amplius adeſſet illa frequens & ſicca tuſſis, obſervavimus, ut rectè in principio iudicaveram, hæc omnia ſymptomata à lumbricis dependere: in pulſu obſervantes mitiorem febrem, vidimus inſuper febrem à lumbricis notabiliter adaugeri. Hoc tempore nocturno, paroxiſante febre, ordinavimus iuleppum plurimis indicationibus à materia febrili & vermibus deſumptis, inſervientem.

℞. *Aq. tot. cit.*
Acetoſ.
Graminis.

Seri

Seri deſtil. an. ℥. j.
Syr. de limonib. ℥. j. s.
Marg. ppt. ℈. s.
Conf. alkerm. ℈. j.
Gelatin. corn. cerv. ℥. s.
m. f. iulep.

7. Mitiori quidem modo puella ægrotabat, eo quod á frequenti tuſſi, dolore pungente &c. iam eſſet liberata, ſed tamen maligna febris cum magna pulſus frequentia & debilitate augmenti tempora percurrebat. Conſideravimus huius morbi temporis indicationes, in quo cum malignus humor magná vehementiá ad cor proſerperet, erat à corde revellendus, quapropter poſt tenuem cœnam, declinante paroxiſmo, ſequens ſudoriferum propinavimus, quod ſimul ſomnum provocabat, quia multum puella vigilaverat.

℞. *Sem. 4. frig. maior. an.* ʒ. j.
Amigd. dul. ℥. j.
Contunde, & cum aq. aceroſ. ℥. iiij.
f. emulſio. cui adde
Lapid. beZoard gran. viij.
Marg. ppt. ℈. s.
Syr. de limonib. ℥. j.

8.

8 Dormiendo puella honeſtè ſudaverat, ſed tamen cum corpus nihil evacuaret, hoc matutino tempore clyſterem ordinavimus, eædem cremorem hordei pro cibo ſucco inſtaurante & limonis alteratum, offerentes.

℞. *Saccar. rub.*
Butyr recent. an. ℥. ii.
Lact. parum ut f. clyſter.

Veſpertino verò tempore, quo enema magnam quantitatem craſſiorum flavorum excrementorum expurgaverat, nihil niſi alterantem iuleppum in vigore paroxiſmi præſcripſimus.

℞. *Seri deſtillat.*
Aq. graminis
Acetos. an. ℥. ii.
Aciditat. cit. ℥. i.
Spirit. vitriol. gutt. vi.
Corn. cerv. ppat. ℈. s.
marg. ppat. gran. iiij.

m. f. iulep.

9 Puella tota nocte deliraverat, neque matutino tempore mente adhuc conſtabat. Lin-

guam

guam inſpicientes , magnam in eadem flavam ariditatem obſervavimus , denteſque præ ſiccitate ſplendeſcebant: urina aderat tenuis hoc eſt aquoſa cum parva nubecula : tandem pulſum obſervantes cum magna debilitate frequentem, prognoſticavimus mœſtis parentibus magnum puellæ vitæ periculum imminere, morbum tamen in vigore iam conſiſtere, cui ſi vires per paucos dies reſiſtant, naturam adhuc morbum poſſe ſuperare, de quo tamen in medico nihil certi. Nos autem conſiderantes malignos vapores non ſolum copioſè ad cor confluere, verum etiam, cerebrum ipſum affligendo, deliria hæc producere, ordinavimus hoc matutino tempore revellens ab vtraque parte remedium, nimirum duo veſicatoria cruribus applicãda. Tempore vero veſpertino naturam infirmæ confortavimus ut morbo in vigore conſiſtenti, reſiſtat, tandemque victoriam, finito morbi vigore, obtineat.

Hip. ſect. 2. aph. 19.

℞. *iulep de gem.* ℥. i.
Syr. de limonib. ℥. s.
Confect. alKerm.
Hiacinth. an. ℈. i.
Marg. ppat. gran. iiii.
Lapid. beZoard. gran. vi.

Corn.

Corn. cerv. ppt ℈. s. m. f. iulep.

ſect. 2. aph. 8. Tandem poſt tenuem cœnam, ut Hip. hoc morbi tempore imperat, emulſionem ſubſequentem ſomnum aliquantulum provocantem, propinavimus.

℞. *Sem. melon. contuſ. ℥. j.*
Amigd. dul. ℥. j. s.
Papav. alb. ʒ. j.
Contunde, & cum aq. acetoſ.
Tot. cit. an ℥. j. s.
f. emulſio, cui adde
Gelatin. corn. cerv. ℥. j.
Manus Chriſt. perlat. ʒ. ij.

10. Adhuc puella delirabat, quæ tamen per intervalla aliquantulum dormiverat. Corpus cum nihil deijceret, ordinavimus enema & ſubſequentem antè cibum placentulam.

℞. *Saccari rub.*
Butyr. recent. an. ℥. ij.
Flor. caſſ. ℥. s.
Lact. parum ut. f. clyſter.
℞. *Pulpæ tamarind. ʒ. iiij.*
Sem. cit. ℈. s.

m.

m. f. auro cooperta placentula.

Veſpertino tempore multa excrementa non ſolummodo, verum & duos vermes deiecerat, febre tamen cum magna ſiti exacerbante. Propinavimus vigente paroxiſmo.

℞. *Seri deſtillat. caprin.* ℥.iiii.
Spirit. vitriol. gutt. iiii.
Syr. de limonib. ℥.i.
m. ſ. iulep.

Circa mediam verò noſtem poſt tenuem cœnam ſequentem obtulimus emulſionem.

℞ *Amig. dul.* ℥. i. s.
Sem. melon. ℥. i.
Acetoſ.
Cit. an. ℈. i.

Contunde, & cum aq. tot. cit. ℥. iiii. *f. emulſio cui adde manus chriſt. perlat. q. ſ. ad gratam dulcedinem.*

11 Puella multum de dolore veſicatoriorum conquerebatur, meliuſque hac nocte quam anteriori dormiverat: linguam inſpicientes, propter minorem ariditatem magis arri-

bebat. urina craſſioris ſubſtantiæ nubem magnam unitam & fundum matulę attingentem, demonſtrabat. Pulſum tandem invenientes altiorem magisque temperatum, benè incœpimus de ſalute puellæ noſtræ, pręſertim quia et mente conſtabat, ſperare. Hoc tempore matutino obtulimus brodium cum.

Boragine
Violis
Acetoſ.
Gramin.
Et ſemine citri

Decoctum, vitellum oui cremori hordei permixtum pro prandio ſimul pręſcribentes.

12 Quia corpus excrementa non deiecerat, clyſter ſequens matutino tempore inijciebatur.

℞. *Saccari rub.* ℥. ii.
Flor. caſſ. ℥. s.
Cremor. hord. parum
f. clyſter.

Veſpertino verò, paroxiſante febre, ebibebat ſequententem iuleppum.

℞. *Aq.*

℞. *Aq. tot. cit.*
Cord. saxon.
Acetos.
Seri deſtil. an. ℥. j.
Syr. a e ſ ℥. i. s.
Spirit vitriol. gutt. v.
m. f. iulep.

13. Incœpit ſudare, decimo verò quarto copioſiori ſudore profluente, ſanitati eſt reſtituta.

15. Tamen cum alvus excrementa non expurgaret, fuit iniectus clyſter communis, & decimo ſeptimo aſſumpſit abſque ulla contradictione, quod raro in pueris contingit, purgantem electivè potionem.

℞. *Fol. ſennæ mundif.* ʒ. i. s.
Rhabarb. ℈. ii.
Cremor. tart. ʒ. i.
Sem. cit. ℈. i.
pul. ſuper cineres. calidos per noctem in ſuff. aq. acetoſ. qte. macerentur. manè colaturæ.

℞. ℥. iiij. *in quibus diſſolv.*
Manne elect. ℥. i s.

f. pot. clarificata

1 Obſ. Febres puerorum non ſolummodo malignas verum & ſimpliciter putridas ſæpiſſimè à lumbricis concomitari, quapropter febres á lumbricis concomitatas eſſe ętati puerili magis quam alijs ætatibus familiares; quamvis tamen hæ febres à lumbricis concomitatæ aliquando ita ſint crudeles ut nulli ætati parcant, uti ante aliquot annos in hac urbe veneta obſervavimus, quando autumnali tempore non ſolummodo pueros verum cuiuſcumque ætatis adultos cum multorum morte affligebat. Quod non mirum, cum in hac urbe Veneta populus horarios fructus avidiſſimè devoret, ob quorum copiam vermes in humano corpore in quantitate generari, cui non notum?

2. obſ. vermes alijs remedijs eſſe necãdos ubi febrẽ concomitantur, alijs vero ubi ſine febre corpus humanũ afficiunt, quoniam ubi cum febre coniunguntur, necandi ſunt remedijs quę frigida acidaque pollent qualitate, qualia nos puellæ noſtræ, & inter quæ ſpiritus vitrioli primum locum obtinet, præſcripſimus: ubi vero ſine febre in corpore humano reperiuntur, eoſdem medicamentis amaris calidiſque interficere licet. Mihi iſto in caſu in uſu eſt ſequens pulvis mynſichti cui aliqua adiunxi ingredientia, & ut talem, hic ad puerorum ſalutem per accidens adiungam,

quo-

quoniam abſente febre, unicum eſt & momentaneum remedium.

℞. *Sem. corallin.* ℨ. ij.
Comar. tanaceti.
Centaur. minor.
Camph. an. ℨ. ſ.
Raſur. corn cerv.
Myrrh. rub.
Rhabarb. elect. an. ℨ. j.
Rad. turbith. ℨ. ij.
Sem. cinæ opt. ℨ. v.
Zedoariæ. ℨ. iij.
Citri. ℨ. ij.
Mercur. dul. ℨ. iij.

m. f. pul. ſubtiliſ. qui cum lacte vel vino dulci &c. propinetur. Doſis à ℈. j *ad* ℨ. ſ. *pro ratione ætatis.*

Mulierculæ non ſolummodo in Francia verum & in Germania inferiore & ſuperiore aliquibuſque partibus Italiæ audent decoctum mercurij infantibus & pueris, ut vermes interficiant, propinare, quod, ut verum fatear, peſtis ipſumque vermibus

vene-

venenum exiſtit, non tamen laudo frequentem eiuſdem decocti uſum, quia cum infantes nervoſas partes adhuc omnino teneras debileſque obtineant, facilè nimis frequens Mercurij uſus ijſdem damnum afferet.

3 Obſ. ubi vermes cum febre, dolore punctorio & tuſſi ſicca, uti in caſu noſtro, coniunguntur, magnum tum eſſe oleum amigdalarum dulcium ſucco limonis permixtum, ſi per os propinetur, remedium, præcipuè ſi eodem tempore clyſteres dulces, vermes allicientes, inijciantur, quoniam vermes omnia olea maximè fugiunt, & ſic ad inferiores partes, in quibus ſi gratum alimentum inveniunt, velociſſimè deſcendunt, ubi illa graviora ſymptomata non amplius inducunt.

4 Obſ. Medico in praxi hunc caſum cum tuſſi & dolore à lumbricis cauſato ſępiſſimè non ſolummodo occurrere, verum & aliquando ab obſtinatis & doctioribus mulierculis quaſi perſuaderi iſto in caſu infirmum pleuritide laborare, in quo tamen caſu prudentià medici opus eſt, neque ob non fundatum ſed potius timidum mulierculæ iudicium & ipſe errare debet, verum è contrario diligenti ſua, & docta obſervatione unum morbum ab alio diſtinguet, remediaque ſecundum ſuam doctrinam morbo afferet.

5 Obſ.

5. Obſ. Lumbricos, etiamſi febrem malignam concomitentur, non tamen per ſe malignæ febris remedia prohibere, quapropter ipſis præſentibus ſanguis poteſt emitti, aliaque febri malignæ remedia poſſunt applicari, quoniam nihil mutant in indicationibus, niſi vomitum, alvi fluxum &c. provocarent, In quo caſu malignæ febris indicationes à ſymptomate lumbricorum non autem ab ipſis lumbricis prohibentur. Hoc igitur, ubi vermes in maligna febre reperiuntur, eſt obſervandum, ut omnia, quæ ratione febris applicentur, ſimul ſint lumbricis remedia: uti in caſu noſtro per totum morbi decurſum obſervavimus.

6. Obſ. Inter pueros, illos, qui temperamentum hæbent ſanguineum, melancholicum vel œdematoſum magis vermibus eſſe obnoxios illis qui billioſo pręditi ſunt temperamento, quoniam ſuá acrimoniá bilis eſt lumbricis venenum: ſed ut pueri, cuiuſcumq; ſint temperamenti á vermibus præſerventur, primum remedium eſt ipſa victus ratio, in qua ſi à copioſis carnibus, fructibus, lacticinijſque abſtineant, ſoliſque ſuis panatellis ovis &c. Moderatè alantur, abſque dubio ſaniores vivent illis qui multas carnes fructuſque devorantes, intemperatè cibantur.

7. Obſ. Dum medicus ſecundus in conſultatione advocatur, non ſufficere quod de morbi

eſſen-

eſſentia cauſaque eiuſdem indicet, verum & maximè morbi tempus, in quo advocatur debere obſervare; quoniam cognitá eſſentiá & cauſá morbi doctè poterit ab ijſdem indicationes deſumere ſi tempus morbi in quo advocatur diligenter obſervet. Quod tamen adhuc non ſufficit, quoniam & conſiderandum ſymptoma quod febrem hoc tempore concomitatur, cuius cauſam, indicationes &c. Afferre debet, ſi ſcholaſtico modo & eruditè conſultare deſiderat.

8. Obſ. Nos puellæ noſtræ veſicatoria applicaſſe morbo in vigore conſiſtente quoniam hoc morbi tempore, ſi gravia morbo ſymptomata, quibus veſicatoria conferre poſſunt, ſuperveniant, non ſunt omittenda, uti primo capite huius tractatus largè demonſtravimus. Ex quo evadit maniſeſtum quod ab ætate puerili veſicatoria non prohibeantur.

9. Obſ. Extinctá malignitate febris, nos tandem purgans electivè ad craſſiores iam concoctos morbi humores evacuandum medicamentum, ſed tamen ante hoc, clyſterem præſcripſiſſe, quod ſicuti in hoc caſu ita in omnibus malignis febribus antè purgans medicamentum eſt obſervandum, & à nobis in omnibus relatis caſibus eſt obſervatum, quamvis brevitatis cauſá non adnotaverim, & ratio eſt, quia inferioribus inteſtinis

nis & prima corporis regione mundificatá feliciori cum ſucceſſu, minorique moleſtia purgans medicamentum operatur.

10. Vermes non raró periculoſiſſimos morbos in pueris uti epilepſias, convulſiones &c. cauſare, de quibus tamen nihil hoc capite, in quo ſolummodo febris tertianæ malignæ á lumbricis concomitatæ curationem deſcribere ad ſalutem proximi intendimus. Sufficit medico eſſe notum maius huius malignæ febrjs eſſe periculum ubi à lumbricis concomitatur, quoniam ſi per ſe letalibus morbis pueros afficiunt abſente febre, ubi cum febre coniunguntur periculoſa, nonne erit febris magis tum à medico propter illorum præſentiam timenda? recordare ſymptomatum quæ improviſè ſæpiſſimè producunt, & ratio tibi erit evidentiſſima.

CAPUT VIGESIMUM PRIMUM.

Puerulus trium annorum, corpore carnoſus ſed flaccidioris ſeu mollioris ſubſtantiæ, oculis pallidioribus in facie albeſcente præditus hoc menſe Octobris incidit in calorem continuò ſed à pomeridiano tempore per totam fer-

noctem magis affligentem: humorem deinde evomebat flavum valdè amarum cum pulſu frequenti & a morbo, ſolummodo principium percurrente, debilitato. Medicum parentes advocarunt qui familiæ ordinario inſerviebat, qui hęc omnia febris ſymptomata doctiſſimè obſervans, iudicavit puerulum pituitoſi temperamenti duplice tertiana maligna febre laborare, eamq; ex putredine & malignitate humoris ut plurimum bilioſi aliquantulum tamen & pituitoſi in venis propter obſtructiones reſultare. undè indicationes obſervans iam ſæpé à me aſſignatas, curam hoc modo eſt aggreſſus.

Temper. infirmi Eſsent. & cauſa morbi Indicat.

1 Clyſterem ad primarum viarum mundificationem præſcripſit.

Remedia

℞. *Diacatholicon.*
Flor. caſſ. an. ʒ. ii.
Mel. viol. ſol. ℥. ii.

Brodij carnis parum ut f. clyſter.

A quo puerulus benè deiiciens, veſpere nihil niſi cœnam ex cremore hordei poſt mediam noctem, declinante paroxiſmo, ordinavit.

2 Matutino tempore tres cucurbitulas ſcarificatas dorſo natibuſque applicandas ad maioré

par-

partem cauſę morbificæ cum ſanguine evacuandum ordinavit: veſpertino verò tempore, paroxiſante febre, brodium.

Boragine
Violis
Endivia
Carduoque benedicto

Alteratum propinabat, ſimul cœnam præſcribens declinante paroxiſmo. Sed.

3. Quo viſitabat die, qui quintus erat morbi, puerulo ſuperveniebat totius corporis immobilitas cum horrenda oculorum torſione &c. Quod parentes obſervantes, me ilicò advocarunt, qui, hac convulſione, pulſu, &c. obſervatis, cum primo medico iudicavi puerulum noſtrum duplice tertiana notha maligna febre à ſpaſmo in principio augmenti concomitata laborare, motumque hunc convulſivum a maligno vapore cerebrum ſpinaliſque medullæ nervos vellicante provenire. Quapropter eſſe ratione huius convulſionis á capite et nervis revellendum quod ad cerebrum aſcendit, quod iam influxit, expellendum, discutiendum &c. nervos corroborantibus remedijs. unde ilicò, durantè adhuc convulſione (quoniam per tres horas bené durabat) dato

prog. Hip. ſect.2. aph. 26. ſect.4. aph. 66. Remedia

periculoſo ſecundum hip. huius malignæ febris à convulſione concomitata, prognoſtico; ſequentem clyſterem revellentem cum duabus aliis ſcarificatis cucurbitulis, ſimul duo veſicatoria brachiis applicantes, præſcripſimus.

℞. *Diacathol.* ℥. iiii.
Mel. viol. Solutiv. ℥. ii.
Brody carnis parum
m. f. clyſter. qui ilicò antè cucurbitulas & veſicatoria applicetur.

Quibus remediis applicatis, veſpertino tempore convulſio ceſſaverat, febre tamen augmenti tempus cum pulſu valdè frequenti percurrente. Propinavimus ad humoris maligni à corde revulſionem ſequens ſudoriferum:

℞. *Aq. card. benedict.* ℥. iij.
ſal. eiuſd. ℈. i.
Lapid. beZoard. gran. iii.
Confect. alKerm. ℈. i.
Iulep. de gem. ℥. s.
m. f. iulep.

A quo poſt copioſum ſudorem cum melius ſeſe puerulus ſexto die morbi haberet, reliquam curam primo medico relinquens, parentibus ſum congratulatus de vita pueri ſalvata, & valedixi.

1 Obſ.

1 Obſ. Spaſmos ſeu convulſiones morbum eſſe primo infantibus, puerulis deinde & pueris valdè familiarem, quamvis tamen adultis non ſemper etiam parcat, quoniam in malignis febribus aliquando malignitas reperitur quæ nervis cerebroque humano particulariter contraria, hoſce morbos in omni ętate producat. Hoc tamen obſervandum ſpaſmos in puerili ætate ſæpius ſine febre quam cum febre accidere, ſed de hiſce alibi. Hic autem ſolummodo intendimus de ſpaſmo, qui in maligna febre à maligno vapore reſultat, pertractare.

2 Obſ. Spaſmum ſeu convulſionem malignę febri ſupervenire eſſe non ſolummodo valdè periculoſum, verum & ſecundum Hip. letale, & propterea medicum domeſticos debere de hoc magno morbi periculo admonere, ne, ſi infirmus moriatur, ob remedia applicata, quæ in hoc caſu feſtinanda, mortuus à vulgo dicatur.

3. Igitur hucuſque de maligna febre ex bilis prędominantis putredine & malignitate reſultante pertractavimus, nunc eam quæ ab humoris melancholici prævalentis putredine & malignitate dependet, & quidem primo pro ut per ſe affligit, deindè pro ut à ſymptomatibus melancholiæ, proprijs concomitatur, in ſequenti tractatu deſcribemus.

TRA-

TRACTATVS SECVNDVS.

DE MELANCHOLICA MALIGNA FEBRE.

CAPVT PRIMVM.

MErcator venetus, homo macilentus, in facie fuſci coloris, oculoſque habens triſtes & modeſtos, hoc menſe novembris in continuum ſed lente affligentem incidit calorem, qui indies veſpertino tempore per totam ferè noctem exacerbabat, ſine ſiti tamen & abſque linguæ ariditate, ſed cum magno in pulſu languore ſolum, manuumque tremore, in principio morbi affligebat: ego advocatus, & in hoc temperamento ut plurimum melancholico hunc motum continui lenti caloris obſervans, iudicavi ampliſſimum infirmum, qui, ut dixi, melancholici erat temperamenti, triplice quartana continua maligna febre laborare, Quę non eſt niſi continuus lentus calor, indies exacerbans,

Temper. infirmi.

Eſsent. & cauſ. morbi.

cerbans, ex putredine & malignitate humoris melancholici ut plurimum in maioribus venis propter obſtructiones reſultans. Quapropter, primis vijs mundificatis, maxima pars humoris morbifici in principio morbi eſt evacuanda, reliquum deindè quod ſubtile eſt & tenuius in quo reſidet malignitas, eſt in malignitate attemperandum & á corde revellendum, quod verò craſſioris eſt ſubſtantiæ & in quo maximè putredo viget, eſt concoquendum, & per epicraſim, exſtincta malignitate, expurgandum: obſtructio deindè venarum per totum morbi decurſum eſt aperienda, vireſque infirmi corroborandæ. quæ omnia, quamvis non ſine periculo, febre continua & maligna exiſtente, poſſint à medico exequi; nihilominus tamen ſalutem infirmi in vigore ætatis conſiſtentis abſolutè in hoc morbo longo & acuto ex decidentia, ſperamus, præcipue cum ſimplex ſit morbus, à nullo gravi ſymptomate, febriles mutante indicationes, concomitatus. Prima igitur hac viſitatione, ſecundo nimirum die morbi, ordinavi, ut primæ ſatisfacerem indicationi, ſequens enema. *Indicat.*

℞. *Elect. lenitiv.*
Diacatholicon
Flor. caſſ. an. ℥ s.

Mel.

Mel. viol. ſolutiv. ℥. iiij.
Cum brodio carnis q. ſ. miſ. & f. clyſter.

A' quo multum infirmus veſpertino tempore deiecerat, nihilque niſi cœnam ex tenui, ad inſorbiendum, victu, horá octavá noctis, paroxiſmo declinante, præſcribebam.

3. Die matutino tempore venam in ſiniſtro brachio iuſſi aperiri, ſanguiniſque ad ſeptem uncias evacuationem imperavi, propinans quartá horá noctis brodium

Bugloſſa.
Boragine.
Violis.
Endivia.
Meliſſa.
ScorZonegra.
Fumaria &
Succo limonis alteratum.

Poſt quod, declinante paroxiſmo, ut ſupra, cœnavit.

4. Magna exiſtente, cum manuum tremore in pulſu debilitate, ilicò propinavi iam dictum brodium herbis & ſcrupulo uno margaritarum alte-

alteratum, poſt quod prandit, & vigente paroxiſmo, cum adeſſet ſitis, iuleppum ordinavi ſequentem.

℞. *Seri deſtillat.*
Aq. borag.
Viol. an. ℥. iii.
Hordei.
meliſſæ.
ScorZo neg. an. ℥. ii.
Julep viol. ℥. ii.
m. f. iulep.

5. Corpus nihil deiecerat, & propterea matutino tempore clyſter ſequens iniiciebatur.

℞. *mel. viol. ſolut.* ℥. vi.
Elect. lenit. ℥. i.
Cum brodio carnis f. clyſter.

6. Cum patiens de capitis dolore ipſum per totam noctem affligente conquereretur, quem à vaporibus ex melancholico putreſcente ſanguine elevatis cauſari iudicabam, imperavi quinq; hirudines hæmoroidalibus venis applicandas, tempore vero veſpertino præſcribebam ſomniferam ſubſequentem emulſionem.

℞. *Sem. melon.* ℥. ii.
Amig. dul. ℥. i. s.
Papav. alb. ʒ. iii.

Contunde, & cum aqua boragin. ſcorZoneg. an. q. ſ. f. emulſio, cui adde margarit. ppat. ℈. s. *man. Chriſt. perlat. q. ſ. ad gratam dulcedinem.*

7 Magna exiſtente virium debilitate cum pulſus frequentia, propinabam cum brodio ſcorzonegræ tempore matutino antè cibum.

℞. *Confect. alkerm.*
Hiacinth. an. ʒ. s.

Veſpertino verò vigente febre ebibebat.

℞. *Aq. Meliſſ.*
Boragin.
Bugloſſ.
Violar.
Hord. an. ℥. iij.
Acidit. cit. ℥. ij.
Spirit. vitriol. gutt. x.
Iulep. gem. ℥. s.
m. f. iulep.

8 Cor-

8 Corpus nihil evacuabat, & propterea enema primam corporis regionem abluens præſcribebam.

℞. *Diacatholicon.* ℥.j
Elect. lenitiv. ℥.s
Mel. viol. ſol. ℥. iiij.
Cum brodio carnis q. ſ. m. & f. clyſter.

9 Corpore á clyſtere benè expurgato, febris cum manuum tremore pulſuſque frequentia & debilitate continuabat. Brodium herbis & cremore tartari alteratum duas horas antè prandium, vigente deinde paroxiſmo, ſequentem iuleppum offerebam.

℞. *Aq. ſcorZoneg.*
Meliſſ.
Boragin.
Tot. cit. an. ℥. ij.
Confect. alkerm.
Hiacinth. an. ℈.j
Iulcp. de gem. ℥.i.s.

m. f. iulep.

10. Solo tenui cibo, obſervato paroxiſmi tem-
pore, vivebat.

11. & 12. Cum corpus excrementa evacua-
ret nihil fuit præter alteratum brodium matuti-
no & etiam paroxiſmi tempore ordinatum.

13. Magna exiſtente virium debilitate antè
brodium alteratum aſſumpſit ſubſequentes bo-
los confortantes

℞. *Confect. alKerm.*
Hiacinth. an. ℈.i.
Margar. ppt. ℈. s.
m. f. bol.

14. Cum corpus matutino tempore nihil deii-
ceret, clyſter iniiciebatur.

℞. *Decoct. emol. p. clyſtere. ℔. j.*
Diſſol. Diacathol.
Elect. lenit.
Flor. caſſ. an. ℥. iij.
Mel. viol. Solutiv. ℥. iij.
f. clyſter.

Veſpertino verò tempore dum redirem ma-
gna obſervabatur cum corporis inquietudine
in pulſu frequenti debilitas, quæ prævalentem
mali-

malignitatem cor opprimentem cum indicaret, ordinavi in paroxiſmi vigore ut ſequens à corde revellens malignitatem remedium aſſumeret, brodiumque alteratum calidè ſuperbiberet.

℞. *Confect. alkerm.* ℈. j.
Lapid. beZoard. occid gran. xx.
Marg. ppt. ℈. s.
Acidit. cit. parum
m. f. bol.

15. Poſt copioſum ſudorem æger mitiori modo laborabat, demonſtrante tamen pulſu continuare adhuc cum febrili putredine malignitatem: quapropter matutino tempore ilicò præſcribebam brodium

ScorZoneg.
Boragin.
Bugloſſ.
Violis. &
Margar. ad ℈. j. *alteratum.*

Nocturno verò vigente paroxiſmo, ebibebat.

℞. *Aq. tot. cit.*

ScoZon.

ScorZoneg.
Buglоſ.
Borag.
Spirit vitriol. gutt.x.
Iulep. de gem. ℥.j.
m. f. iulep.

16. Matutino tempore, naturá excrementa non evacuante, ordinavi ſequentem clyſterem & paroxiſante febre, cum brodio alterato aſſumebat ſequentes bolos confortantes.

℞. *Lact. q. ſ.*
Diſſol. ſaccari rub.
Butyr. recent. an. ℥.iiij.
f. clyſter.

℞. *Conf. Hiacinth.*
AlKerm. an. ʒ.s.
Marg. ℈.s.
Magiſt. perlar. gran. iiij.
m. f. bol.

17. Cum aliquantulum ſitiret, matutino tempore cum alterato brodio propinabam cremorem tartari ad quatuor dragmas.

18. Corpus honeſtè deiecerat, continuante in fre-

frequenti pulſu magno languore. Dum paroxiſmus in vigore conſiſtebat, propinabam

℞. *Seri deſtil.*
Aq. ſcorzoneg.
Tot. cit.
Bugloſ. an. ℥.iij.
Syr. de limon. ℥.s.
m. f. Iulep.

19 Referebat infirmus quod tota nocte nihil dormiendo, maximè fuiſſet inquietus, maximeque debilem ſe ſentiret, & mœrore afflictus, iudicans ab hoc morbo ipſi brevi moriendum, luctuosè ſuſpirabat. Matutino tempore ilico brodium margaritis & ſucco inſtaurante alteratum cum tenuiſſimo ſed frequentiori cibo offerens, præſcripſi, declinante paroxiſmo, ſequentem ſudoriferam & ſomniferam emulſionem.

℞. *Sem. melon.* ℥.ij.
Amigd. dul. ℥.j.s.
Papav. alb. ʒ.iij.
Contunde & cum aq. ſcorzoneg. tot. cit. an.
q. ſ. f. emulſio cui adde

Lapid. bezoard. gran. XX.

Marg.

Marg. ppt. ℈. s.
Iulep. de gem. ℥. j.
Conf. alkerm.
Hiacinth. an. ℈. j.

20 Dum matutino tempore ampliſſimum virum inviſitarem, adhuc copioſè ſudabat, hilariorique vultu & voce generoſiori mihi ad omnia reſpondebat. Brodium ut ſupra alteratum calidè ipſi ilicò offerebam, tempuſque cibandi ſolum hoc matutino tempore præſcribebam, veſpertino, continuante adhuc ſudore, præſcribebam brodium

Carduo benedict.
ScorZoneg.
Fumar.
Boragine.
Bugloſſa. &
Succo limonis alteratum.

21 Adhuc ſudore madefactus melius omnino ſeſe æger ſentiebat. Sed ego cum pulſum obſervarem altum & validiorem minuſque frequentem, infirmo indicavi nos non ex toto febrem, ſed ſaltem in febre malignitatem ſuperaſſe, nunc verò febrem cum ſola putredine continuare, atque

ita morbum eſſe minus periculoſum, exſtincta quæ multos iugulat, malignitate. Ordinavi hoc die ſola præparantia, tempuſque cibum offerendi.

℞. *Aq. Bordgin.*
meliſſæ.
Fumariæ
Bugloſſ.
Endiv. an. ℥. ij.
Syr. de pomis
Fum. terræ
Violar. an. ℥. j.

m. f. iulep.

Quem nocturno tempore, paroxiſante febre, infirmus aſſumat.

22 Ampliſsimus dominus referebat quod gravitatem circa ventriculi regionem in hypocondriis & maximè in ſiniſtra parte ſentiret. Eidem blandè purgans medicamentum ordinavi.

℞. *Elect. lenitiv.* ʒ. viii.
Cremor. tart. ʒ.ii.
m. f. auro cooperta placentula, quam ſumat

 ilicò

ilicò, & ſuper bibat brodium

Boragin.
Bugloſſ.
Violar.
Endiv.
Fumar.
Hordeoque alteratum.

A' quo veſpertino tempore infirmus ho reſt è evacuaverat, continuante febre ſola putredine peccante.

23. 24. & 25. Sola præparantia forma iuleppi, brodijque alterati propinavi, ſed

26. Matutino tempore cum corpus nihil deijceret ordinavi ſequentem clyſterem, & ſimul potionem electivê purgantem pro vigeſimo ſeptimo, ægro iam robuſtiori exiſtente.

℞. *Brodij carnis cum emol. herb. decoct. q. ſ.*
Diſſol: diacathol.
Elect. Diaphen.
Lenitiv.
Diaprun. ſolut. an. ℥. ij.
Mel. viol ſolut. ℥. iiii.
f. clyſter.

℞. *Herb. borag.*
Violar.
Fumar.
Endiv.
Bugloſſ.
Flor. cord. an. pug. s.
Rad. polipod.
Epitym. an. ℥. s.
Pruna damaſcen. ℥. iij.
Cremor. tart. ʒ. ij.
coque in ſuff. aq. qte. & in fine decoct. adde
Fol. ſennæ mund. ℥. j.
Semen. aniſ. ℈. ii. f. colatur. cuius
℞. *℥. v. adde mannę ℥. ij. f. pot.*

28. Poſt copioſam á medicamento deiectionem minori febre infirmus laborabat; ſolum hodie, paroxiſante febre, propinavi alterantem iuleppum.

℞. *Aq Meliſſ.*
Fumar.
Borag.
Endiv. an. ℥. iij.
Syr. de pomis. ℥. ij.s.
Spirit vitriol. gutt. x.
m. f. Iulep.

29. Corpus naturaliter deiecerat, qua de cauſa ſola brodia alterata, uti & trigeſimo aſſumebat.

31. & 32. Vigente paroxiſmo ebibebat ſequentem iuleppum attemperantem, per urinam & ſudorem evacuantem

℞. *Aq. Meliſſ.*
Fumar.
Card. bened.
Seri deſtil. an. ℥. iiij.
Spirit. vitriol. gut. x.
Syr. violar. ℥. ijj.

m. f. Iulep.

33. Clyſtere præmiſſo emolliente, aſſumebat matutino tempore ſequens electivè purgans medicamentum.

℞. *Elect. lenit.* ℥. j.
Confect. hamech.
Elect. de ſucco roſar.
Diaprun. ſolut. an. ʒ. j.
Cremor tart. ℈. j.

m. f. auro cooperta placentula, vel bol.

34. Multum ampliſſimus vir à medicamento purgaverat, febre diminutá, non tamen ex toto extincta.. Ordinavi, cum in ſomno aliquantulum ſudaſſet ſequentem iuleppum ſudorem & urinam provocantem.

℞. *Aq. Cardui bened.* ℥. viij.
Spirit. vitriol gut. x.
Syr. de limonib. ℥. i. s.
Seri deſtillat. cap. ℥. iiij.

m. f. iulep.

35: Cæteriſque diebus uſque ad quadrageſimum incluſivè lentè ſudavit, & ita ex toto ab hac longa febre, divino auxilio cóóperante, eſt liberatus. Quo ultimo tamen die medicamentum præſcripſi, & ſequenti die rediens, de ſanitate adepta congratulans, valedixi.

℞. *Mel. viol. Solutiv.*
Syr. de polipod. an. ℥. iij.
Diſſol. diaprun. ſolut. ℥. s.
Cremor tart. ℈. ii.

f. pot.

1. Obſ.

1 Obſerv. Sanguinem tantum ſemel idque in exigua quantitate & ex ſiniſtro brachio in hoc infirmo noſtro melancholici ut plurimum temperamenti fuiſſe evacuatum. Ratio eſt quia melancholici pauco ſanguine & conſequenter paucis ſpiritibus naturaliter viventes à largiori ſanguinis miſſione nimis debilitantur: debebat autem fieri hæc ſanguinis emiſſio ex brachio ſiniſtro propter partis affectæ ut Gall. ait, in quartanis ſeu melancholicis febribus, rectitudinem.

2 Obſerv. Hirudines non ſolummodo hiſce melancholicis febribus, ſed etiam melancholicis temperamentis maximè eſſe proprias, omnique morbi tempore poſſe applicari, quia terreſtrem ſeu melancholicum craſſiorem ſanguinem ex hæmoroidalibus ſpleneticiſque venis exſugentes, non ſolummodo cauſam morbificam evacuant, verum & vapores ex hoc ſanguine ad caput aſcendentes & deliria melancholica doloreſque capitis producentes, revellendo, unicum ſunt, vbi deliria vel capitis dolores adſunt, in hac febre remedium, quod ſępiſſimè hoc etiam autumnali tempore in multis infirmis delirantibus & melancholica maligna febre cum petechijs laborantibus mecum obſervaſtis. unde tutum eſt remedium & in melancholica maligna febre maximè laudandum.

3 Obſ. ubi in febre putredo & malignitas ſimul reperiuntur, medicum primo debere malignitatem, deinde putredinem oppugnare, abſtinendo, durante malignitate à purgantibus remedijs quę ab humore febrili putreſcente & iam concocto expoſtulantur. unde in principio & augmento morbi, durante malignitate, nos ſolum alexipharmaca, hac verò ſuperata & morbo mitiori exiſtente purgantia per epicraſim per os propinavimus. Sed hæc ex dictis capite primo tractatus primi lectori clariora evadent.

4 Obſ. Autumnali & hyberno tempore haſce melancholicas febres quadrageſimum ordinarió attingere, durante ad decimum quartum vel vigeſimum ordinariò malignitate. Quod ſi medicus infirmo & domeſticis prognoſticet, abſque dubio quod gloriam & fidem acquirit. Dixi malignitatem ordinarió decimo quarto vel vigeſimo terminare, non autem ſemper, quoniam & illa quadrageſimum autumnali vel hyberno tempore non raró attingit,, uti ſæpiſſimè mecum obſervaſtis.

5 Obſ. Diuretica & ſudorifera in declinatione huius febris ut ſimpliciter putridæ, non eſſe omittenda, quoniam in praxi non raro obſervamus naturam hoſce morbos ſudore, & copioſa urina ſanare, quam cum medicus, dum rectè opera-

peratur, imitetur, ea etiam remedia propinare debet quæ per eaſdem vias, quas natura eligit, operatur. Craſſiores igitur morbi humores concoctos expurgamus, tenuiores verò per urinam, & tenuiſſimos per ſudores, ſolá exiſtenté putredine, evacuamus.

6. Obſ. Haſce febres longas acutas ex decidentia autumno hyemen attingenti, hyemique autumnum reſpicienti eſſe magis quam aliis anni temporibus proprias.

CAPUT SECUNDUM.

FAmoſus Pictor in urbe Veneta hoc menſe novembris me advocavit, qui, à continuo & aliquantulum exceſſivo calore, indies veſpertino & nocturno tempore exacerbante, affligebatur non ſolummodo, verum de ſiti frequentique teneſmo, hoc eſt aſſidua per alvum deijciendi moleſta voluntate conquerebatur: habitum infirmi obſervans macilentum, copioſiſque nigris capillis in pectore, brachijs &c. cóópertum, hoc eſt omnino hirſutum, triſteſque nigros oculos inſpiciens, dignoſcenſque in pulſu non ordinariam ſimplici putredini aut ipſius infirmi temperamento propriam cum manuum tremore debilitatem, iudicavi famoſum noſtrum infirmum,

qui

qui ut plurimum melancholici ex parte tamen bilioſi erat temperamenti, triplice hac quartana febre continua notha maligna á teneſmo concomitata laborare qui tamen teneſmus, ut ſæpè in praxi in hiſce morbis & naturis obſervavi, ex ſolo hæmoroidali ſanguine, egreſsionem tentante, proveniebat: unde cum hæc febris ut plurimum ex melancholico, bilioſoque humore ex parte reſultet, inquantum hi humores putredine & malignitate in maioribus venis propter obſtructiones afficiantur, hinc patet eiuſdem indicationes ſolum in hoc à iam dicti in anteriori capite morbi indicationibus eſſe differentes, quod bilioſus humor etiam in notabili peccans quantitate ſua ſimul cum melancholico humore remedia coindicet: ſed quæ illa ſint, ex antè dictis nimis eſt quam manifeſtum. Quod periculosè hic infirmus laboret, etiam domeſticis & præſertim mulierculis erat notum, magis tamen infirmum noſtrum periclitari affirmabam propter morbi longitudinem, timens ne poſſet perdurare donec huius acuti morbi ex decidentia vigor pertranſiret, præſertim cum infirmus iam annum ſexageſimum ageret, & bilis acuta, melancholia verò longo tempore durantia ſymptomata ſoleat procreare. Curam tamen ſum aggreſſus in hoc incertó naturæ cum morbo certamine

Eſſentia & cauſa morbi ſympt.

Indicat.

Progn.

ſequentia præſcribendo, & primo hoc die qui tertius erat morbi, & quo teneſmus cum dolore multum urgebat, ordinavi tum ad teneſmi tum ad doloris, quem à ſolo calore in illa poſteriori parte á confluente hæmoroidali ſanguine provenire iudicabam, mitigatiònem, ſequentem clyſterem, qui inferiorem primæ regionis partem ſimul ab excrementis mundificabat.

℞. *Cremor. hord. in lact. decoct.* ℔. i.
Diſſol. ſaccar. rub. ℥. iiii.
Butyr. recent. ℥. iii.
Ol. viol. ℥. iiii.
f. clyſter.

Tempore vero pomeridiano rediens, infirmus multum ab enemate ſed dura alvi excrementa cum doloris mitigatione deiecerat. Horá octavá noctis, declinante paroxiſmo, ſolum cibum, cremorem nimirum hordei vitello ovi permixtum ordinavi. Secundo die, hoc eſt

4. Morbi rediens, ceſſatis ut plurimum dolore & teneſmo, ordinavi iterum matutino tempore aliud enema quo teneſmo & dolori ſuccurrebam, & ſimul evacuabam totam primam corporis regionem, hoc eſt ſatisfaciebam primæ huius morbi indicationi.

℞.

℞. *Cremor. hord.* ℔. i.
Diſſol. flor. caſſ. ℥. i.
Diacathol.
Elect. lenit. an. ℥. s.
Ol. viol. ℥. iiii.
f. clyſter.

Cibum inſuper offerebam, panatellam ſcilicet carne pulli contuſa permixtam horá decimá ſextá matutiná, hoc eſt ſex horas ante febris exacerbationem. Pro potu autem ordinario ſequentem iuleppum aſſumebat.

℞. *Aq. borag.* ℔. ii.
Meliſſ.
ScorZoneg. an. ℔. s.
Syr. viol. ℥. iii.
m. f. iulep.

Veſpertino tempore iterum infirmus multa deiecerat excrementa, quæ inſpiciens, obſervavi honeſtam ſanguinis hæmoroidalis quantitatem excrementis ſupernatantem. Intetrogavi patientem utrum cum teneſmo & dolore deieciſſet, qui reſpondit, in ſola ultima evacuatione cum deſiderio plura evacuandi & dolore deieci. In hac viſitatione nihil niſi cibum, declinante febris

paroxiſmo, ordinabam.

5. Die morbi matutino tempore rediens, referebat infirmus, quod aliquantulum verſus matutinum tempus dormiviſſet, ſed quod immediatè à ſomno cum magno conatu ſeu deſiderio deiiciendi pauca excrementa alvi evacuaſſet cum multis flatibus & copioſo ſanguine, quem inſpiciens, & obſervans excrementis ſupernatantem, infirmo & domeſticis indicavi hanc febrem noſtram ab hæmoroidali fluxu concomitari, quem teneſmus, ut dixeram, præſagiebat: Affirmabam inſuper hunc fluxum hæmoroidalem in hoc morbo infirmi noſtri poſſe eſſe valdè ſalutarem, quod ex decurſu morbi patebit. hunc igitur fluxum obſervans, omiſi omnem ſanguinis, quæ ab humore peccante in venis ſanguini permixto, indicatur, miſſionem, & naturæ operanti hanc evacuationem ex toto reliqui, ſolum incœpi, hac omiſſa materiæ morbificæ indicatione, humorem morbi in malignitate attemperare, in putredine concoquere &c. quem ob finem ordinavi hoc matutino tempore brodium herbis.

Boragine.
Violis.

End.

Endiv.
Scorzoneg.
Buglos. &
Marg. ℈. i.

Alteratum, poſt quod, obſervato paroxiſmi tempore, cibum prandij aſſumpſit.

Tempore veſpertino dum redibam, ſemel tenesmus infirmo ſupervenerat, in quo nulla alvi excrementa, ſed ſolum hæmoroidalem ſanguinem cum copioſis flatibus deiecerat.

6 Die matutino tempore alvus pauca excrementa cum copioſo ſanguine & frequenti conatù deiecerat. Ordinavi iterum clyſterem. &c.

℞. *Cremor. hord.* ℔. i.
Flor. caſſ.
Elect. lenitiv. an. ℥. v.
Ol. violar. ℥. iiii.

Sed veſpertino tempore rediens, cum infirmus multum de ſiti conquereretur, obſervata enematis, in qua multa excrementa binoſa cum copioſo ſanguine ſupernatante conſpiciebantur, evacuatione, ordinavi in paroxiſmi vigore

℞. *Aq cord. ſaxoniæ*
Tot. cit.
ScorZoneg. an. ℥. ii.
Seri deſtillat. ℔. s.
Syr. de limonib. ℥i. s.
Margarit. ppat. ℈. s.

m. f. iulep.

7 Corpus pauca excrementa deiecerat cum copioſo ſauguine hæmoroidali, pulſu exiſtente frequenti cum notabili virium deiectione. Incœpi conſiderare utrum hæc virium debilitas à nimia hęmoroidalis ſanguinis evacuatione, utrum verò à prædominante febrili malignitate proveniret, & ſanguinis effluxi quantitate cum copioſo morbifico humore & infirmi temperamento hoc ſanguine melancholico prædominante conſiderato, iudicavi, præſertim cum anxietates, maiores corporis inquietudines cum hoc virium lapſu ſupervenirent, eandem á prævalente malignitate & cor opprimente, dependere. Quapropter ordinavi ſequentia contra malignitatem alexipharmaca remedia, quæ eandem non ſolummodo refringunt, verum & á corde revellunt.

℞. *Con-*

℞. *Confect. al Kerm.*
Hiacinth. an. ℈. i.
Conſerv. flor. cit. ʒ. i.
Margarit. ppat. ℈. s.
m. f. bol. quos capiat hec manè, & ſuperbibat brodium.

Boragine
Violis
Endiv.
Bugloſs.
ScorZoneg. &
Succo cit.

Alteratum, vigente vero paroxiſmo horà quintà noctis ebibit.

℞. *Aq. ſcorZoneg.*
Cord. ſaxon. an. ℥. ii.
Syr. de gem. ℥. i. s.
Lapid. beZoard. gran. XX.
m. f. iulep.

8 Matutino tempore infirmus adhuc copioſè ſudabat, corpuſque nihil deiecerat. Ordinavi, ceſſato ſudore ſequens enema.

℞. *Cremor. hord. q. ſ.*
Flor. caſſ ℥ i.
Ol. viol. ℥. iiij.
Saccar rub. ℥. iij.
m. f. clyſter.

A quo multa flava excrementa cum ſupernatante ſanguine ſine conatu deiiciebat. Tempore veſpertino, dum redibam, ſolum alteratum brodium vigente paroxiſmo, deinde cœnam ordinatá horá præſcribebam.

9 Febre in malignitate cum hæmoroidali fluxu continuante, nihil niſi alterata brodia cum cibo præſcribebam.

10 Infirmus multa flava excrementa liquidiora cum copioſo ſanguine ſupernatante deiecerat, pulſu debili & frequenti continuante, urinàque parvam nubeculam demonſtrante. Naturæ haſce evacuationes ut nunc comittens, ſolum brodium herbis & margaritis alteratum, quod æger vigente febre aſſumebat, præſcribebam.

11 Matutino tempore mihi alvi excrementa demonſtrabant, quę copioſa, flava liquida cum ſupernatante ſanguine obſervans, iudicavi huic malignæ febri á fluxu hæmoroidali concomitatæ diarrhæam adhuc ſuperveniſse, atque ut nunc á fluxu hæmoroidali & diarrhæa concomi-

tari. Pulſum obſervans, & dignoſcens infirmum ab hiſce evacuationibus vires non amittere, neque febrem adaugeri, iudicavi utramque naturæ evacuationem ut nunc naturæ committendam, donec progreſſu temporis obſervetur utrum cum conferentia & tolerantia, an verò contrà, contingant, quod ex Hipp. doctrina *ſi, qualia oportet, evacuentur, confert & leviter ferunt, ſin minus, contra, manifeſtum evadet.* Hipp. Sect. 1. Aph. 2.

12. 13. 14. Natura multa bilioſa excrementa ſemper cum ſupernatante ſanguine evacuabat, febre in malignitate & putredine continuante; quibus diebus ſola attemperantia ex

Hordeo
Boragine
Violis
Endiv.
Acetoſ.
Lactuc.
Radiceque ſcorZoneg.

Propinabam, clyſtereſque ex lacte, ſaccaro rubro vitelliſque ovi ad attemperandum inijciebam.

15 Alvi excrementa flava ſed aquoſiora uti & decimo ſexto obſervans cum pulſu debiliori

incœpi parum adſtringentibus humores attemperare & vires infirmi, a malignitate febrili deiectas, corroborare.

℞. *Confect. hiacinth.*
Alkermes. an. ℈. i.
Margar. ppt. ℈. s.
Corallor. rub,
Corn. cerv. ppt. an. ℈. j.
Cum Syr. coral. rub. q. ſ. miſ.

17. Copioſius flavam ſeroſitatem, cui ſanguis hæmoroidalis ſed in pauca quantitate ſupernatabat, cum notabili virium lapſu deiecerat. Obſervans infirmum noſtrum in peiorem ſtatum deductum, iudicavi hanc diarrhæam per aliquot dies ſalutarem, nunc naturam mutaſſe, & ſymptomaticam evaſiſſe: quapropter ilicò curationem ſum aggreſſus revellentia ab inteſtinis, attemperantia, incraſſantia &c. præſcribendo. Pulſus deindè obſervans frequentem celeritatem & debilitatem, agnovi evidenter malignitatem ad interiora proſerpere non ſine magna ſpirituum vitalium diſſipatione, quod aliam revulſionem à corde indicabat. Sed uno eodemque remedio hiſce duabus revulſionibus inſervire deſiderans,

ſequen-

ſequentia pro matutino & nocturno tempore ordinavi.

℞. *Corallor. rub.*
Cornu. cerv. ppat. an. ℈. j.
Marg. ppat. ℈. s.
Pulpæ tamarindor. ℥. s.

m. f. placentula, quam ilicò aſſumet, ſuperbibens brodium acetoſà alteratum.

℞. *Confect. alKerm. ℈. ii.*
Lapid. beZoard. gran. XX.
Corall. rub.
Boli armen.
Terræ ſigillat.
Trochiſ. de ſpod. an. ℈. s.

Cum Syr. de ribes q. ſ. miſ. & fiat electuarium, quod aſſumet paroxiſante febre.

℞. *Aq. acetoſ. ℔. X.*
Gelatin de ribes
Berber. an. q. ſ. ad gratum ſaporem.
f. iulep. pro potu ordinario.

18 Mecum plures medici concurrebant, & ex

 men-

crementa alvi, quæ copioſiſſima erant, cum pauco ſupernatante ſanguine inſpicientes, præſertim quantitatem non ſine magno ſtupore conſideravimus. Referebant domeſtici quod infirmo poſt copioſam iſtam deiectionem crudeliſſimus ſingultus, tres horas perdurans cum crudeliſſimo totius corporis frigore ſuperveniſſet. Sed cum nobis lecto adſtantibus infirmus iterum copioſiſſimè deijceret, iudicavimus unanimiter hunc ſingultum á ſæviſſimo iſto alvi profluvio & maligno humore ad ventriculum confluente provenire; unde eſſe hunc fluxum omnino periculoſum, quoniam, uti letale ſi ſingultus à medicamento purgante, ut hip. ait, ſuperveniat, ita quoque idem periculum minatur ſi ab aliquo alvi fluxu proveniat. Quapropter, antequam alius ſingultus vel mors ſuperveniat, hic fluxus eſt ilicò ſiſtendus. Pulſum obſervantes, vires omnino invenimus deiectas: ſed qnid mirum, cum à malignitate febris iam in fine augmenti conſiſtentis, à ſingultu, ſęviſſimaq; iſta diarrhæa ſpiritus vitales non ſolummodo verum & naturales diſſipentur? Ordinavimus unanimi conſenſu ad fluxum ſiſtendum & ſimul á corde malignitatem revellendum ſequentem iuleppum, quem poſt tenuiſſimum cibum infirmus aſſumebat.

Sect. 5. Ap. 25.

℞.

℞. *Iulep. de gem.* ℥. i. s.
Tinct. coral. ʒ. j.
Laud. opiat. gran. ij.
Conf. alkerm. ʒ. j.
Lapid. beZoard. gran. xx.

m. f. Iulep.

Veſpertino tempore concurrentes, bona nova domeſtici medicis afferebant, miraculoſum hunc iuleppum exclamantes, quia corpus ab eodem nihil deiecerat, infirmo, copioſè ſudando, bene dormiente. Nihil hoc veſpertino tempore niſi paroxiſante febre brodium acetoſa & margaritis præparatum, ordinavimus.

19. Corpus tantum ſemel ſed craſſiora flava excrementa & pauca cum copioſo tamen hęmoroidali ſanguine ſupernatante deiecerat, multumque hac nocte, parumper ſudando, dormiverat: pulſum obſervavimus validiorem minuſq; frequentem, uriná nubeculam demonſtrante. An ſanguis hic hæmoroidalis, qui per totum morbi decurſum, & aliquando copioſè, effluebat, hic erat ſiſtendus? unanimiter quod non, iudicavimus, obſervantes, ceſſatá diarrhæá propriam malignitati febrili debilitatem ſolummodo reſtare, nullumque ſymptoma ob hunc fluxum infirmo

ſuper-

ſupervenire imò febrem mitiori forma ob eundem cum conferentia infirmi tempora ſua percurrere. Solum ordinavimus, quæ infirmum corroborabant, malignitati & febrili putredini reſiſtebant, & quæ à morbo in augmento conſiſtente, indicantur remedia.

℞. *Confect. alKerm.*
Hiacinth.
Marg. ppat. an. ℈. i.

m. cum iulep. de gem. parum. & capiat ilicò poſt quod infirmus aſſumat brodium

Borag.
Bugloſs.
Viol.
meliſſ.
ScorZoneg. &
Aciditate cit. alteratum.

℞. *Aq. ScorZoneg.* ℥. iiii.
Seri deſtil. ℔. s.
Syr. de limonib. ℥. i. s.
m. f. iulep. quem infirmus

ebibet paroxiſante febre

20 Cum alvus nihil evacuaret, matutino tempore ordinavi ſequentem clyſterem.

℞. *Lact. cum cremore hord. decoct. ℔. i.*
Diſſolv. saccari rub.
Butyr. recent.
Ol. Viol. an. ℥. iii.

m. f. clyſter.

Veſpertino in vigore paroxiſmi ſequentem iuleppum præſcribebam.

℞. *Aq. meliſſ.*
ScorZoneg.
Borag.
Violar.
Endiv. an. ℥. iii.
Acidit. cit. ℥. ii.

m. f. iulep.

21 Corpus excrementa naturalia ſed ſanguine ſuperfuſa evacuaverat, infirmo tamen referente quod nocte tranſacta parum dormiviſſet. Ex pulſu dignoſcebam febrem cum malignitate & excellenti putredine tempora ſua percurrere,

urina

uriná tamen ob maiorem & unitam nubeculam demonſtrante feliciorem concoctionem. Ordinavi pro nocturno tempore poſt cœnam ſequentem emulſionem.

℞. *Sem. 4. frig. maior. an.* ʒ. ii.
Amig. dul. ℥. ii.
Papav. albi. ʒ. iii.

Contunde, & *cum aqua borag. ſcorZoneg. an. q. ſ. m. f. emulſio, quę ſaccaroperlato q. ſ. ad gratam dulcedinem, dulcoretur.*

22. Manè infirmus de ſiti, cum a longiori ſomno eſſet expergefactus, conquerebatur, corpuſque nihil evacuaverat. Propinavi ilicò.

℞. *Pulpæ tamarind.* ʒ. v.
Cremor. tart. ʒ. i.

m. f. placentula, poſt quam aſſumat brodium alteratum.

A qua veſpertino tempore naturalia alvi excrementa copioſè deiecerat, ſanguine hęmoroidali ſuperfuſa.

23. 24. 25. & 26. Cum corpus naturaliter excrementa

menta evacuaret, ſola alterata brodia cordialibus permixta fuerunt ordinata. Sed

27 Naturá nihil evacuante, & maiori pulſus ſuperveniente debilitate cum celeriori frequentia, infirmique inquietudine, quæ omnia á prævalente malignitate ſymptomata ob primæ regionis retenta excrementa poterant adaugeri, ordinavi ad huius regionis mundificationem pro matutino tempore ſequentem clyſterem.

℞. *Brodij carnis q. ſ.*
Diſſolv. elect. lenitiv.
Flor. caſſ. an. ℥ s.
Mel. viol. ſolutiv. ℥. iij.
Ol. viol. ℥. iiij.
m. f. clyſter.

Et pro nocturno tempore vigente paroxiſmo ſequentes bolos malignitatem per ſudorem expellentes.

℞. *Confect. alkerm. ʒ. j.*
Lapid. beZoard. gran. xx.
Margarit. ppat. ℈. s.

m. f. bol.

28. & 29. Honeſtè infirmus ſudabat non ſine notabili febrilis malignitatis, quod validiores pulſus indicabant, remiſſione, utroque tamen die excrementa, quæ naturalia erant, ſanguine hæmoroidali ſuperfuſa conſpiciebantur.

30. 31. & 32. Adhuc pulſus febrilem malignitatem demonſtrabat. Sed quia trigeſimo corpus non evacuaverat, aſſumebat.

℞. *Pulp. tamarind.* ℥. vj.
Cremor. tært. ℈. ij.
m. f. placent.

Et trigeſimo primo ebibebat vigente paroxiſmo ſequentem iuleppum.

℞. *Aq. ſcorzon.*
Tot. cit.
Borag.
Meliſſ.
Bugloſſ an. ℥. j.
Acid. cit. ℥. j. s.
Conf. alkerm. ℈. j. s.
Marg. ppt. gran vj.

m. f. Iulep. odore, ſapore, &c. gratiſſimus.

Cæte-

Cœteris deinde diebus copioſè, & præſertim in ſomno, ſudans, tandem ab hoc periculoſiſſimo & lethaliſſimo morbo quadrageſimo die convaluit. Ordinavi pro quadrageſimo primo enema primam abluens corporis regionem, & pro quadrageſimo ſecundo ſequentem infuſionem electivè purgantem.

℞. *Fol. ſen. mundif.* ℥. s.
Rhabarb. ʒ. ii.
Cremor. tart. ʒ. iii.
Spi. nard. ℈. s.
Pul. in ſuff. aq. borag. per noctem ſuper cineres calidos, macerentur, manè colaturæ adde mannæ elect. ℥. iij.

f. pot. album ovi clarificata

1 Obſ. Teneſmum & fluxum hæmoroidalem ſæpiſſimè in hiſce melancholicis morbis & præſertim melancholici temperamenti infirmis ſolere ſupervenire, eſſe tamen ut plurimum ſalutarem, iſtá viá naturá maiorem humoris morbifici partem, craſſiorem nimirum melancholicum ſanguinem evacuante: quapropter eſt benè conſiderandum à medico utrum hic fluxus cum conferentia & facili tolerantia, an verò contra,

 con-

contingat, quoniam uti patet ex morbo allato, ſępiſſimé natura ſolet hac evacuatione morbos melancholicos pręſertim autumnali & hyberno tempore curare; neque eſt á medico timendus quamvis diu uſque ad quadrageſimum perduret, quoniam natura cum conferentia evacuans, ita per vices ſolet indies in pauca quantitate, quod fit cum minori virium deiectione, evacuare.

2. Obſ. Dum hic fluxus febrem concomitatur, non ſtatim eſſe ſanguinem à medico evacuandum, quoniam hac viá natura ſolet eam ſanguinis quantitatem, quę ad morbi ſufficit curationem, ſępiſſimè evacuare: quapropter á medico, quantum ad hanc evacuationem attinet, nihil iſto caſu tentandum.

3. Obſ. Hunc hæmoroidalem fluxum non ſolummodo morbum ſanare verum & infirmos á delirijs melancholicis &c. pręſervare.

4. Obſ. Diarrhæam, dum lethalia ſymptomata, ut ſingultum ſincopem &c. inducit, ilicò eſſe ſiſtendam, quod non fit niſi opiatis; quia tamen ſingultus á maligno è venis ad ventriculum confluente humore ſupervenietbat, hinc eodem tempore revulſio ab inteſtinis & ventriculo erat ſudorem provocantibus peragenda. Quod benè à medicis ob-

ſervan-

ſervandum, quoniam eſt magnæ conſiderationis operatio, in ſomno malignum morbi humorem non ſolummodo à corde, inteſtinis & ventriculo revellens, verum & è corpore evacuans, & conſequenter ſic morbum & diarrhæam diminuens. Et quamvis narcotica ſeu ſomnifera remedia in maligna febre à multis medicis timeantur, ubi tamen exceſſivæ adſunt vigiliæ vel deliria, alvique fluxus vires proſternentes &c. ſunt propinanda, quibus ſudorifera ſi addas, perit omne horum medicorum, ob quod timent, concurſum nimirum humoris maligni ad interiora, fundamentum. Neque concludit, quod afferunt argumentum, ſomnifera vires etiam debilitare, quoniam plus corroborant ſomnum, in quo ſpiritus regenerantur, provocando, quam econtra ſua narcotica qualitate poſſunt debilitare. Omitto quod effectivè corroborent cauſam fluxus, vigiliarum &c. Auferendo & ſiſtendo.

5. Obſ. Sudorifera adſtringentibus permiſcere, ubi diarrhæa malignam febrem concomitatur, eſſe omnino utile, quoniam ſimul & ſemel multis in hoc caſu indicationibus medicus inſervit, quo magis efficaciter, quam dum ſeorſim unicuique indicationi inſervit, operatur, ita enim humores ad inteſtina è venis confluentes non

ſolum-

ſolummodo revellit, verum & eoſdem incraſſat, inteſtina corroborat &c. quæ á diarrheæ indicationibus deſiderantur: inſuper è corpore per ſudorem hos malignos humores expellendo quam plurimum febrem diminuit. Hanc benè obſervate operationem, quoniam medico ſæpiſſimè evadit valdèglorioſa.

6. Obſ. Hoſce morbos longos, quamvis acuti ex decidentia rectè appellentur, in aliquibus tamen temporibus, ut augmento & ſtatu acutiſſimè infirmos affligere, multoſque hiſce morbi temporibus perire, quoniam non ſolummodo vi morbi hæc tempora evadunt periculoſiora, verum & ratione ſymptomatum, quæ ut tum ſuper venientia multos ſolent infirmos iugulare. Patet ex caſu infirmi noſtri cui in augmento morbi diarrhæa, & ob hanc lethaliſſimum ſymptoma, ſingultus nimirum ſuperveniebat.

7. Obſ. Temperamentum naturale melancholicum & aliquantulumননbilioſum infirmi noſtri multum differre à temperamento atrabiliario, quoniam etiamſi utrumque in exceſſu humoris bilioſi & melancholici conſiſtat, hoc tamen, ut infirmi noſtri, ex melancholia naturali frigidiori, illud verò ex melancholia aduſta & calidiori componitur. Inſuper in hoc primò melancholia, in illo verò bilis prædominat, & quæ in

atra-

atrabiliario temperamento melancholia ſecundum locum obtinet, illa tamen eſt magis aduſta calidiorque illá quæ in temperamento infirmi noſtri primo loco prædominat. Dignoſcuntur autem hæc corpora, quia quæ naturali hac melancholia abundant ſunt ordinario macilenta & flaccidiora corpora, oculiſque triſtioribus ſunt prædita, ubi econtra atrabiliaria feroces oculos magiſque carnoſa corpora carnem magis denſam obtinent: utrumque tamen ſolet eſſe hirſutum.

8. Obſ. In hac maligna febre, ubi bilis cum melancholia prædominat, ſæpè in faucibus ſupervenire inflammationes, quæ tamen ſæpius, ubi bilis ſola prævalet, conſpiciuntur: idque non ſolummodo in febris malignæ principio, in quo ſanguis etiam ratione febris & multo magis propter inflammationem evacuatur, verum & ubi maligna febris in vigore conſiſtit; quo febris tempore ſanguinem per venam ſectam emittere omnino ab Hip. prohibetur. Quo in caſu, quid peragendum? ℞. Eſſe conſiderandum naturam inflammationis, quoniam ſi magna, palatumque ipſum & linguam inflammans deglutitionē ſeu reſpirationem inſtar veræ Anginæ acutæ periculosè lædat, celeriterque aſſumat augmentum, ſanguis eſt iſto caſu ilicò emittendus, uti in alijs inflam- *Aph. 29 ſect. 2.*

flammationibus internis omni morbi tempore etiam in ipſo malignæ febris vigore. Rationem attulimus cap. De bilioſa maligna febre concomitata à peripneumonia &c. Si veró exigua ſit inflammatio lentè ſine periculo proſerpens, in vigore febris ſanguinem propter eandem non evacuamus, verum ſolis clyſteribus, refrigerantibuſque gargariſmatibus eandem curamus. Quod benè obſervandum, quoniam eſt caſus qui non ſolummodo medico indies occurrit curandus, verum & qui novellos practicos confundens, inter ſeniores lites procreare ſolet.

9. Obſ. ubi teneſmus ex calidiore provenit humore, enemata ex cremore hordei in lacte decocto eſſe unicum remedium, quod pariter enema ſummum infirmo levamen adfert, ſi ille teneſmus ob vermiculos in iſta poſteriòri parte proſerpentes reſultet: quo tamen caſu ad maiorem vermiculorum attractionem ſaccarum & butyrum recens, omiſſis oleis, quod maximè fugiunt, addenda ſunt.

10. Obſ. Si infirmo maligna febre laboranti à fluxu aliquo, qui ſalutaris iudicatur, virium lapſus improviſè ſuperveniat, non ſtatim eſſe iudicandum fluxum antè hac ſalutarem, iam ſymptomaticum propter hanc virium deiectionem evaſiſſe, uti v. g. Infirmo noſtro maligna febre

ab

ab hæmoroidali fluxu concomitata laboranti ſeptimo die notabilis virium lapſus ſuperveniebat cum copioſi ſanguinis hæmoroidalis emiſſione, quo tamen die ſanguis non erat ſiſtendus, quamvis cum notabili virium deiectione copioſè efflueret, quia ſalutaris, ut antea, permanebat. Cauſa igitur huius debilitatis hoc in caſu à medico diligenter indaganda eſt, cui ſeſe tum opponet remedia propria præſcribendo, qualiter nos fecimus alexipharmaca præſcribendo, iudicantes hanc virium deiectionem à prædominante malignitate ad cor proſerpente, non autem ab hæmoroidali ſanguine, etiam copioſè iſto die effluente, hoc in caſu noſtro provenire. Prudentiá igitur opus eſt non exigua, ubi in maligna febre, à fluxo aliquo ſalutari concomitata, viriũ lapſus supervenit, quoniam, ut dixi, propter hanc non ſtatim iudicandum fluxum ex ſalutari ſymptomaticum evaſiſse. adiuncta igitur debilitati ſymptomata benè conſiderare oportet, & illa tibi cauſam huius debilitatis indicabunt, qualiter nos in caſu noſtro conſideravimus, Iſto die anxietates, maioreſque infirmi inquietudines, huic malignitati propria ſymptomata, obſervantes. E contra tamen ſi virium lapſus in maligna febre à fluxu v. g. diarrhæa concomitata superveniat, & cum copioſa evacuatione quæ ſimul

alia ſymptomata inducit, contingat, uti v.g. in caſu noſtro ubi ſummus virium lapſus decimo octavo die cum copioſiſſima alvi deiectione, ſingultum ſimul procreante, ſupervenit, ſtatim tum erit iudicandum fluxum eſſe omnino ſymptomaticum, & conſequenter ilicò eſſe ſiſtendum, ut dictum obſervatione quarta, ipſis narcoticis.

CAPVT TERTIVM.

GErmanus iuvenis annorum viginti quatuor incirca, menſe Novembris me advocavit, qui continuo lento calore, indies à veſpertino tempore per totam ferè noctem exacerbante, correptus, de dolore ſiniſtri hypocondrij cum copioſo & ſonoro ructu affligente quampluri-mum conquerebatur. Habitum infirmi carnoſum inſpiciens obfuſcum, coloremque faciei rubicundum cum triſtioribus oculis hoc eſt ſanguineum infirmi & ex parte melancholicum temperamentum obſervans, tandem pulſu m examinavi qui cum celeritate, frequentia & non ordinaria in principio morbi debilitate movebatur. Quæ omnia obſervans, iudicavi infirmum noſtrum triplice quartana continua maligna a flatu hypocondriaco & dolore gravativo lienis ex flatulento craſſiore humore, lieniſque frigidiori intem-

intemperie reſultantibus concomitata laborare. quæ ſit huius febris eſſentia, & quod à putredine & malignitate ut plurimum melancholici humoris propter obſtructiones producatur, diximus in anteriori capite huius tractatus: cauſas autem ſymptomatum concomitantium, materialem & efficientem, etiam nunc intellexiſtis. Quapropter morbi, cauſęque eiuſdem indicationes perpendens, quæ primò ablutionem primæ corporis regionis, deindè per ſanguinis miſſionem evacuationem morbifici humoris in principio morbi indicant, in augmento veró per refrigerantia alexipharmaca attemperationem & concoctionem, à corde revulſionem &c. expoſtulant, obſervanſque aliquas ex hiſce, indicationibus quæ à cauſis ſymptomatum deſumuntur contrariare, quoniam frigidior lienis intemperies, humorumque crudorum, è quibus flatus evaporant, colluvies refrigerantia prohibent, ita, haſce contrarias indicationes obſervans, curationem huius periculoſi & longi morbi ſum aggreſſus, primo igitur hoc die, qui tertius erat morbi, matutino tempore ordinavi ſequens enema, quo prima corporis regio non ſolummodo à flatulento verum & à quolibet excrementitio humore abluebatur.

Prog.

remed.

℞. *Diacathol.* ℥.i.
Elect. lenit.
De bacciſ. laur. an. ℥.s.
Mel. viol. ſolut. ℥.iiii.
Cum brodio carnis parum m. f. clyſter.

Sed veſpertino tempore rediens, quamvis infirmus copioſè cum multo flatu à clyſtere deieciſſet, nihilominus tamen ſiniſtri hypocondrij dolor ructuſque ſonori continuabant, qua de cauſa iudicans alios flatulentos humores adhuc in iſta hypocondrij regione contineri, ordinavi pro ſequenti die hoc eſt quarto morbi ſequens iterum enema, partique affectæ corroborans flatuſque diſſolvens applicabam linimentum.

℞. *Decoct. carminat. p. clyſt.* ℔.j.
Diſſol. Diacath. ℥.j.
Mel. viol. ſolut. ℥.iiij.
Ol. Amigd. amar.
Camomelini. an. ℥.ij.

m. f. clyſter.

℞. *Ol. Amigd. amar.*

Capar.

Cappar.
Camomelin. an. ℥. j.
m. f. ad uſum linimentum, quod parti affecta applicatum matutino & veſpertino tempore renovetur.

Quibus remedijs infirmus aliquantulum à dolore ſublevatus, propter exacerbantem febrem dum horá ſecundá noctis inviſitabam, multum ſitiens, potum exigebat, pro quo tamen non niſi brodium pulli, nullaſque ſtillatitias aquas propter lienis dolorem hypocondrijque flatulentiam concedebam.

5. Remiſſiore exiſtente dolore, ſanguis ad decem uncias ex dextro brachio emittebatur: inquam è dextro propter ſanguineum infirmi temperamentum, in quo melius eſt primo venam dextri brachij ad plenitudinem diminuendam quam ratione melancholicæ febris ſiniſtri aperire: ſed die tamen

6. Matutino tempore etiam ſiniſtri brachij vena ratione melancholicę febris aperiebatur è qua ſanguis ad iam dictam quantitatem emittebatur, ita maiorem febrilis humoris partem evacuans morbo adhuc in principio exiſtente.

7. Dolore & flatulentia ceſſatis, concoctionem morbifici humoris ſum aggreſſus, vigente

paro-

paroxiſmo ampliſſimo infirmo brodium.

Borag.
Endiviä
Fumaria
Violis
Meliſſ.
Et rad. ſcorZoneg.

Decoctum præſcribendo, quo humor morbificus non ſolummodo in putredine, verum & in malignitate oppugnabatur, continuante infirmo in hoc præparante decocto uſque ad diem morbi decimum incluſivè, cui alternis diebus, corpore nihil evacuante, ſequens enema matutino tempore inijciebatur.

℞. *Brodij carnis q. ſ.*
Diſſ. lv. diacathol. ℥. j
Elect. lenitiv. ℥. s.
Mel. viol. ſol. ℥. iiij.

m. f. clyſter.

8 Tamen totum corpus infirmi quaſi ignitum ab expulſione tenuioris ſanguinis cum exigua febris remiſſione apparens, applicavimus dorſo ſex

cucur-

cucurbitulas ſcarificatas, ita hanc naturæ expulſionem, quæ cum aliqua conferentia contingebat, adiuvantes. Sed

11 Infirmus mihi magna, ut apparebat, ſinceritate narrabat quatenus literas á patre recepiſſet quibus deſiderabat ut infirmus ſacrum ad conſervationem ſuæ familiæ celebraret: a quo cũ interrogarem utrum eſſet eccleſiaſticus, reſpondebat quod ſic: ego dubitans utrum ſincerus vel delirans eſſet diſcurſus, incœpi à domeſticis interrogare utrum ſacerdos exiſteret, & an verum eſſet quod literas á patre recepiſſet, qui tamen veritatem mihi non poterant indicare cum per paucos dies in illo hoſpitio diverſaretur. Candelam igitur imperavi, & oculos infirmi inſpiciens, mente non conſtare obſervavi, exiſtente hoc diſcurſu delirante & ex phantaſmate melancholico proveniente. Iudicavi neceſſariam eſſe vaporum à cerebro non ſolummodo revulſionem, verum & evacuationem melancholici & fœculentioris ſanguinis é quo hi vapores ad cerebrum adſcendentes, illudque perturbantes, evaporant. Ordinavi igitur hoc matutino tempore ſex hirudines venis hæmoroidalibus applicandas ut quantitatẽ ſex unciarum ſanguinis evacuarent, biodiumque alteratum nocturno tempore, vigente paroxiſmo aſſumebat, poſt quod, declinante

nante paroxiſmo, circa horam nonam noctis cœnavit, cremorem hordei carne contuſa permixtum.

12. Matutino tempore infirmum inviſitans, ilicò è lecto volebat ſurgere ut ſacrum celebraret, iamque ſanus, dicebat quod nullo amplius egeret medicamento. Advenit, me lecto adſtante, germanus mercator, cui cum de conditione & ſtatu infirmi conſtaret, maximè de hoc delirante ſed prudenti, ut apparebat, infirmi diſcurſu admirabatur. Eſſentiam, & magnitudinem morbi melancholicique delirij eidem exponens, ordinavi duo veſicatoria, revellentia continuo remedia, femoribus infirmi applicanda; tempore autem veſpertino emulſionem poſt cœnam ſomniferam, eo quod tranſacta nocte parum dormiviſſet, ordinabam.

℞. *Sem. 4. frig. maior. an.* ℥. *ij.*
Amigd. dul. ℥. *ij.*
Papav. alb. ℥. *s.*

Contunde, & cum aq. borag. lactuc. an. q. ſ. f. emulſio, quæ manib. chriſt perlat. ad gratum ſaporem dulcoretur.

13. Continuante hoc melancholico delirio ſuperveniebant celeriores, frequentiores debilioreſque pulſus, maiorem indicantes malignitatem & ab eadem cordis oppreſſionem. Ordinavi revellentia a corde non ſolummodo verum & a capite duo alia veſicantia, brachijs applicanda, ſimul cum enemate primam corporis regionem evacuante & a capite melancholicos humores revellente.

℞ *Hord. mundif.* ℥. ij.
Herb. fumar.
Endiv.
Meliſſ.
Bugloſs.
Lupul. an. pug. s.
Coque in ſuff. brodij pulli qte. colatur.

℞ ℔. i. *in qua*
Diſſolv. diacathol.
Elect. lenitiv.
Diaprun. ſolutiV. an. ℥. s.
Mel. Viol. ſolut. ℥. iiii.
f. clyſter.

℞ *Aq. tot. cit.*
Borag.

Violis
Endivid
Meliſſ.
Scorzoneg.
Fumaria an. ℥ i
Seri deſtillat. ℔. s.
Aciditat cit. ℥. j. s.
Syr. de pomis ℥. j.
Marg ppat. ℈. j.
m. f. iulep.

16 Quia exacerbante febre multum infirmus ſitiebat, hinc eidem hoc paroxiſmi tempore ordinabam ſequentem iuleppum ſitim, malignitatem & putredinem febrilem extinguentem.

℞. *Seri deſtillat. Caprin.* ℔. i.
aq. ſcorzoneg.
Tot. cit. an. ℥. i.
Syr. de limonibus. ℥. s
Aciditat. cit. ℥ i.
Spirit vitriol. gutt. x.
m. f. iulep.

17 Mitiori modo febre infirmum affligente, ſola brodia alterata, ut ſupra matutino

& pa-

& paroxiſmi tempore offerebam.

18 & 19 Maiorem iterum frequentiam & celeritatem in pulſu debili obſervans, corpore nihil evacuante, ordinabam matutino tempore hoc decimo octavo die enema, bolumque cordialem pro decimo nono.

℞. Brodij carnis q. ſ.
Diſſolv. diaprun ſolutiv. ℥. j.
Mel viol. ſolut. ℥. iii.
f. clyſter.

℞. Confect. alkerm. ʒ. i.
Marg. ppat. ℈. i.
Laudan. opiat. gran. i.
Iulep. de gem. parum.
ut f. bol. quem capiet poſt cœnam declinante paroxiſmo.

20 Matutino tempore infirmus non niſi de debilitate conquerebatur, quam parvi pulſus cum frequentia & celeritate confirmabant. Eandem à maligno humore cor opprimente vitaleſque ſpiritus diſſipante provenire iudicans, præſcripſi ilicò hoc matutino tempore, quo paroxiſmus declinabat, iuleppum ſudore hoſce malignos humores expellentem.

℞ *Aq. tot. cit.*
Scorzoneg.
Card. benedict. an. ℥. ii.
Seri deſtillat. ℔. s.
Lapid. bezoard. gran. xx.
Marg. ppat. ℈. s.
Aciditat. cit. ℥. ii.
Confect. hiacinth. ʒ. i.

m. f. iulep.

A quo cum per totam diem ſudaret, ſecundá horá noctis inveni omnino ſublevatum, validiores enim & temperatiores pulſus cum minori frequentia obſervabantur, corde a malignitate opprimente liberato.

Sed & ita ſublevatus, incipiebat enarare quod ſacerdos eſſet, & quod die ſequenti ſacrum celebraret &c. diſcurrente cum tanta ſinceritate & devotione, ut multi adſtantes ipſum ſacerdotem quaſi crediderint. Obſtinatum obſervans melancholicum hoc delirium, iterum volui melancholicum ſanguinem ex toto quinque hirudinibus venis hæmoroidalibus applicatis evacuare, quæ tamen hirudines ſolummodo 22. ſunt applicatæ, infirmo copioſè 20. & 21. etiam in ipſo ſomno, ſudante.

23 . quę tamen hirudines à delirio nõ liberarunt, quoniã quaſi lecto non adſtabam, incipiebat adſolitum delirare, quod ſacrum deſideraret celebrare &c. Pulſum examinans, obſervabam maiori ex parte ceſſaſſe malignitatem, ſolá reſtante cum mitiori morbo febrili putredine: Quapropter per os propinavi, iam ceſſatá malignitate purgantia prohibente, ſequens electivè purgans medicamentum, quo humor morbi per propria præparantia huc uſque concoctus, & è quo multi vapores ad caput, quod perturbant, aſcendebant, expurgabatur.

℞. *Elect. lenitiv.* ℥.vi.
Diaprun. ſolutiv. ʒ.iiii.
Cremor. tart. ℈.ij.
m. f. bol.

24 A quo, poſtquam copioſè deieciſſet, tandem etiam per totam noctem quietè dormivit. Sed tamen, ut antea, cõtinuabat melancholicum delirium. Continuavi brodium alteratum.

meliſſa.
boragin.
fumar.
viol.

Rad.

Rad. bugloſ. &c.

25 Obſervans cum exigua febre obſtinátum hoc delirium continuare, cauſamque eiuſdem iam eſſe in ipſo cerebro firmatam, ad particularem evacuationem eiuſdem ordinavi poſt aures quatuor hirudines, continuante ut ſupra infirmo in brodijs humorem morbi concoquentibus.

26 Quia infirmus nocte tranſacta nihil dormiverat, fuit emulſio ſomnifera, melancholicam cerebri intemperiem corrigens, ordinata.

℞ *Sem. 4. frigid. maior. an.* ʒ. ij.
Papav alb. ℥. s.
Amigd. dul. ℥. ij.
Contunde, & cum aq.
Meliſſæ
Fumariæ
Bugloſ.
Boragin.
Lactucæ an. ℥. j.
f. emulſio, quæ manibus Chriſti perlat. q. ſ. dulcoretur.

27 Humor morbi, præparantibus remedijs iam concoctus, ſequenti medicamento purgante, fuit per epicraſim evacuatus.

℞. *Meliſ.*

℞ *Meliſſ.*
Fumariæ
Bugloſ.
Boragin.
Lupul. an. m. s.
Flor. Boragin.
Violar. an. pug. i.
Rad. polipodij
Epithymi
Fol. ſennæ an. ℥. s.
Pruna damaſ. ℥. ii.

Coque in ſuff. aq. quantitate colatur.

℞. ℥. iiii. *in quibus diſſolv.*
Elect. lenitiv. ℥. s.
Diaprun. ſolutiv. ℥. ii.

f. pot. b.

28 29 30 Sequentem iuleppum humorem melancholicum præparantem infirmus aſſumebat.

℞ *Aq. boragin.*
violar.
Fumariæ
Endiviæ
Meliſſ.
Scorzoneg.
Tot. cit. an. ℥. i.

Acidi-

Aciditat. cit. ℥. i. s.
Syr. de pomis
Fumaria an. ℥. s.
m. f. iulep.

31 Continuò febre remittente & continuante in eodem gradu obſtinato melancholico delirio, ad maiorem materiæ é capite evacuationem præſcripſi poſt aures duo veſicatoria, propinans eadem viſitatione, infirmo validiores vires iam obtinente, pillulam fortiter humorem morbi expurgantem.

℞ *Extract. elleb. nig.* ℈. i.
f. auro coopert. pil.

32 Sed hiſce omnibus remedijs applicatis, ſacerdotem ſe putans, ſacrum deſiderabat, ut antea, celebrare, fixèque ſoli huic melancholico diſcurſui, morbo indies magis magiſque declinante, inſiſtebat. Præſcripſi pullum columbum per dorſum diſſectum qui vertici calidè adhuc ſemivivus apponebatur, pillulamque ex

Laudan. opiat. gran. ii.
Confect. alker. ℈. i.

propi-

propinavi, à quo poſt longum ſomnum

33 Inveni omnino ab hoc delirio liberatum febreque indies magis magiſque remittente, tandem, lentè ſudando, quadrageſimo die ſanitatem ex toto adeptus eſt. Quo de ſanitate congratulans & valedicens, ordinavi.

℞ *Elect. lenitiv.* ℥. i.
Diaprun. ſolutiv.
Confect. hamech. an. ʒ. ii.

m. f. bol. auro cooperti.

1 Obſerv. Hanc continuam triplicem quartanam malignam à flatu hypocondriaco & lienis dolore concomitatam ſæpiſſimè in temperamentis melancholicis & aliquantulum bilioſis reperiri, rarius veró ex ſanguine prædominante & melancholia mixta temperamenta affligere: in utroque tamen temperamento oculatus debet eſſe medicus ne propter hunc dolorem & continuam febrem lienis falsè iudicet adeſſe inflammationem, quod in praxi non raró in multis medicis obſervavi.

2 Obſ. Nos præſentibus dolore & flatu omnes aquas ſtillatitias iuleppoſque refrigerantes à febre deſideratos omiſiſſe, quoniam plus valent

hæc ſymptomata in prohibendo quam febris in indicando: obſervavi etenim non raró obſtinatiſſimas huius viſceris obſtructiones à nimio potu aquæ in maligna febre á medico conceſſas, quæ longé difficilius ipſa febre, & non niſi longo tempore curabantur.

3 Obſ. pariter & ſanguinis miſſionem, præſentibus hiſce ſymptomatibus, omiſimus, quoniam dolor á frigidiori cauſa dependens copioſique flatus eandem prohibebant, vires nimium proſternentes ſi plebothomia cum illis exerceatur.

4 Obſ. hiſce præſentibus ſymptomatibus enemata fuiſſe iniecta carminativa & cauſam huius doloris reſpicientia, quoniam plus auxilii & conſolationis infirmo adferebatur cauſas ſymptomatum quam ipſius febris removendo.

5 Obſerv. Sanguinem tandem nos emiſiſſe] ratione febris in morbi principio, ratione autem melancholici delirii non ſolummodo in augmento verum & ipſa febre declinante: quæ omnia ita erant operanda, quoniam obſtinatum ſymptoma unoquoque morbi tempore ſua remedia expoſtulat, cui eſt obediendum, niſi à prohibente validiori prohibeatur.

6. Obſ.

6 Obſerv. Melancholiam, quamvis ut plurimum per ſe ſine febre affligit, tamen non rarò in melancholica maligna febre reperiri. uti in hoc infirmo noſtro, ſemper cum falſa imaginatione de eodem acutè delirante, obſervaſtis, quæ tamen melancholia magis propriè melancholicum delirium ad diſtinctionem melancholiæ appellanda eſt. quod ſymptoma, melancholicum nimirum delirium hic adiungere volui ut curioſus lector obſervet quam multa remedia obſtinata deliria expoſtulent, quæ in multis infirmis, acutâ febre laborantibus, indies conſpiciuntur. Quæ pauca hic ſufficient, quoniam, ſi aliqua melancholica maligna febris ab alio ſymptomate, de quo in hoc tractatu mentionem non fecimus, concomitata obſervetur, illud ſymptoma vel propria remedia non expóſtulabit, vel curatio eiuſdem ex iam dictis evadet lectori manifeſta.

TRACTATVS TERTIVS

CAPVT PRIMVM.

NObilis venetus quinquagenarius, carnoſę ſed flaccilentæ & pinguis omnino conſtitutionis, cum oculis pallidioribus in tumida albeſcente facie, menſe hoc decembris in continuum incidit lentum calorem magis nocturno tempore, ſine ſiti tamen aut linguæ ariditate, ſed cum tuſſi affligentem. urinæ albæ & tenues, pulſuſque debiles cum manuum tremore in principio huius morbi cum à me ſecundo die obſervarētur, iudicavi illuſtriſſimum

Temp. Infirmi Eſsentia & cauſa morbi.

virum pituitoſi temperamenti continuá quotidianá malignà febre laborare, quæ non eſt niſi continuus lentus calor indies noctu magis quam de die affligens, à putredine & malignitate pituitoſioris ſanguinis propter venarum obſtructiones reſultans. Indicationes huius pi-

Indicat.

tuitoſæ malignæ febris in eo conveniunt cum iam dictis, quod prima corporis regio ſit abluenda,

da, maior pars humoris morbifici in principio morbi ſit, uti in alijs, evacuanda &c. ſed differt quod ſuis appropriatis remediis ſit attemperanda & ſuo tempore expurganda, ſi craſsiorem huius humoris partem conſideremus, revellenda vero a corde & ex ſudāda ſuis etiam appropriatis remedijs, ſi tenuiorem eius partem malignitate affectam reſpiciamus: obſtructiones deinde aperiuntur aperitivis calidioribus, quæ in aliis febribus propter humoris morbifici calidiorem temperiem exceſſivumque febrilem calorem erant omittenda, quæ tamen à præparantibus remediis non ſunt diſtinguenda, cum unum idemque remedium omnibus iſtis indicationibus inſervire poſſit. Quod hic morbus periculoſus, uti cæteræ malignæ febres, exiſtat, diuque perduret, notum etiam eſt medicinæ tyrunculo; quia tamen non concomitatur, ſimpliciterque eſt maligna febris, hinc, etiamſi in quinquagenario (in quo de morte magis quam in media ætate timendum) reperiatur, audens de ſalute infirmi benè ſperare, ita curationem inchoavi. *Prog.* *Remed.*

1. Igitur die quo viſitabam, hoc eſt ſecundo morbi, ilicò, clyſtere iniecto, ſanguis è dextro brachio ad ſex ſolummodo uncias propter œdematoſum infirmi temperamentum, largiorem ſanguinis miſſionem prohibens, fuit evacuatus.

3. Die uſque ad duodecimum incluſivè præparantia & malignitati reſiſtentia ex boragine, violis, carduo benedicto &c. propinabam, inijciens alternis diebus, alvo nihil evacuante, enema ex diacatholicon, melle violar. ſolutivo, & ſimilibus.

14. Aquas cardui benedict. theriacales & ſimilia largiorem ſudorem provocantia remedia infirmo præſcribebam, non omittens ſequentibus diebus confectiones, magiſteria, pulvereſque cordiales malignitatem non ſolummodo obtundentes, verum & vires ab eadem debilitatas corroborantes.

20. Iterum propinavi bolum ſudoriferum.

℞. *Confect. alkerm.* ℈. i.
Sal. card. benedict. ʒ. i.
Theriacæ antiq. ℈. iiij.
m. f. bol. auro coopertus

A quo, copioſè ſudando, ceſſavit tandem febrilis malignitas, validiore temperatiorique pulſu epullulante. quá ſuperatá, craſſiorem morbi humorem per epicraſim concoquendo & per alvum, urinam denuoque iterum ſudore, quod ad curationem ſimpliciter putridarum febrium pertinet, expellendo, primaſque vias enematibus per

totum

tum morbi decurſum abluendo, tandem quadrageſimo die infirmus à morbo ex toto convaluit.

1. Obſ. Quod, uti inter malignas febres frequentiſſima eſt biliosa, minus verò frequens melancholica, ita quoque omnium rariſſima hæc pituitoſa ſeu quotidiana maligna exiſtat: aliquando tamen à practicis, hyemali præſertim tempore, pueros ſeneſque pituitoſi temperamenti affligere obſervatur.

2. Obſ. Pauca inſuper eſſe ſymptomata quæ à malignitate, & putredine pituitoſi humoris reſultante, dependent, inter illa tamen eſſe magis frequentia quæ cerebrum humanum & pectus afficiunt, qualia v. g. ſunt ſomnolentiæ, inſultus epileptici &c. quorum in ſequentibus exemplum proponemus, omittentes, qui in hac febre non rarò etiam contingunt, & qui pectus afficiunt, ſuffocativos catharros, quorum deſcriptionem in ante dictis tractat. prim. habuiſtis.

3. Obſ. Cum hæc febris pituitoſa ſeu humidiora corpora ordinariè afficiat, ſudorifera à nobis præſcripta maximè eſſe in principio & augmento ſalutaria, non ſolummodo, quia tenuiores malignos humores ſudore expellendo febrilem quoque malignitatem exſtirpant,

veru:n

verum quia illis temperamentis appropriata craſſiores putreſcentes humores attenuando ſeu incidendo præparant ad ſuo tempore à medico preſtandam expurgationem, quod non fit ſine celeriori totius febris curatione.

CAPVT SECVNDVM.

Mercator Venetus hoc Menſe Novembris me ad curationem ſui filij 12 annorum, qui à biduo febricitaverat, advocavit, cuius habitum carnoſum, flaccidioris tamen ſubſtantię, faciemque albeſcentem inſpiciens, lentumque continuum calorem, qui noctu, tuſſiendo, ſine frigore & horrore, exacerbabat, obſervans, tandem pulſum exegi, in quo, cum tremores motuſque convulſivi cum magna virium deiectione tertio die morbi obſervarentur, indicavi patri adſtanti chariſſimum filium, pituitoſi ut plurimum temperamenti continuà quotidianá malignà febre laborare, quæ, ut dictum, continuò ſed noctu magis affligit, dependetque ab humore utplurimum pituitoſo in mediis venis propter obſtructiones non ſolummodo excellenter putreſcente verum & recipiente occultam qualitatem, quæ in principio morbi vitales ſpiritus diſſipando infirmos non exiguá afficit, etiam

Eſſentia & cauſa morbi.

hoc

hoc morbi tempore, debilitate. curationem inchoavi in ſcholaſticis regulis & ratione fundatam, quæ quid imperent, iam anteà dictum: Prognoſticans patri non ſolummodo morbi periculum, verum, cum ex malignitate & putredine craſſioris humoris reſultet, longitudinem. Ilicò igitur quatuor cucurbitulas, natibus & dorſo applicatas, quibus ſanguis ad quinque uncias extrahebatur, præſcribebam, iniiciens eodem tempore ſequens enema.

℞ *Diacatholicon ℥. ſ.*
Mel. violar. ſolutiv. ℥. iiij.
Cum brodio carnis parum
m. & f. clyſter.

4. Die incœpi humorem morbi in malignitate & putredine illis, quæ ſimul obſtructiones aperiunt, attemperare, qua de cauſa iuleppos ex aquis cardui benedicti, mariæ, ſcorzonegræ, ſyrupis de gemmis &c. paroxiſmi tempore, vel brodia illis alterata propinabam, inijciens, alvo nihil deiiciente, primam corporis regionem abluens enema. Sed

11. Creſcentibus cum manuum tremore motibus convulſivis, pulſuque cum maiori frequentia, viriumque deiectione pulſante, propinavi ſequens ſudore humores malignos expellens remedium.

℞. *Aq. car. benedict. ℥. iiii*
lapid. bezoar gran. xii.
Iulep de gem. ℥. i.
m. f. iulep.

24. Quę omnia huius febris accidentia cum & decimo quarto continuarent, iterum ſudoriferum remedium, ut ſupra, ordinavi.

℞. *Confect. alker. ℈. i.*
Sal Card. benedict. ℈. iij.
Lapid. bezoard. gran. vj.
m. f. bol. ſudorif.

A quo copioſè ſudans, ſequentibus diebus uſque ad vigeſimum mitiori modo febris ſua tempora, ceſſatis utplurimum motibus convulſivis, percurrebat. Sed

20, quo ſperabam terminaturam malignitatem puero novo impetu morbus inſultabat, inducens ſtrictam digitorum conſtrictionem, arctam dentium, cum ſpumæ emiſſione, colliſionem, actionumque animalium univerſalem ceſſationem. Quibus obſervatis adſtantibus indicavi motum hunc fuiſſe epilepticum & à maligno vapore cerebrum nervosque vellicante dependere, quapropter ilicò, ne alius inſultus epilepticus ſuperveniret, manuum tremore cum convulſivis motibus adhuc continuante, præſcripſi duo brachiis appli-

plicanda veſicatoria non ſolummodo tamquam á corde verum & á capite continuò revellentia remedia, clyſtere non omiſſo qui ante ſequens ſudoriferum inijciebatur.

℞. *Theria. antiq.*
Confect alker. an. ℈ i.
Caſtor. gran. iii.
Sal card. benedict. ℈. ii.
Marg. orient. gran. v.
m. f. bol. ſud.

á quo tempore veſpertino, ſequentique die copiosè ſudando tandem

22. omnia malignitatis ſigna ceſſarunt, febre ſimpliciter putrida per aliquot dies in declinatione, continuante.

1. Obſ. motum epilepticum, uti dum per ſe ſine alio morbo affligit eſt horrendus, ita quoque dum in maligna febre ſupervenit, maximæ eſſe cōſiderationis, quoniam etiamſi huic infirmo ſemel ſolummodo ſupervenerit, tamen & ſæpius in eodem morbo ſupervenire ſolet, uti in mercatore germano, maligna pituitoſa febre laborante, ante paucos menſes plures verſatiſſimi medici mecum obſervarunt: eſt tamen æque à medico timendus convulſivus motus ſi diu perduret.

2. Obſ. hunc motum epilepticum ſuperveniſſe non ſimpliciter à maligno vapore ut mali-

gno verum à maligno vapore cerebro nerviſque occulta qualitate contrario, unde malignitatem nunc cordi ſpiritus vitales abſumendo' nunc cerebro nerviſque ſpiritus animales afficiendo magis eſſe contrariam, ſępe tamen in pluribus occultis qualitatibus conſiſtere, uti ex plurium partium occulta læſione indies in praxi in eodem morbo obſervamus.

3 Obſ. Quamvis epilepſia, quæ per ſe ſine febre affligit, morbus ſit longus(quoniam non ſolummodo per multos annos verum & per totam vitam paroxiſando, ſæpè affligit) tamen iſtius naturæ non eſſe hoſce, qui in maligna pituitoſa febre obſervantur, inſultus epilepticos, quoniam ab hac maligna febre ab epilepſia concomitata curatos novi, qui poſt 20. annos nullum amplius motum epilepticum obſervarunt.

CAPUT TERTIUM.

VIdua annum agens quadrageſimum carnoſo corpore, ſed humidioris & flaccidioris ſubſtantiæ, prædita, in lentum calorem noctu exacerbantem hoc hyemali tempore incidit, quo nocturno tempore, febre magis affligente, continuo quaſi ſomno corripiebatur. Ego tertio die morbi advocatus, pulſu languidiori, uriná, morboſáque ſomnolētia obſervatis, iudicavi

mulie-

mulierem noſtram pituitoſi utplurimum tempe ramenti, continuá quotidianá maligna febre á morboſa ſomnolentiá, læthargum præſagiente, concomitata, laborare. Quæ ſit huius febris eſſentia & quæ ſint materialis & occaſionalis cauſæ, dictum eſt in anteriori capite; ſymptoma autem in hoc humidiori corpore à vaporibus malignis cerebro particulariter contrariis & ex febrili maligno humore aſcendentibus, provenire, notum eſt in arte peritis medicis: quoniam, quamvis & hiſce pituitoſis corporibus propter ſuperfluam humiditatem dici poſſet connaturale, eandemque ſomnolentiam in non maligna ſed ſimpliciter putredine peccante febre, imo ſæpius ſine febre, ut in Comate &c. obſervari, nihilominus propter non ordinariam pulſus in principio morbi debilitatem, iudicandum malignitatem adeſſe cordi contrariam, & conſequenter eandem cerebro inimicam, obſervantes & illud affectum. verum quidem eſt hanc corporis & cerebri humidiorem temperiem poſſe ſomnum augmentare, ſed tamen per ſe in hoc affectu cauſare non eſt adſerendum. quę ſint huius febris indicationes, diximus in antecedentibus: quod vapores maligni ſomnolentiam producentès à capite ſint revellendi, humorque ilicó diminuendus è quo aſcendunt, manifeſtum eſt omni praxim exercenti medico, quoniam,

niam, niſi hic citò operetur, plures cerebri morbos ſuperventuros, præſagit morboſa hæc ſomnolentia, qui tamen & ſæpè ſuperveniunt, medico etiam rectè operante. Curatio huius longi & periculoſi morbi cum ſanguinis miſſionem in principio deſideret, menſeſque à pauco tempore deſicerent, ſanguis 1°. fuit in hac recenti menſium obſtructione è talo dextri pedis ad ſex uncias evacuatus, quæ die ſequente á medico operatio fuit, ſed è dextro brachio ratione febris replicata, inijciens iam ſæpè mentionatum primamque corporis regionem abluens enema, ſed

5. Morboſá ſomnolentiá continuante, cucurbitulæ ſcarificatæ cervici & dorſo applicandæ, fuerunt præſcriptæ.

7. Creſcente malignitate & ſuperveniente maiori non ſolummodo in pulſu debilitate, verum & cerebri ſomnolentiá, ordinavi poſt cœnam horá noná noctis ſequẽtes bolos ſudoriferos

℞. *Confect. alkerm.* ℈. j.
Theriacæ antiq. ℈. iiij.
Lapid. beZoard. gran. xij.
Sal card. bened. ℈. iiij. *m. f. bol.*

Sed hiſce omnibus remedijs applicatis die

9. Tanta ſuperveniebat, in ſomnum propenſio, ut læthargi nomine rectè poterat appellari, quoniam cum eandem de remedijs applicatis interro-

terrogarem, ut, an oblivio adeſſet, obſervarem, nullius amplius applicati remedij recordebatur, & conſequenter profunda aderat in ſomnum propenſio cum oblivione in quibus vera læthargi eſſentia conſiſtit. Iniecto acriori enemate, quatuor brachiis & cruribus veſicantia applicabam.

11. Autem incœpit ſudare, & ſudore copioſius profluente, etiam magis magiſque ſomnolentia indies remittebat, donec

14. Totaliter à morboſa hac ſomnolentia & febrili malignitate liberata, quod validiores epullulantes pulſus indicabant, tandem vigeſimo totaliter á morbo convaluit, quo ultimo morbi tempore curatio more putridarum febrium, exſtinctá iam malignitate, fuit peracta.

1. Obſ. Somnolentias in omni febre, etiam non maligna, qualiter & immoderatas vigilias, valdè eſſe à medico timendas, quoniam nobilem omninò partem humani corporis afficientes, ſunt periculoſiſſimæ, præſertim, ſi profundiores, hyemali tempore pituitoſi temperamenti corpora afficiant.

2. Obſ. Sanguinem primo è talo fuiſſe evacuatum propter recentem menſium, ut diximus, ſuppreſſionem, quæ, ſi fuiſſet inveterata, è brachio ratione morbi à medico erat ordinanda.

3. Obſ. Sanguinem reſpectivè ad pituitoſum infir-

infirmæ temperamentum copioſè in hoc morbo fuiſſe evacuatum, ita tamen, magnitudine eiuſdẽ deſiderante, erat neceſſarium, quoniam largiori ſanguinis miſſione etiam copioſi morbifici humoris facta eſt evacuatio, & conſequenter minor morbus à ſanguinis miſſione perſiſtebat. Nec valet, quod multi medici afferunt argumentum, ſanguinis miſſione calorem nativum debilitari, qui potius ad humoris pituitoſi frigidioris concoctionem conſervandus, quoniam hic corroboratur, dum ab opprimente copioſo pituitoſo humore, ſanguinis miſſione, liberatus, vegetior evadit.

3. Ob. Quod multa veſicantia in hoc morbo fuerint applicata non ſimpliciter propter malignitatem cordi ſpiritibuſque vitalibus contrariam, verum & cauſâ malignitatis, quæ, cerebro contraria, ſpiritus animales ſopore afficiebat. Imo veſicantia in nulla maligna febre magis quam in hac quæ à ſomnolento cerebri affectu concomitatur, conveniunt. Ratio eſt evidẽtiſſima ex antedictis.

Quæ pauca hic ſufficient ut novelli medicinę practici in campum progrediantur, armati, ut primarium naturæ humanæ hoſtem, malignam nimirum febrem, poſſint intrepidè debellare.

FINIS.

[illegible]